

**VESTNORDENS
PARLAMENTARISKE
SAMARBEJDSRÅD**

2. møde i Selfoss
27.-29. august 1986

Indholdsfortegnelse.

Deltagerfortegnelse

Dagsorden for Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråds møde

Program for Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråds møde

Mödereferat

Vedtagne rekommandationer

**Deltagere i møde i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd i
Selfoss i Island 27.–29. august 1986.**

Færøernes Lagting:

Thomas Arabo
Asbjørn Joensen
Toralvur Mohr Olsen
Agnar Nielsen
Hans Jacob Debes
Jogvan Sundstein

Grønlands Landsting:

Preben Lange
Jens Geisler
Otto Steenholdt
Peter Ostermann
Hans Iversen

Islands Alting:

Páll Pétursson
Pétur Sigurðsson
Eiður Guðnason
Sigríður Dúna Kristmundsdóttir
Steingrímur J. Sigfússon
Stefán Benediktsson

Dagsorden for Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråds møde på Selfoss i Island 27.-29. august 1986.

1. Mødets åbning.
2. Navneopråb, godkendelse af medlemslisten.
3. Valg af formand og viceformand.
4. Fastsættelse af dagsordenen.
- 5.1 Den afgående formands beretning.
- 5.2 Den tiltrædende formands indlæg.
6. Godkendelse af forretningsordenen.
7. Generaldebat.
8. Indkomne forslag.
- 8.1 Forslag til rekommandation vedrørende fiskeriuddannelsessamarbejde.
- 8.2 Forslag til rekommandation om støtte til ungdommen til studie- og uddannelsesophold.
- 8.3 Forslag til rekommandation om bygning af atomkraftværker i det nordatlantiske område.
- 8.4 Forslag til rekommandation om informationskampagne om udnyttelse af havets ressourcer.
- 8.5 Forslag til rekommandation om TV-samarbejde i Vestnorden.
- 8.6 Forslag til rekommandation om Vestnorden som atomvåbenfri zone.
- 8.7 Forslag til rekommandation om kvindelig repræsentation i Vestnordens parlamentariske samarbejdsråd.
9. Næste møde.
10. Mødets afslutning.

Program for møde i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd i Island 26. til 29. august 1986.

26. august:

- 18.30: ankomst til Island.
- ca. 20.00: ankomst til Hotel Selfoss.
- ca. 20.30: middag på hotellet.

27. august:

- 09-12: Møde. Mødested Hotel Selfoss.
- 12-14: Frokost på Hotel Selfoss.
- 14-16.30: Møde.
- 17.00: Afrejse med bus til Þingvellir.
- 19.00: Middag på Hotel Valhöll, Þingvellir.
Vært: Altingets præsident,
Þorvaldur Garðar Kristjánsson.

28. august:

- 09-12: Møde.
- 12-14: Frokost.
- 14-16: Møde.
- 16.30: Pressemøde.
- 17.30: Udflugt med bus til Þúrfells-kraftværk.
- 19.00: Middag ved Þúrfells kraftværk.
Vært: kraftværkets bestyrelse.

29. august:

- 10.00: Udflugt til bl.a. Gullfoss og Geysir.
- 12.00: Frokost ved Geysir.
- ca. 17.00: Ankomst til Reykjavík og indkvartering på Hotel Esja.
- 20.00: Middag.
Vært: undervisningsminister
Sverrir Hermannsson.

27. august 1986 kl. 09.00.

Dagsordenens punkter 1-3: mødets åbning, navneopråb, godkendelse af medlemslisten og valg af formand og viceformand.

Preben Lange (GL):

Mødet er åbnet.

Kære færøske og islandske venner. Da vores delegations formand og formanden for Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd, landstingsmedlem Jens Lyberth, desværre er blevet nødsaget til at melde fra til dette møde af helbredsmæssige grunde, skal jeg på Grønlands vegne åbne dette møde.

Jeg vil indledningsvis foreslå, at vi ærer Erlendur Patursson med et minuts stilhed. Erlendur er desværre ikke længere iblandt os, og vi har mistet en stor politiker i det vestnordiske område. En stor personlighed og en varm fortaler for nordisk og vestnordisk samarbejde, for fred og sameksistens. Æret være hans minde.

Tak.

Vi skal nu påbegynde vort andet møde i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd. Jeg vil tillade mig at sige, at det først er på dette møde, vi kan gå i gang med vort egentlige samarbejde. Hidtil har det jo mest drejet sig om at få de formelle rammer for rådets virksomhed fastlagt. På vort første møde godkendte vi en aftaletekst, som i det forløbne år er blevet godkendt i alle 3 parlamenter. Den sidste forudsætning, for at vi kan komme igang med vort egentlige arbejde, er vedtagelse af en forretningsorden, og der foreligger et udkast til en sådan drøftelse på dette møde. Forretningsordenforslaget har været drøftet i præsidiet og er sendt til alle medlemmer af rådet. I præsidiet blev det besluttet, at dette møde skulle forberedes og indledes, som om forretningsorden allerede var vedtaget her i rådet. Dette indebærer, at den afgående formand forestår kontrollen og godkendelse af rådets medlemmer samt valg af ny formand.

Jeg vil gøre dette på Jens Lyberths vegne ved at oplæse deltagernes navne og bede jer om at bekræfte jeres tilstedeværelse.

Thomas Arabo

Asbjörn Joensen

Toralvur Mohr Olsen

Agnar Nielsen

Hans Jacob Debes

Jogvan Sundstein

Hans Iversen

Otto Steenholdt

Peter Ostermann

Jens Geisler

Páll Pétursson
Pétur Sigurðsson
Eiður Guðnason
Sigríður Dúna Kristmundsdóttir
Steingrímur Sigfússon
Stefán Benediktsson

Ifølge forslaget til forretningsordenen vælges formanden for rådet efter indstilling fra værtslandets delegation. Jeg skal derfor anmode den islandske delegation om en indstilling til formandsposten, og dermed er vi nået frem til dagsordenens pkt. 3.

Da det er formændene for delegationerne, som sammen med formanden udgør præsidiumet, vil jeg gerne bede delegationen meddele, hvem der er udpeget som delegationsformand.

Dette betyder, at præsidiumet for Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd i det kommende år vil bestå af Páll Pétursson, Islands Alting, som formand, Hans Jacob Debes, Færøernes Lagting, som 1. viceformand og undertegnede Preben Lange, Grønlands Landsting, som 2. viceformand.

Hvis der ikke er bemærkninger fra forsamlingen vedrørende medlemmer og præsidium, vil jeg betragte dette som godkendt og overdrage ordet og formandsposten til Páll Pétursson.

Dagsordenens punkt 4: Fastsættelse af dagsordenen.

Formanden:

Jeg takker for den tillid, man har vist mig. Nu skal vi gå til pkt. 4 på den fremlagte dagsorden. Kan man faststille den dagsorden, som findes i oplægget? Det kan man.

Så går vi over til pkt. 5: den afgående formands beretning. Jeg giver ordet til Preben Lange.

Dagsordenens punkt 5.1: Den afgående formands beretning.

Preben Lange (GL):

Som jeg allerede nævnte i forbindelse med åbningen af dette møde, har arbejdet i det forløbne år primært været koncentreret om tilvejebringelse af det formelle grundlag for rådets virksomhed.

Den aftalte tekst, som vi vedtog på vores første møde er, som forudsat i tekstens kapitel 7, blevet godkendt af vore 3 parlamenter.

Færøernes lagting godkendte den 14 april 1986, Grønlands Landsting den 27. maj 1986 og Islands Alting allerede den 19. december 1985.

Godkendelserne som alle var enstemmige betyder, at vi nu har mulighed

for at fremkomme med egentlige rekommandationer til regeringerne i det vestnordiske område.

Vi har med andre ord mulighed for at fremføre vore synspunkter med den fulde styrke af alle 3 parlamentariske forsamlinger. En væsentlig forudsætning for, at vore bestræbelser kan bære frugt, er således blevet opfyldt.

Som det konkrete udtryk for den godkendte aftaletekst foreligger en lille blå bog, hvori teksten er optrykt på dansk, færøsk, grønlandsk og islandsk med anførsel af godkendelsestidspunkterne. Når datoen for det enkelte parlaments godkendelse er anført under den udgave af aftaleteksten, som er på landets eget sprog, er det selvfølgelig ikke udtryk for, at det kun er den udgave af teksten, der er godkendt. Det er af praktiske grunde. Aftaleteksten er godkendt som en helhed, idet den som aftalt på sidste møde har været forelagt hver enkelt forsamling på alle 4 sprog. Den anden lille bog, som vi har fået fremstillet i årets løb, er referatet fra vort første møde. Jeg synes, at det er et par udmærkede og præsentable udgivelser, som er med til at give vort samarbejde den status, som det fortjener. Det er mit ønske og håb, at vi fremover vil kunne holde en lignende standard, når det drejer sig om materiale fra rådet.

Den anden opgave, som er blevet fuldført i årets løb i overensstemmelse med aftaleteksten og beslutning på mødet i Nuuk sidste efterår, er, at der er blevet udarbejdet et forslag til forretningsorden for rådets virksomhed.

Da sekretariatsfunktionen følger formanden, er forslaget udarbejdet af sekretariatet for den grønlandske delegation. Forslaget har imidlertid i maj måned i år været drøftet i præsidiet og med repræsentanter for de øvrige sekretariater, så det er faktisk en samlet indstilling, vi skal tage stilling til på dette møde.

Det sidste, jeg vil lade kommentere, er behandlingen af de indstillinger, som rådet sidste år vedtog og fremsendte til Færøernes Lagting, Grønlands Landsstyre og Islands Landsstyre. Jeg vil blot henvise til den udtalelse, som på vegne af Grønlands Landsstyre er underskrevet af landsstyreformand Jonathan Motzfeldt. Udtalelsen er omdelt til rådets medlemmer til orientering.

Jeg synes, at dette forløbne år har vist, at vi har evnen og viljen til positivt samarbejde, og at samarbejdet kan være nyttigt og give resultater.

Jeg vil også gerne takke de medarbejdere i de forskellige sekretariater, som har hjulpet os med at få de praktiske ting til at fungere. Lad os håbe, at det næste år, et rigtigt arbejdsår, vil blive endnu bedre end det første, og at vort samarbejde går en stor tid i møde.

Jeg vil så give ordet videre til vor nye formand Páll Pétursson.

Dagsordenens punkt 5.2: Den tiltrædende formands indlæg.

Páll Pétursson (IA):

Ærede forsamling. Jeg byder alle vore gæster hjertelig velkommen til Island.

Når vi nu træder sammen her i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd for anden gang til et årsmøde, mangler her en, som hvis han havde været i live endnu, ville have været en selvskreven deltager. Erlendur Patursson er ikke længere blandt os, og vi har vist hans minde vor respekt med et minuts stilhed. Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd har mistet sin ivrigste forkæmper. Erlendur Patursson var den, som bragte ideen om Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd på bane, han var initiativtager til stiftelsen af rådet, og han var formand for den færøske delegation og viceformand for rådet fra oprettelsen og til sin død. Erlendur var en varmhjertet forkæmper for nordisk samarbejde. Samarbejde baseret på fælles forståelse og gensidig respekt folk imellem, baseret på selvstændighed og ligeværd. Erlendur fik udrettet meget i sit lange liv, ikke kun for sit folk, men også for hele Norden. Han var valgt medlem af Nordisk Råd næsten uafbrudt fra 1970, han var medlem i Nordisk Råds kulturudvalg, og der var han ivrig talsmand for de små nationer, utrættelig talsmand for færinge, islændinge, grønlandere og samer. Erlendur havde mange gode forudsætninger for at være en brobygger mellem landene i Vestnorden. Han var på en måde vestnordisk. Hans far var Johannes Patursson, kongsbonde i Færøerne, men Erlendurs mor var født i Island, og her i Island fik Erlendur sin uddannelse og snakkede islandsk flydende og helt korrekt. Her fik han venner, og her nød han stor anerkendelse. Erlendur var en stor personlighed og med store drømme. De er ikke alle blevet til virkelighed endnu, men mange af sine ambitiøse ideer fik han fuldført.

Vi udtrykker vor dybeste deltagelse til fru Morit og vi hædrer Erlendur Paturssons minde bedst ved at udvikle vort vestnordiske samarbejde videre.

For næsten 1 år siden mødtes vi i Nuuk. Hvordan har det vestnordiske samarbejde udviklet sig i dette år? Jeg vil gerne sige uden forbehold, at jeg synes, at samarbejdet mellem vore nationer har udviklet sig med raske skridt. Vore nationer står hinanden nærmere på mange måder, end da vi tog afsked med hinanden i Nuuk. Vi har f.eks. langt bedre flyforbindelser og trafikmuligheder end før. Grønlandsfly har åbnet en rute mellem Grønland og Island, og det er et værdifuldt skridt. Jeg vil i den forbindelse pege på nødvendigheden af oprettelsen af en gensidig luftfartsaftale mellem Grønland og Island.

Den nuværende situation er den, at Grønlandsfly midlertidigt har fået lov til at lægge en rute til Island fra Grønland. Sådanne kontrakter plejer at være gensidige, men er det ikke i dette her tilfælde. De danske flymyndigheder er slet ikke imødekommende på dette område, og jeg synes, at vi må arbejde sammen for at opnå en gensidig luftfartskontrakt mellem Grønland og Island. På en måde ser jeg på dette som en principsag, og en sag, som skulle løses mellem Island og Grønland, uden at Danmark lægger en sten i vejen eller på nogen måde blokerer lufttrafikken mellem os.

Vi arbejder nærmere sammen nu og har større forståelse, end da vi mødtes i fjor, angående havets ressourcer, og jeg tror, at vi i år kan se den absolutte nødvendighed af at samarbejde på dette område endnu bedre i øjnene end i fjor.

Først nogle få ord angående muligheder for oprettelse af samarbejde på forskningsområdet.

Lakseopdræt og laksefiskeri er et område i stærk udvikling. I Island og Færøerne har man satset enorme summer på lakseyngel og lakseopdræt. Forskning af laks i hafbeitu er et interessant samarbejdsområde. Laksen svømmer vidt omkring, og derfor er det nødvendigt med samarbejde landene imellem, hvis man vil udforske laksens livsmønster.

I laksehafbeit anser man det for vellykket, hvis 10% kommer tilbage. Hvad med de manglende 90%? Hvor går de hen? Hvor dør de? Dør de hurtigt efter, at de er kommet i havet eller senere? Dør de pga. manglende føde? Dræbes de af fugle, af sæler, hvaler, rovfisk? Er ynglen ikke moden nok, når den kommer til havet? Er der måske noget galt i ynglens levevaner pga. menneskets indgreb i deres naturlige livsløb. Man ved allerede mange ting om laksen i elven eller laksen i bassinet, men alt for lidt om laksen i havet. Hvis man vidste mere om laksen i havet, kunne man tænke sig, at man kunne arbejde sådan med lakseopdræt, at man fik mere end 10% tilbage, og da ville det være en stor gevinst.

Jeg vil også nævne forskning om lodden. Den loddebestand, som gyder hovedsagelig ved Islands sydkyst vandrer mellem 3 nordiske fiskerigrænser. I løbet af de sidste år har man erfaret store svingninger i størrelsen af loddebestanden. Dette har også sammenhæng med loddens korte levetid. Hvis den resource skal bruges på fornuftig måde, er det værdifuldt, at man mængdemåler bestanden en eller to gange om året. Jeg synes, det ville være bedst gjort i samarbejde med Grønland og desuden Norge.

De sidste år har man fisket rejer i havet mellem Island og Grønland, men uden nogen grundig forskning. Det er meget vigtigt, at man sætter et forskningsprogram op for at studere rejernes biologi og livscirkel og miljøfaktorer i havområdet mellem Island og Grønland.

Islandske undersøgelser har bevist, at der enkelte år driver en del torskeyngel fra Island til Østgrønland og derfra til Vestgrønland. På samme måde har en række forsøg bevist, at kønsmodne torsk til tider vandrer fra Vestgrønland til Island. Det er af største betydning, at man ved mere om disse vandringer og også om torskens rejse i havet mellem Island og Færøerne. Der må etableres samarbejde mellem vore lande og forskere.

Til sidst vil jeg nævne hvalforskning. Jeg tror, at det er meget nødvendigt at se på den sag med største alvor. Jeg advarer mod hetzkampagne mod naturværnsgrupper som Green Peace eller World whalelife fund. De har lavet mange nødvendige tiltag, og man må takke for deres bestræbelser, f.eks. for at bekæmpe dumpning af giftigt affald i havet eller udslip af giftstoffer, men deres indblanding i hvalfangsten eller sælfangsten har været mindre vellykket.

Det er os helt nødvendigt at leve af det, som vi kan hente fra havet og af det, som vi kan dyrke i vore lande. Der er ingen vej udenom, hvis vi vil leve videre. Vi må også huske at udnytte vore ressourcer med fornuft, således, at

de ikke overbelastes. Hvalfangst har været en del af vort næringsliv. En ressource, som man har udnyttet. Det er meget værdifuldt at vide, hvordan den skal udnyttes, og hvor meget, man må fange, uden at overbelaste.

Vi har her i Island nu i sommer oplevet en uhyggelig tid. Vi gik i gang med et stort forskningsprogram, men det blev forstyrret og halvt ødelagt af USA. Vi har været tvunget af USA-regeringen til at ændre vore planer og kan ikke fortsætte uden store, økonomiske vanskeligheder. Regeringen i USA har tvunget os til indenlands at spise over halvdelen af fangsten, og de har måske forstyrret vort marked i Japan, hvis japanerne beslutter sig til ikke at købe hval fra os af hensyn til USA.

Det er efter mit skøn en meget alvorlig sag, når en nation, som man troede var vor ven, behandler os på den måde. Regeringen i USA tager stort hensyn til sine naturværnsfolk på vor bekostning, og den optræder, som om den anser sig selv som en slags verdenspoliti. Indblanding i handel mellem Island og Japan er meget upassende, og den kan man ikke tolerere og må ikke tolerere.

Man bør også her i Island lægge mærke til andre konflikter, som vi er kommet i med USA. USA trak en lov fra 1904 op af skuffen, og pga. den udstødtes islandske skibe fra fragt til Keflavik-basen. Samtidig overtræder amerikanerne islandske sygdomsværnslove og importerer ukogt kød til basen. Vi har her i Island en lov, som forbyder import af kød i ukogt tilstand, men USA respekterer ikke den lov.

Man må sætte spørgsmålstegn ved den amerikanske regerings venskab imod os i de sidste dage. Et spørgsmålstegn som givetvis gør det uundgåeligt at vurdere vort forhold til USA påny. Jeg frygter folkeopinionen i USA, som har været pisket op imod hvalfangst. Man ved jo, at nogle hvalstammer er overbelastede, men man ved også, at det ikke er tilfældet med alle. Jeg vil ikke tage nogen chance for overbelastning, men vi må konstatere, hvilke stammer der tåler fangst. I USA's folkeopinion tror jeg, at man ikke trækker skillelinjer mellem hvalstammer, men sætter alle hvaler under samme målestok, både de overbelastede og de, som ikke er overbelastede. Derfor er forskning og oplysning og propaganda baseret på forskning vort eneste håb.

Derfor er det af største vigtighed, at vi samarbejder på hvalforskningsområdet og udveksler erfaringer. Vi vil ikke have, at hvalen forsvinder fra vore have, men vi vil heller ikke afse al den føde, som gigantiske ubelastede hval- og sælstammer behøver. Vi behøver altså selv at udnytte og forvalte ressourcerne i et vist fællesskab med hval og sæl, men ikke kun overlade ressourcerne helt til sæl og hval til forvaltning.

Jeg har snakket om nogle, efter mit skøn, vigtige samarbejdspunkter indenfor samarbejdssektoren. Jeg håber, at vi får et udbytterigt møde her i Selfoss, også hvad angår kultursamarbejdet, trafiksamarbejdet og også på mange andre områder.

Jeg ønsker jer alle hjertelig velkommen til Island, og jeg håber også, at vi har lagt op til et sådant program, at vore gæster lærer noget om landet og folket. Jeg er af den overbevisning, at det er meget gavnligt, at vi lærer

hinanden at kende og lærer hinandens lande at kende, hvordan vi lever i vore lande, og hvad det er, vi lever af. Det er blandt andet af den grund, at vi har valgt denne by, Selfoss, som mødested i Island. Selfoss ligger i et rigt landbrugsområde og et kraftudbygningsområde, og her har vi mulighed for at hente lidt oplysning om det. Vi har sat programmet op med hensyn til det.

Vi vil også markere, at dette er et møde på parlamentarikerplan, og vi vil senere i dag rejse til vor nationalhelligdom, Þingvellir, som man anser som altingets hovedsæde, hvor vi holder altingsmøder på de mest højtidelige stunder og historiske stunder i islandsk politik.

Hjertelig velkommen.

Angående pkt. 4 på dagsordenen, faststilling af dagsordenen, da sprang jeg desværre over meddelelsen om et forslag fra grønlandsk side.

Forslag til rekommandation om atomvåbenfri zone i Vestnorden. Jeg spørger, om der er flere forslag, som man har i vente?

Ja, vi kan vente et forslag om tele-samarbejde og et forslag om samarbejde på oplysningsområde om hvalfangst fra islandsk side.

Der er ikke deadline for forslagsstilling, men hvis der er flere forslag, som man her har i sinde at fremlægge allerede nu, da vil det være godt at høre dem, men der er altså her 3 forslag, som er bebudet.

Jeg foreslår, at vi tager dem op til diskussion sammen med eller efter de 3 andre.

Kan man enes om det? Svaret er ja.

Nu skal vi tage en lille pause på 20 minutter, og i den pause har vi mulighed for at drikke kaffe, men også i delegationerne indbyrdes at kikke lidt på forretningsordenen, før man godkender den her på mødet bagefter.

Mødet er hævet i 20 minutter.

Dagsordens punkt 6: Godkendelse af forretningsordenen.

Formanden:

Mødet fortsætter.

Vi var kommet til pkt. 6. Godkendelse af forretningsordenen.

Jeg tror, at det er nødvendigt at stille ordet til rådighed for de respektive medlemmer. Ordet er frit.

Hans Jacob Debes (FL):

Ja, vi har diskuteret dette spørgsmål i den færøske delegation, og ud fra en erkendelse af, at det er et nyt samarbejde, som vi har etableret eller måske er i gang med at etablere, og i betragtning af det store arbejde, som er lagt i etableringen af et grundlag, her tænker jeg på forslag til forretningsordenen, så er vi lidt betænkelige ved at begynde nu at rive op i de ting, som man fra forskellige sider har været enige om, og vi anbefaler derfor fra færøsk side, at

dette 3. udkast til forretningsordenen bliver vedtaget i den form, som det har nu.

Preben Lange (GL):

Med hensyn til forretningsorden for Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd. Efter den islandske delegations anmodning skulle vi drøfte par.1 stk. 3, som starter i 2. afsnit.

„Skal der afholdes ekstraordinært møde, kan mødeindkaldelse efter omstændigheder ske snarest“. Vi mener, at det ikke er så præcist, sådan som det står her. Derfor vil vi foreslå:

„Ved et ekstraordinært møde kan mødeindkaldelse efter omstændighederne ske med kortere varsel“. Vi mener, det er mere præcist.

Par. 6 stk. 3. Det afsnit, der starter med, at mødelederen kan begrænse debatten efter sit skøn. Der mener vi også, at det ville være mere præcist, hvis der står: „mødelederen kan afslutte debatten efter sit skøn.“

Det er vores bud fra Grønlands delegations side.

Eiður Guðnason (IA):

Hr. formand.

Kun nogle få ord. Jeg har ingen direkte ændringsforslag til den forretningsorden, som vi har her, men jeg kan faktisk tilslutte mig de ændringsforslag, som blev fremlagt fra grønlandsk side her og nu, som jeg tror, er mere præcist, end det, som allerede er skrevet, men jeg er måske lidt tvivlende overfor den frist, som er sat i par. 4, stk. 2, altså at forslag, som ønskes behandlet på rådets møde må være delegationssekretariatet i det kommende værtsland i hænde 1 måned før mødets begyndelse. Jeg tror næsten, at det er lidt for lang frist, men jeg foreslår ingen ændringer. Faktisk foreslår jeg, at vi godkender forretningsordenen, som den foreligger med de ændringsforslag, som allerede er fremlagt. Det er jo et nyt samarbejde, som det allerede er sagt her. Siden kan vi overveje inden vort næste møde i erfaringens lys, hvad vi behøver at ændre, hvis vi behøver at ændre noget. En ting, som jeg også tror, vi skal fundere over, er, hvordan vi skal følge de forslag op, som bliver vedtaget i rådet. Jeg har ingen direkte forslag til, hvordan vi skal gøre det på dette tidspunkt, men jeg tror, at det kan være nødvendigt at ændre forretningsordenen i erfaringens lys inden næste møde.

Tak.

Jogvan Sundstein (FL):

Hr. formand.

For det første tilslutter jeg mig det, som vor formand, Hans Jakob Debes sagde, at vi anbefaler, at forslaget bliver godkendt, udkast 3, uden ændringer. Med hensyn til det grønlandske ændringsforslag, som egentlig er det første, har det ikke den helt store betydning. Det med, at man i stedet for „efter omstændighederne“ siger „med kortere varsel“. Derimod mener jeg, at det

sidste ændringsforslag, at mødelederen kan afslutte debatten efter sit skøn. Det mener jeg ikke er rigtigt at få vedtaget. Der er det bedre, som det står nu, at mødelederen kan begrænse debatten. Hvad har man ellers en mødeleder til? Hvis debatten udarter, så må mødelederen have en vis magt til at sige, at vi begrænser, uden at han er pligtig til, hvis han skal gribe ind, at sige „jeg afslutter debatten“. Derfor mener jeg stadigvæk, at ordet „begrænser“ må være rigtigere og mere fleksibelt, end det, at han kun har valget mellem at lade den fortsætte eller at afslutte den.

Jens Geisler (GL):

Hr. formand.

Det er med hensyn til det sidste, som blev kommenteret fra det i par. 6, sidste afsnit, sidste sætning. Jeg synes, at det for mig at se er lige meget, om der står „begrænse“ eller „afslutte“. Det er en strid om kejsrens skæg, fordi meningen er den samme. Som det også er blevet sagt herfra, så ønsker man ingen endeløse debatter med replikker af 2 minutters varighed. Formanden skal bare have mulighed for at sige „stop, nu må vi tage en beslutning“. Så for mig at se er det ligemeget for os fra Grønland, om der står „begrænse“ eller „afslutte“ debatten. Den videre procedure, om hvordan man foretager beslutninger i det her råd, står jo i par. 7, så vi vil da gerne trække vort forslag tilbage med hensyn til en ændring her i par. 6, sidste sætning. Det har ingen videre betydning. Meningen er den samme.

Hans Jacob Debes (FL):

Vi kan i den færøske delegation støtte det grønlandske, første forslag til ændring i forretningsordenen. Vi mener, det er en mere fleksibel formulering. På den anden side kan vi faktisk ikke støtte det sidste ændringsforslag om, at der skal stå „afslutte“ i stedet for „begrænse“, idet vi finder, at den foreslåede ændring er betydelig mere kategorisk end den, som står i 3. udkast.

Så også vi vil støtte det første grønlandske forslag, men vi kan ikke støtte det sidste.

Formanden:

Tak. Flere synspunkter?

Jeg tror, at det ville være det mest rigtige, at tage hver paragraf for sig. Kan man enes om at votere om hver paragraf for sig først og så i sin helhed? Efter paragraf 7: afstemningen foretages ved navneopråb.

Kan man enes om kun at bruge navneopråb til den endelige afstemning? Jeg synes, det er nødvendigt, at vi behandler hver paragraf for sig først. Jeg foreslår, at voteringen foregår ved at række hånden i vejret, men i sin helhed voterer man ved navneopråb.

Kan man vedtage det?

Voteringen begynder.

Først er det par. 1 i forretningsordenen. Der foreligger et ændringsforslag i

det sidste stykke. I stedet for ordene „senere“ kommer med „kortere varsel“. De, der støtter ændringsforslaget, venligst ræk hånden i vejret.

Nogle imod? Det er der ikke.

Ændringsforslag er vedtaget. De, der kan støtte par. 1, som den ser ud med ændringsforslaget, ræk venligst hånden i vejret.

Nogle imod? 17 stemte ja, ingen nej.

Par. 2. Ingen ændringsforslag. Ræk venligst hånden i vejret.

Nogle imod? Enstemmigt vedtaget.

Par. 3. De, der støtter.

Nogle imod? Enstemmigt vedtaget.

Par. 4. For? Imod? Ingen stemmer imod. Enstemmigt vedtaget.

Par. 5. For? Imod? Ingen imod. Enstemmigt vedtaget.

Par. 6. For? Nogle imod? Enstemmigt vedtaget.

Par. 6. Der var ændringsforslag til par. 6. Vi skal stemme igen om par. 6 uden ændringsforslag. Ændringsforslaget blev trukket tilbage. De, som stemmer for par. 6. Nogle imod? Ingen imod. Enstemmigt vedtaget.

Par. 7. For? Nogle imod? Ingen imod. Enstemmigt vedtaget.

Par. 8. De, der stemmer for. Nogle imod? Ingen imod. Enstemmigt vedtaget.

Par. 9. De, der stemmer for. Tak. Nogle imod? Ingen imod. Enstemmigt vedtaget.

Par. 10. De, der stemmer for. Nogle imod. Ingen imod. Enstemmigt vedtaget.

Nu har vi givet vort samtykke til alle paragraffer, og derefter skal vi endelig ifølge par. 7 have navneopråb om forretningsordenen i sin helhed.

De, som støtter, siger ja, de, som er imod siger nej.

Hans Jacob Debes siger ja.

Asbjörn Joensen? Ja.

Toralvur Mohr Olsen? Ja.

Jogvan Sundstein? Siger ja.

Agnar Nielsen? Siger ja.

Pétur Sigurðsson? Siger ja.

Eiður Guðnason? Siger ja.

Steingrímur J. Sigfússon? Siger ja.

Sigríður Dúna Kristmundsdóttir? Siger ja.

Stefán Benediktsson? Siger ja.

Preben Lange? Ja.

Jens Geisler? Ja.

Otto Steenholdt? Siger ja.

Peter Ostermann? Siger ja.

Hans Iversen? Siger ja.

Páll Pétursson siger ja.

Thomas Arabo? Om forladelse. Thomas Arabo siger ja.

Forretningsordenen er vedtaget med 17 stemmer, ingen stemte imod.

Så har man godkendt forretningsordenen og kan altså benytte den fra nu af på dette møde.

Dagsordenens punkt 7: Generaldebatten.

Formanden:

Vi er kommet til pkt. 7, generaldebatten. Ifølge forretningsordenen har præsidiemedlemmer 15 minutter, 10 min. til andre delegationsmedlemmer. Mødelederen kan herudover tillade replikker af højst 2 minutters varighed. Samme taler kan begære ordet flere gange. Mødelederen kan begrænse debatten efter sit skøn.

Den første taler er Hans Jacob Debes.

Hans Jacob Debes (FL):

Kære venner fra Vestnorden.

Selvom det er tragiske og ikke mindst for det vestnordiske samarbejde nedslående omstændigheder, som er baggrunden for min deltagelse i denne session som leder af den færøske delegation, så er jeg alligevel glad for at være medlem af og formand for den færøske delegation. Netop den store nordiske personlighed, som jeg erstatter, var opmærksom på de store perspektiver i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd. Han ville være den sidste til at ønske, at de store visioner, ideale og praktiske, skulle fortone sig i det fjerne ved hans egen bortgang. Han var idealist og realist på een gang, og jeg vil meget gerne takke Preben Lange og Páll Pétursson for de smukke mindeord.

Jeg føler mig på ingen måde i stand til at erstatte Erlendur Patursson, hverken i Færøernes Lagting eller i denne forsamling. Alligevel skylder vi ham — alle vi, som virkelig tror på den nordiske og vestnordiske tanke — at vi fortsætter det arbejde, som nu i realiteten har taget sin begyndelse, også på institutionaliseret grundlag. Jeg håber meget, og regner med, at dette samarbejde efter denne sessions afslutning, vil være yderligere styrket. Vi har allerede indset og forstået, at disse 3 nationer, den islandske, den grønlandske og den færøske, virkelig har noget at samarbejde om. Vi har erkendt muligheden og nødvendigheden af dette nordvestlige samarbejde, og den samfølelse, som er en forudsætning for dette samarbejdes konkrete og abstrakte resultater. Personlig, og som repræsentant for Tjóðveldisflokkur, aner jeg også visse perspektiver i den kendsgerning, at et samarbejde af denne karakter også er muligt mellem såkaldt selvstyrende områder indenfor det danske rige og den selvstændige stat Island, selvom disse områder ikke i deres lokale styrelsesordninger er anerkendte som nationer.

Dette være kun nævnt forbigående, da en diskussion af statsretslige og konstitutionelle problemer er Island uvedkommende og nok også falder udenfor intentionerne bag oprettelsen af dette forum.

Jeg vil hellere benytte lejligheden til at udtrykke min glæde over, at det er

lykkedes at få udarbejdet og ratificeret et charter for Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd, og at vi nu idag har fået endeligt vedtaget rådets forretningsorden. Jeg vil ikke undlade i denne forbindelse som færøsk repræsentant at bringe en tak til kontorchef Johan Djurhuus for det store arbejde, som han har lagt i det forberedende arbejde, som er gjort i hele denne sammenhæng.

Der er ingen tvivl om, at selvom rådets kompetance er indskrænket til at vedtage rekommandationer til et eller flere af landene, kan der ved et godt og tillidsfuldt samarbejde opnås betydelige resultater. I denne forbindelse vil vel ikke mindst de personlige kontakter, der kan knyttes mellem medlemmer af Islands Alting, Grønlands Landsstyre og Færøernes lagting øge forståelsen af de problemer, som vore 3 samfund altid vil have, og også hindre at pludseligt opståede situationer skal kunne udvikle sig til kriser, som kunne være undgået, hvis kommunikationsmulighederne, såvel de formaliserede som de personlige, havde været bedre og sammenholdet mellem landene og den gensidige tillid imellem dem større.

Jeg er glad for den optimisme, som kom til udtryk både i Preben Langes og i Páll Péturssons indlæg.

Det må være naturligt, at vi, som repræsentanter i denne forsamling, bevidst vil bidrage til at få styrket dette samarbejde, så pinlige og i grunden uværdige situationer og spændinger som uenigheden om loddefiskeri i Nordatlanten ikke gentager sig. Jeg håber virkelig, at der ligger realiteter bag den optimisme, som den færøske lagmand gav udtryk for efter det nyligt afholdte møde i Reykjavík med den islandske statsminister og formanden for det grønlandske landsstyre. Vi må ikke lade de andre landes forsøg på at svække eller ødelægge vort samarbejde efter det klassiske „del og hersk“-princip ved at sætte vore nationer op mod hinanden og ikke lade disse forsøg lykkes. Kun ved sammenhold og gensidig tillid og åbenhed kan det samarbejde, som vi i dette forum er ved at bygge op, nå den styrke og de muligheder i fremtiden.

Grundlaget for dette samarbejde er jo, at en lykkelig fremtid for vore nationer er betinget af, at vort fælles eksistensgrundlag bevares. Det er så klart udtrykt i selve charteret, at det ikke er nødvendigt at komme nærmere ind på dette. Det vil derfor være naturligt med en fælles optræden, når dette, vort livsgrundlag, bliver truet.

Det glæder mig meget, at der i de indsendte forslag til rekommandationer, det grønlandske om nærmere samarbejde på fiskeriuddannelsesområdet, Jogvan Sundsteins om protest imod udbygningen af atomkraftværker, det planlagte Dounray-værk, og mit eget om forbedrede muligheder for ungdommen i vore 3 lande for at få uddannelse i et andet land indenfor samarbejdet, er en konsekvens, som kan danne grundlag for konkrete resultater, og vi vil også positivt behandle disse forslag til rekommandationer, som er indkommet i dag.

Det vil også være naturligt i denne generaldebat at komme ind på de

aktioner, som kræfter udenfor vort område og uden forståelse for vore traditioner, vor kultur og vore fremtidige eksistensmuligheder har iværksat imod os. Alle vore 3 lande har oplevet og følt sådanne organisationers anslag, som på det sidste især for vort vedkommende, har antaget en mere og mere terroristisk karakter. Færøske myndigheder, landsstyret og det færøske fiskeridirektorat har på det sidste gjort en stor indsats for gennem oplysning at formindske faren for alvorlige økonomiske konsekvenser, som selvbestaltede miljøgruppers misforståede og/eller maliciøse propaganda, i hvert fald i teorien ville kunne få.

Hvis en politik, bestående af politisk fasthed, diplomati og oplysning, ikke lykkes, er det vanskeligt at se, hvordan man kan forsvare sig mod anslag og sammensværgelse baserede på irrationelle og urigtige præmisser. Det er i sig selv forstemmende, at indflydelsesrige organisationer, som påberåber sig idealitiske formål, i den grad fordrejer perspektiverne og lukker øjnene for de virkelige farer, som i denne tid truer alt liv på denne jord. Det liv, som netop vi vil arbejde sammen for at bevare og give en mulighed for evig fornyelse. Uden livet som forudsætning har de ikke-levende ressourcer ingen værdi. Og uden livet skabes der ingen kultur.

Selvom vi er små nationer, har vi både ret og pligt til at have en mening om menneskehedens fremtidsmuligheder.

Som mennesker står vi hver dag overfor valget: hvad vil vi anvende de fantastiske kræfter, vi har opdaget og været i stand til at udløse, til? Valget synes i virkeligheden eksistensielt. Det står mellem livets blomstrende fortsættelse eller dets udslættelse.

Vi har i dette forum taget stilling, når vi i præamplenen til charteret har inkluderet følgende grundsætning: „ At landene ved at styrke og udvikle samarbejdet giver deres bidrag til fremme af forståelse og fredelig sameksistens i verden“.

Vi har helt støttet alle bestræbelser hen imod udvikling af det nordvestlige område, ikke mindst det, som er udført i vestnorden-projektets regie. Der står naturligvis meget tilbage, idet ressourcerne har været begrænsede. Derfor noterer vi os med tilfredshed oprettelsen af Vestnordens udviklingsfond, som de nordiske samarbejdsministre og Grønlands Landsstyes formand og den færøske lagmand fornylig underskrev i Island, og som skal begynde sin virksomhed fra den 1. marts 1987. Denne fond skulle forbedre mulighederne for udviklingen af de områder, som vi repræsenterer, og dens oprettelse viser også, at vi har ansvarlige venner i det østlige nordiske område samt — og ikke mindst — at nordisk samarbejde i hvert fald ikke altid kun er tom snak.

Vi har virkelig noget at være sammen om og at give hinanden. Og selvom vi, som bor i Island, Grønland og på Færøerne, kan have specielle problemer, som de andre nordiske eller vestnordiske lande ikke har, så er begrebet Norden en politisk-kulturel realitet.

Efter disse indledende og mere almene betragtninger, vil jeg og mine landsmænd med interesse lytte til og måske kommentere andre vestnordiske

venners meninger om og vurderinger af muligheder og perspektiver i det samarbejde, som vi har bestræbt os på at etablere.

Tak.

Formanden:

Næste taler er Preben Lange og derefter Eiður Guðnason.

Det ville være ønskeligt, hvis vi på talerlisten fik de, som allerede har bestemt sig for at tage del i generaldebatten. Det vil være mere lempeligt i rækkefølge.

Preben Lange. Vær så god.

Preben Lange (GL):

Hr. Formand.

Vi har store forventninger til det samarbejde, som er indledt med etablering af Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd. De hidtidige drøftelser har vist, at disse forventninger til samarbejdet er gensidige.

Grundlaget for alt samarbejde er naturligvis, at samarbejdet skal være til gensidig gavn for dem, der deltager i samarbejdet. Ud fra den betragtning er der et bredt spektrum af samarbejdsmuligheder, fordi vore lande har en række fælles vilkår og problemer, som vi uden tvivl bedre vil kunne løse i fællesskab.

Som indledning til en vurdering af de samarbejdsmuligheder som Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd kan bidrage til, skal jeg kort nævne nogle hovedtræk i den udvikling af fiskerierhvervet, som vi i Grønland er i gang med.

Som bekendt overtog Grønlands hjemmestyre produktions- og eksportsektoren fra staten i 1985. Efter overtagelsen er vi i færd med at gennemføre en videregående omstrukturering med det hovedformål mindst at fordoble omsætning og beskæftigelse.

Før overtagelsen var omsætningen på knap 500 mio. kr. I år regner vi med en omsætning på 850 mio.kr., som vi yderligere forventer vil stige i de kommende år.

Beskæftigelsen er også forøget, nemlig med godt 30%, og forventes fortsat at stige i de kommende år.

En fortsat udvikling af vores hovederhverv kræver den bedst tænkelige udnyttelse af vore ressourcer, en udvikling af fiskerikapaciteten og anvendelse af nye fiskerimetoder, en udbygning af vores produktionsanlæg og en intensiv salgsindsats. Vores erhverv er stort set baseret på levende ressourcer, altså på alt det, som svømmer rundt i vore farvande. Ved iværksættelsen af vore udbygningsplaner står det mere og mere klart, at vi savner en grundlæggende viden om vore ressourcer og også om de ressourcer, som vi deler med vore nabolande. Vi får årlige rådgivninger på de enkelte bestande, men biologerne gør klart, at deres grundlæggende viden i mange henseender er meget nødtørftig. I mange tilfælde mangler der en tilstrækkelig viden om, hvordan

bestandene under en række forudsætninger vil udvikle sig i de kommende år.

Alle ved, at der er konflikstof i fordelingen af de fælles bestande mellem vore lande. Det er derfor ikke et emne for Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd.

Der imod vil et samarbejde om viden om vores fælles havområde kunne være et emne, vi kan arbejde sammen om til gensidig gavn for alle parter.

Ud fra vores interesser og ud fra min vurdering af alles interesser kunne følgende emner være egnede til at udbygge samarbejdet mellem vore lande:

For det første: etablering af viden om vores havområder. Fremskaffe viden om vore havområder, undersøgelse af de faktorer, som har betydning for vores havområders „frugtbarhed“, klima, strøm, temperatur, forurening osv. At fremskaffe viden om ressourcerne i vores havområder. Jeg tænker ikke her på rådgivning om bestandenes udvikling. Det varetages af andre organisationer, som ECES. Jeg tænker derimod på et samarbejde, som kan skaffe os grundlæggende viden om det østgrønlandske, islandske og færøske havområde. Det drejer sig ikke alene om at gennemføre undersøgelser, men også om at få koordineret de aktiviteter, som allerede gennemføres. En sådan viden vil også have betydning for at forklare omverdenen, hvordan vore havområders biologi hænger sammen og kan anvendes til at overbevise omverdenen om, at vi ikke ødelægger vores ressourcer, f.eks. overbenyttelse.

Med den næsten truende indstilling, som en række miljø-organisationer har overfor vores udnyttelse af de levende ressourcer, er det nødvendigt at iværksætte kampanjer overfor de europæiske og amerikanske offentlighed, som kan oplyse om tingenes rette sammenhæng. Her vil undersøgelsesaktiviteter gennemført i fællesskab eller gennemført i indbyrdes koordination kunne blive en uvurderlig hjælp.

Det er vigtigt, at der udvikles fiskerimæssigt og produktionsmæssigt samarbejde på alle tænkelige felter. Efter min mening skal sådant arbejde gennemføres som konkret, praktisk samarbejde.

Det blev nævnt af Páll Péturson — og det er jo glædeligt, at der er ved at ske en udvikling indenfor vores trafik og kommunikationsforhold. Island er begyndt at foretage beflyvning til Narssarsuaq i Sydgrønland, og så foretager Grønlandsfly forbindelsen mellem Nuuk og Reykjavik. Det er de første skridt, og de må udvikle sig.

For det andet må vi nævne, at vores ungdom, som er under uddannelse, at deres gensidige kommunikation må videreudvikles.

Grønlands seminarium har sendt et hold seminarieelever til Færøerne sidste år, og så har de jo besøgt bl.a. Erlendur Patursson privat, og han har fortalt dem en hel masse om mulighederne omkring, hvilke udnyttelser vi kan bruge i forbindelse med vort samarbejde.

Så fortale de mig, at både Erlendur Patursson og seminarieeleverne blev meget overraskede, da et hold uddannelsessøgende fra Island kom på besøg hos Erlendur Patursson.

Nu har jeg, lige før jeg tog afsted fra Nuuk, fået at vide, at et hold fra

Færøerne til næste forår vil komme på besøg til Grønland.

Altså den slags udvekslingsrejser, først og fremmest iblandt vore studerende, må udvikles og effektiviseres, således at vi kan hente inspiration gensidigt fra hinanden.

Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd er naturligvis ikke et velegnet forum til diskussion og beslutning om konkrete samarbejdsprojekter. Det vil eksempelvis meget bedre kunne varetages af vore respektive regeringers ressort-ministre, men vestnordrådet kan være et ide-forum for samarbejdsmuligheder, som så sidenhen kan udmøntes i konkrete, praktiske samarbejdsprojekter udenfor rådets regie. På den måde og i den ånd kan Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd komme til at fungere som fødselshjælper for de mål, som vi alle har sat os, nemlig udvikling af samarbejdet mellem vore lande.

Tak.

Eiður Guðnason (IA):

Hr. formand, vestnordiske venner.

Hjertelig velkommen til dette første ordinære møde i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd. Jeg håber inderligt, at vi får nogle udbytterige og givende dage her i Selfoss og mulighed for grundigt at drøfte vore mange fælles sagsområder og samarbejdsspørgsmål. Det er bestemt glædeligt at se så mange af de samme ansigter her som i Nuuk i september i fjor, og også nogle nye, men samtidig går vore tanker til en af banebryderne for det vestnordiske samarbejde, lagtingsmand Erlendur Patursson, som afgik ved døden i juni måned. Erlendur var en af dem, der arbejdede hårdest for at få det vestnordiske samarbejde igang, og det var en stor stund for ham, da samarbejdet formaliseredes i Nuuk sidste år. Vi mindes ham som en stor nordisk og stærk talsmand for minoriteterne i Norden.

Jeg tror, at det sidste år, vort første samarbejdsår, viser, at vort samarbejde vil blive både resultatrigt og effektivt. Jeg kan minde om vore statsministres møde her i Island i sidste uge, hvor man nærmede sig en løsning i en sag, som vi, på vort møde i Nuuk, kunne enes om at være uenige om. Her mener jeg selvfølgelig loddespørgsmålet, og vi kan også med glæde konstatere, at Vestnorden-fonden nu er et faktum, som sikkert bliver til stor gavn og nytte for os alle, dette er helt sikkert store milepæle i vort samarbejde.

I mit indlæg her i generaldebatten, vil jeg gerne komme tilbage til nogle af de forslag, som blev fremlagt og vedtaget på vort møde i Nuuk, blandt andet vedtog vi et forslag om gensidig nyhedstjeneste, informationstjeneste og udveksling af aktualitets- og dokumentarprogrammer om landenes kultur, natur og erhvervsliv. Kort efter mødet i Nuuk fremlagde jeg et forslag i det islandske radioråd, som blev enstemmigt vedtaget, om at det islandske radio og fjernsyn skulle tage initiativ til et sådant samarbejde. Det har man gjort fra Islands radios side, men desværre har dette ikke ledt til noget formelt samarbejde. Jeg ved, og kan nævne, at det islandske fjernsyn har sendt nogle

programmer til fjernsynet i Færøerne, men om disse er blevet vist i fjernsynet der, ved man faktisk ikke her i Island.

På et møde mellem fjernsynscheferne fra vore 3 lande, som fandt sted i forbindelse med et Nordvisionsmøde i Thorshavn i maj, diskuterede man et muligt samarbejde mellem disse 3 radiofonier uden at komme til konkrete konklusioner, men den islandske TV-direktør har fremsat den tanke, at det muligvis var en god vej til at indlede dette samarbejde at udveksle nyhedsreportere for korte perioder for at stifte personlige kontakter, og for at man kunne lære hinanden at kende. Jeg synes, det er en meget god ide, og understreger, at det er vigtigt, at vi alle stræber efter at få en aktiv nyheds- og programudveksling igang mellem vore lande.

Men for at alt nu skal være rigtigt fortalt, så fik det islandske fjernsyn faktisk nu sidste mandag et programtilbud fra Færøerne sammen med oplysninger om, at man nu var igang med at sætte færøsk tekst til et af de programmer, som man har sendt til Færøerne. Jeg noterer her med glæde, at vi har en skrivelse fra landsstyreformanden i Grønland, Jonathan Motzfeldt, som er blevet fremlagt her, hvori det siges:

„Det må være i hele regionens interesse, at et formaliseret samarbejde etableres på initiativ af de respektive landes radiofonier. Landsstyret er indstillet på at vise positiv interesse for et sådant samarbejde.“

Det, tror jeg, er meget glædeligt, og jeg har tilladt mig at fremlægge et forslag her, som lyder sådan:

„Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd henstiller til den islandske regering, det grønlandske og færøske landsstyre at nedsætte et arbejdsudvalg med en embedsmand fra hvert land, for at sætte samarbejde mellem radio og TV igang i Færøerne, Grønland og Island med hensyn til øget nyhedstjeneste og udveksling af programmer om landenes kultur, natur og erhvervsliv.“

Det er i samme retning, som det forslag, vi havde i fjor, men det er måske lidt mere konkret, og det tror jeg i erfaringens lys, at man nu behøver.

Jeg vil gerne nævne en anden sag og opmuntre til, at vi fortsætter med den, og det er samarbejdet på informationsområdet om vor berettigelse til udnyttelsen af vigtige naturressourcer i Nordatlanten. At vi begynder et aktivt samarbejde med at oplyse om forholdene i vore lande og modvirke skaderne af misforståelser, som er opstået pga. visse miljøgruppers aktiviteter, som det hed i vor vedtægt fra i fjor.

På dette område er der måske ikke sket så meget. Man har jo læst i aviserne, at grønlænderne skal sende en repræsentant til USA for at oplyse om disse sager, og det tror jeg, er meget fornuftigt og godt, men i de andre lande, har man ikke gjort særlig meget.

Endnu i sommer har færingene fået besøg af Sea Shepherd, og vi her i Island har måttet tåle et helt uacceptabelt amerikansk indgreb i vor hvalfangst, vort videnskabelige projekt, som Páll Pétursson allerede har nævnt, og det er jo noget, som måske kan lede til visse ændringer i vort hidtil venskabelige forhold til USA. Det er vigtigt, at vi i dette møde fortsætter den

diskussion, som vi begyndte i Nuuk om disse livsvigtige sager.

Det er blevet sagt tidligere her i generaldebatten, at man ikke må begynde nogen hetzkampagne imod organisationer som Greenpeace eller andre. Det er jo helt rigtigt. Det er jeg helt enig i, men man må også være helt klar over, at disse aktiviteter har ingenting at gøre med naturværn. Det er et faktum, som er helt centralt i alt dette her. Det, de har gjort mod hval- og sælfangsten, har intet overhovedet med naturværn at gøre.

Derfor vil jeg gerne læse et kort forslag op her, hvori det siges:

„Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd henstiller til den islandske regering, det grønlandske og det færøske landsstyre om i samarbejde at indlede en aktiv informationskampagne i USA og Vesteuropa om vigtigheden af udnyttelsen af havets ressourcer for det færøske, grønlandske og islandske folk“.

Men jeg reserverer mig retten til at fremkomme med et måske lidt strengere og mere konkret forslag senere, efter at have hørt generaldebatten her i dag og i morgen.

Til sidst vil jeg nævne en 3. sag fra vort møde i Nuuk. Det var forslaget om en arbejdsgruppe, som skulle komme med konkrete forslag om øget kultursamarbejde mellem vore lande, og som ifølge forslaget skulle mødes i går. Nu må vi erkende, at vi har visse begyndelsesvanskeligheder i dette samarbejde, og dette møde er ikke blevet holdt, men det må vi sørge for bliver holdt i disse dage, og at vi får dette arbejde igang med 2 repræsentanter fra hvert land, som vi besluttede sidste år.

Man har også her nævnt trafikforbindelsen i Vestnorden, og det er helt rigtigt, som det allerede er sagt, at flyforbindelsen mellem Island og Grønland er nu lidt bedre end før i tiden, men alligevel må man få en ny luftfartsaftale mellem Island og Grønland. Dette, tror jeg, er meget vigtigt for at bygge på fremtidige flyforbindelser mellem disse 2 lande.

Vist har vi mange andre naturlige samarbejdsområder, og det er jo fristende at nævne nogle flere, f.eks. fiskeriuddannelsesområdet, som vi allerede har et forslag om, men først og fremmest er det måske vores rolle, som Preben Lange nævnte her i sit indlæg, at vi skal fungere som en idé-bank, og det er jo en meget vigtig rolle.

Jeg vil gerne slutte med at gentage mit håb om, at vi får et effektivt og arbejdsrigt møde her i Selfoss i disse dage og en interessant og frugtbar generaldebat, som vil lede til fornuftige forslag.

Tak, hr. formand.

Jogvan Sundstein (FL):

Hr. formand.

Allerførst vil jeg udtrykke min tak til de islandske værter for den storslåede modtagelse, vi har fået her i Island, og jeg håber, at vi virkelig kan udnytte de dage, der ligger foran os. Efter det konstituerende møde eller den konstituerende session i Nuuk sidste år, så kan vi nu ligesom begynde på det praktiske

arbejde indenfor det Vestnordiske parlamentariske Samarbejdsråd.

Nogle af de første tanker, man gør sig, er vel, hvordan ser udviklingen ud efter mødet i Nuuk? Hvad har vi opnået i det år, der er gået, og hvordan ser udsigterne ud for det kommende samarbejde?

Der er det vel rigtigt først at konstatere, at vi fra den grønlandske sekretariatsledelse og den grønlandske formand virkelig har fået godt materiale efter mødet i Nuuk. Vi har fået et fuldstændigt referat af, hvad der er foregået, og vi har fået tilsendt et forslag til forretningsgang, og dette forslag er nu blevet vedtaget som gældende forretningsorden for samarbejdsrådet.

Hvis vi betragter nogle af de spørgsmål, der var fremme under mødet i Nuuk, så konstaterer vi også på nuværende tidspunkt, at der har været bevægelse i nogle af de rekommandationer, der blev vedtaget dengang. Godt nok ikke så meget, som vi kunne ønske, og derved kommer man vel også ind på spørgsmålet: „Hvordan opfølger man rekommandationerne?“ Hvordan skal vi sørge for, at det, som vi nu engang vedtager i rådet her, at det også bliver fulgt op af landstyrerne og den islandske regering, eller hvem rekommandationerne nu er til. Jeg mener ikke, at det skulle stå i forretningsordenen, hvordan man gør det, men jeg synes, at vi rent praktisk bør finde ud af, hvordan det bliver gjort, og jeg mener, at enten må præsidiet i årets løb følge rekommandationerne op, eller også må der nedsættes en arbejdsgruppe indenfor rådet, der har til opgave at følge rekommandationerne og udtalelserne.

Det er muligt, at det ville være den mest praktiske og rigtige løsning, at man nedsætter en arbejdsgruppe med f.eks. et medlem fra hver delegation, der på den måde faktisk får en mere permanent status indenfor rådet.

Men hvis vi i øvrigt ser på, hvad der er sket i årets løb, så må vi konstatere, at der er sket nogle positive ting.

For det første på det politiske plan har vi oplevet nu her fornyligt, at de 3 regeringschefer har holdt et møde, og det er blevet proklameret i pressen — i hvert fald i den færøske presse — som et Nordatlantisk topmøde. Det i sig selv, synes jeg, er meget positivt, at de 3 chefer for den islandske regering og for det grønlandske og det færøske landsstyre mødtes en gang om året og drøfter alle de relevante spørgsmål, der har relation til vore lande. Vi kan se nogle resultater, nogen opblødning af visse ting, som det allerede har været nævnt. Loddespørgsmålet har været drøftet, og det ser ud til, at der er positive ting på vej indenfor det spørgsmål.

Derfor sætter jeg også store forhåbninger til, at kombinationen af regeringschefernes mødeaktivitet en gang om året, og denne mødeaktivitet, som vi har her i rådet på et mere bredt parlamentarisk grundlag, at det virkelig skal give resultater for vore lande, både de indbyrdes problemer, og der hvor vi skal stå sammen udadtil mod den øvrige verden.

Vi har i årets løb også endelig fået underskrevet Vestnordenfondens fundats. Det skete også her i Island for nogle få dage siden. Dvs. formaliteter-

ne for, at denne fond kan begynde at virke, er nu på plads, og vi kan så i fremtiden se det økonomiske og erhvervsmæssige udbytte af denne fond.

Trafikområdet har også været nævnt. Der er også sket positive ting. Om de er sket direkte som resultat af vores møde sidste år, skal jeg ikke kunne sige, men i hvert fald er der sket en intensivering af flyforbindelserne imellem Grønland og Island, og såvidt jeg forstår, fra begge sider. Desuden er der også sket en udvidelse af beflyvningen imellem Færøerne og Island. Den er nu 3 gange ugentlig, hvoraf der den ene gang yderligere er forbindelse Island-Færøerne-Skotland og retur. Vi imødeser også gerne en islandsk beflyvning Færøerne-Norge, Færøerne-Bergen, således at vi kan få genoprettet den flyverute, som tidligere blev befløjet af Mærsk-Air, men er blevet nedlagt her sidste år.

Vi glæder os over den aktivitet, der er på det område.

Nyhedstjenesten er også blevet nævnt, og jeg glæder mig til det forslag, som Eiidur Guðnason var inde på, og som han ville fremlægge, at vi får det til debat her, og får det mere koncist vedtaget, således at vi kan komme lidt længere i det arbejde, der bør udføres imellem TV og radio i vore 3 lande.

Jeg skal bare som en parentes bemærke, at man bør være opmærksom på, at det færøske TV og den færøske radio er 2 institutioner, 2 helt adskilte offentlige institutioner, således at man, når man begynder dette samarbejde, må huske, at man skal have dem begge 2 med, men, såvidt jeg har forstået, er det islandske og det grønlandske under samme ledelse.

Man har allerede fra begyndelsen af mødet været inde på det, som er vores livsgrundlag, det er havressourcerne, som er livsgrundlaget for alle vore lande. Man har været inde på spørgsmålet om forskning, spørgsmålet om udnyttelse, spørgsmålet om at passe på ikke at nedfiske bestanden osv., og her er et vældigt område for et udvidet samarbejde, hvor vi har fælles interesser allesammen. Her har vi også, og bør have, et fælles standpunkt imod omverdenen, der er ved at ødelægge nogle af vores muligheder.

Her tænker jeg mest på hvalfangsten. Jeg ved godt, at hvalfangst er forskellig ting i vores lande. Vi på Færøerne driver ikke storhvalfangst, i hvert fald kun ganske lidt, og det, der har været og måske kommer igen, det er foreløbig kun hvalforskning, men netop vores grindefangst har været meget i fokus i år, og delvis sidste år, men ganske særligt i år, hvor vi har haft besøg af flere udenlandske såkaldte miljøorganisationer, og hvor ganske særlig den yderliggående organisation Sea Shepherd har besøgt os på en ikke særlig flatterende måde.

Vi ved, at vi er i modvind i udlandet og ganske særligt i de lande, som er vores største handelspartnere. Både nede i Europa, Storbritannien, Tyskland, Frankrig og i U.S.A. foregår der en agitation, en kampagne imod den færøske grindefangst, som har meget, meget lidt med de faktiske forhold at gøre. Den færøske grindefangst er en historisk, traditionel fangst, der er foregået næsten siden Færøerne blev bebygget. Det er en fangst, der ikke på nogen som helst måde truer bestanden af grindehvaler, og hvad det rent humanitære angår, så

har man strammet reglerne meget i den sidste tid med ny lovgivning, reglementer osv., så man ikke på nogen måde kan tale om dyrplageri med hensyn til fangsten.

Alt dette, og spørgsmålet om hvalernes store betydning for den færøske ernæringssituation og for den færøske økonomi, er oplysninger, som vi må og skal have ud til omverdenen. Der, tror jeg, at vi både ønsker og er taknemmelige for hjælp fra de 2 andre lande, der er med i dette samarbejdsråd, og hvor vi gerne vil samarbejde og medvirke til hjælp også til jeres tilsvarende problemer.

Jeg har selv et medlemsforslag her i rådet angående bygning og udbygning af atomværker. Jeg er klar over, at vi ikke har, og håber ikke, at vi skal have atomværker i vore egne lande, men jeg skal komme nærmere ind på det selvfølgelig, når forslaget kommer til behandling, men jeg håber, at vi kan få en fælles stillingtagen til at modvirke udbygningen af atomværker, og at arbejde imod den fare, der ligger i denne udbygning og den risiko, der ligger i, at disse værker på en eller anden måde udvikler en fejl og udvikler radioaktivitet, som vi har, om ikke i stor stil, så har vi mærket det, og vi er blevet berørt af det fra Tjernoby-ulykken. Jeg kan forstå, at der også fra grønlandsk side er kommet et forslag om Vestnorden som atomvåbenfri zone. Nu er forslaget ikke nærmere uddybet endnu, men det vil vi selvfølgelig også behandle, og såvidt muligt håber jeg, vi kan komme til en eller anden beslutning i modsætning til det, som skete sidste år i Nuuk, hvor forslaget faktisk — eller i hvert fald sagen som sådan — blevet taget af dagsordenen og udgik af fællesudtalelsen.

Jeg kan se, at tiden er gået, så jeg må nok slutte, men jeg siger formanden tak, fordi jeg fik ordet.

Otto Steenholdt (GL):

Hr. formand. Kære nordiske venner.

For det første vil jeg gerne benytte lejligheden til at takke det islandske folk og de politikere, som i tidernes løb på nordisk råds møder har talt så godt og varmt om færøske og grønlandske problemer. Jeg tror nok, at vi har grund til at takke den storebror, vi har, som har hjulpet os så godt for at gøre forståeligt overfor de andre nordiske lande. Dengang, da vi ikke engang havde fået lov til at sende vores udsendinge i nordiske delegationer, kan jeg godt huske, hvor meget Island gjorde for os, og det, synes jeg også i dag, er blevet realiseret. Vi har alle grund til at takke Island, og jeg håber sandelig også, at vi også i Nordisk Råd kan arbejde sammen for at gøre opmærksom på, hvad vi er i de nordatlantiske lande, og hvor mange problemer, vi har.

I tidernes løb har vi udtalt os fra Færøerne, Grønland og Island på Nordisk Råds møder og forklaret dem forskellige problemer og forskellige forslag til, hvordan og hvorledes de kan løses. Men har der været forståelse i de nordiske store lande? Mon ikke vi kunne tage alle disse taler op igen og prøve at se, om det er blevet realiseret? De, der ikke var blevet realiseret, mon vi kunne tage

dem op særskilt i Vestnordens parlamentariske Råd og drøfte dem endnu en gang, og måske give dem en gang til til de nordiske lande. Vi har udmærkede sekretærer. Mon ikke, de også kan hjælpe os, hvis vi gerne vil tage den slags sager op igen?

Jeg tror ikke, at vi kan undgå at komme ind på vores erhvervsmuligheder i Nordatlanten. For os, som bor længere nordpå, kan vi altid sige rundt omkring i verden, at vores marker er havene rundt om os. Det er måske meget mere forståeligt, når vi har sagt fra Grønland, at vi kan ikke dyrke noget som helst på klippen eller på indlandsisen. Derfor er vores mark havet, og det er vores eksistens at hente noget fra vores have. Når havene er forurenede er vores eksistens dømt til udslettelse. I forbindelse med Nordisk Råds møder og sessioner har vi altid taget vores venner fra Lapland med, da de har stort set de samme problemer som os.

Hvad var det, vi hørte i år om udslip af radioaktivt stof fra deres store naboland. Jeg har i hvert fald fået henvendelser med bekymringer, der siger, at når deres dyr skal udslettes, hvad er så deres fremtid? Bekymringerne melder sig fra vores venner Lapland.

Man kan også tænke sig, at hvis disse forureninger skal fortsætte, og vore have forurenede, hvad er det så, vi skal hente for at føre vort liv videre?

I en sådan situation ser det ud til, at ikke en gang store magter kan modstå en sådan katastrofe, så er de nødt til at bede om hjælp udefra. Vi, som små nationer, som også er meget afhængige af hjælp udefra, hvad kan vi gøre, hvis det skete i vore områder?

Vi i Grønland er samarbejdssøgende, ja, endda til Canada og Alaska i forbindelse med vores ICC, som vi kalder det, begynder vi også at interessere os for at gøre opmærksom på rundt omkring i verden, hvordan vores levevis er, og hvor afhængige vi er af havets ressourcer.

Vi har fælles modstandere i de nordatlantiske øer. Det er de verdensomspændende dyreværnsforeninger. Så stærke, at de er i stand til at lamme vores eksport udadtil. Problemet er der, og vi må se, hvordan vi kan tackle den situation i samarbejdsånd. Forstået på den måde — et samarbejde, som går ud på, at et lands handling ikke ødelægger de andre. Eller at der træffes forhastede beslutninger, som ødelægger alle de nordatlantiske øers handel udadtil.

Jeg synes, vi skal være meget varsomme, når vi skal behandle den slags taktik. Vi har set i øjnene den færøske grindefangst, vi har den grønlandske sælfangst, og skal vi sige det også hvalfangst, og den islandske såkaldte videnskabelige hvalfangst.

Jeg synes, den slags skal behandles med varsomhed i udvalget.

Hvordan og hvorledes kan vi opnå det islandske forslag om informationer? Jeg tror nok, at vi ved hjælp af et udvalg kan se, hvad vi kan gøre, og vi må også være forberedte på, at hvis vi skal opnå enighed, må man ikke bare holde fast på, hvad man selv vil opnå i sit land, så man også være forberedt på at slække sine ønsker for at opnå en enighed fra de nordatlantiske øer.

Selvstændige landes bevægelsesfrihed er ubegrænset, det har jeg set, mens hjemmestyrende landes er mere afhængig af moderlandene. Det danske folketing, som jeg er medlem af, har forskellig opfattelse af hvulfangst, sælfangst og grindefangst. Derfor synes jeg, som jeg sagde, at man skal behandle det med varsomhed for at opnå det bedste for os alle sammen.

I forbindelse med forståelse mellem os, er det nødvendigt, og i den forbindelse kan vi ikke gå udenom vores ungdom. De har meget brug for at lære hinanden at kende, og vi må opfordre vores regeringer til at sørge for, at vores ungdom mødes meget mere hos hinanden, og i forbindelse med den tanke må de sørge for billiggørelse af indbyrdes rejseomkostninger. Også i den forbindelse hilser vi et forslag i Nordisk Råds møde i Nordnorge i sommer, om bedre idrætslige sammenkomster for den nordatlantiske ungdom, velkomment. Jeg synes, det er et godt forslag, som også skal realiseres. Skolernes hyppigere besøgsrejser må etableres. Det er det, vi har brug for, hvis vi skal lære hinanden meget mere at kende. Det er ikke nok, at vi gamle bare mødes en gang om året og glemmer vores ungdom.

Hvad med de trafikale forhold? Har vi ikke for øjeblikket rettet vore blikke for meget mod flytrafik? Glemmer vi måske det vigtigste, de gamle traditionelle rejsemåder. Det er skibstrafik. Mon ikke, man kunne prøve på at undersøge trafikforholdene bedre. Skibstrafik må vi vurdere endnu en gang, med turistmæssige, transportmæssige og handelsmæssige muligheder i tankerne.

Endnu en gang vil jeg være med til at udforme endnu bedre samarbejde i de nordatlantiske småøer, vi er stærke, hvis vi kan forstå hinanden og arbejde sammen.

Tak.

Formanden:

Tak til Otto Steenholdt. Vi foreslår nu, at Sigríður Dúna Kristmundsdóttir bliver første taler efter pausen, som vi nu holder, hvor vi får frokost. Vi begynder igen kl. 14.00.

Den islandske delegation inviterer på lunch her på hotellet kl.12.00.

Formanden:

Mødet begynder påny. Første taler er Sigríður Dúna Kristmundsdóttir og derefter Agnar Nielsen.

Sigríður Dúna Kristmundsdóttir (IA):

Hr. formand. Ærede kolleger i Vestnorden.

Hjertelig velkommen til Island. Jeg håber, at vi vil få et rigtigt, udbytterigt møde her i Island nu.

Jeg vil begynde med at mindes med savn vor kollega, Erlendur Patursson, der afgik ved døden nu i begyndelsen af sommeren. Jeg fik lejlighed til at lære ham lidt at kende, både i Island, og siden da vi holdt dette råds første møde i

Nuuk for knapt 1 år siden. Det var mig klart, at han var en mand, der var meget værd. Han var en personlighed, der kunne forene det, både at have store planer og klar sans for de små ting, der giver livet værdi. Vi, der sidder her, må føle os fattigere end før, nu, hvor han er forsvundet.

Vi i Island har ved Erlendurs død mistet en god slætning og en trofast ven, men endnu større er den færøske nations tab, og jeg udtrykker hermed min deltagelse.

Erlendur var meget interesseret i vestnordisk samarbejde på alle områder, i arbejdsliv, kultur og socialpolitik. Og det er ganske vist, at de 3 nationer, der her har startet samarbejde, kan gøre sig store forhåbninger derom.

Det fundament, som sådant et samarbejde bygger på, er forøget viden og gensidig forståelse for de menneskers kår og liv, som bor i disse lande. Jeg er overbevist om, at vi, der sidder her, på mange måder kan bidrage dertil.

På rådets møde har vi allerede drøftet forskellige muligheder for fælles indsatser og samarbejde mellem de 3 nationer, og nu vil jeg gerne nævne en ide angående samarbejde på et område, som vi hidtil ikke har beskæftiget os med, men som jeg er særlig interesseret i, dvs. kvindesagen.

Som bekendt er kvindernes stilling ofte forskellig fra mændenes, både pga. deres rolle ved fødsel og som mødre og deres specielle situation på arbejdsmarkedet. Det er indbefattet, at det for det meste er dem, der udøver det ulønnede, huslige arbejde. Disse fakta skaber andre økonomiske og sociale vilkår for kvinder end mænd, og derfor er det nødvendigt at vise deres sag speciel interesse og prøve på at finde frem til særlige løsninger af deres problemer. Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråds tilkomst skaber et grundlag som før i tiden ikke fandtes, men som et samarbejde på dette område kan bygge på. Jeg er meget interesseret i, at vi undersøger, hvorledes kvindernes situation kan sammenlignes imellem landene. Om de respektive lande kan lære noget af hinanden på dette område, og hvordan et samarbejde på dette felt kan fremme kvindesagen i disse lande.

Da rådet holdt sit møde i Nuuk for knapt 1 år siden, fik jeg lejlighed til at træffe og tale med grønlandske kvinder, der i blandt de kvinder, der står får kvindernes tilflugtssted i Nuuk. Der fik jeg indblik i kvindernes situation der, og hvilke problemer de har at slås med.

Dette korte bekendtskab overbeviste mig om, at mange problemer er de samme her og i Grønland, og jeg har grund til at tro, at det samme angår Færøerne. Derfor omtaler jeg det her.

Hvad angår udførelsen af et sådant samarbejde, kunne man begynde med at oprette en 3-mandsgruppe indenfor rådet. En fra hvert land for at drøfte disse sager. Det ville måske være mest naturligt, at kvindelige medlemmer af de respektive lovgivende forsamlinger dannede en sådan samarbejdsgruppe, og der ville det være nødvendigt, at hvert medlemsland havde i det mindste een kvindelig repræsentant i rådet. Det er dog ikke en forudsætning for at sådan en gruppe kan dannes, da kvindesager også bør være mandesager, dvs. at de sager, der er vigtige for kvinder, bør også være af interesse for mænd.

Jeg fremlægger ikke noget formelt forslag om oprettelsen af sådan en gruppe nu, men præsenterer ideen her, så man kan tænke over den.

På rådets næste møde har vi lejlighed til at begynde sådant et samarbejde, hvis der bliver flertalstilslutning til det i rådet. Indtil da beder jeg medlemmerne om at overveje sagen.

Hr. formand, ærede kolleger.

Vi, de 3 nationer, der bor højest oppe i Atlanterhavet, har mange ting at give hinanden, men vi har også forskellige ting at yde til verden omkring. Med sammenhold i internationale og udenrigssager kan vi udrette mange gode ting, og det råd, der her holder møde, er det forum, hvor vi har mulighed for at stemme vore røster sammen og lade dem klinge overfor omverdenen. Det bør vi tænke på, og mindes, at det syn på livet, som man får ved så nært et samvær med naturen, som de 3 nationer oplever, er en af de vigtige ting, vi kan bidrage med i en industriel og militær verden.

Tak.

Agnar Nielsen (FL):

Hr. formand og kære venner i Norden.

Som det allerede er sagt, er vi kommet sammen for anden gang for at styrke vort samarbejde landene imellem. I de senere år er det for mig, som om det er gået den forkerte vej på visse punkter landene imellem.

Færøerne er i denne sammenhæng den mindste nation, og bliver nok den nation, der har størst fordel af et godt samarbejde landene imellem. Her tænker jeg mest på vore fiskefangster. For både Grønland og Island har så mægtig store fiskebanker i forhold til vores.

Nu nævnte vores nye formand, Páll Pétursson, i sit indlæg nogle af de vigtigste samarbejdspunkter, flyforbindelse Grønland-Island, lakseopdræt, lodden, rejer, torsk- og hvalforskning, hval- og sælfangst. Og jeg er enig med formanden i, at det er nogle af de vigtigste samarbejdspunkter, der blev nævnt. Jeg er ikke i stand til at sige noget om den amerikanske kødimport, som formanden var inde på, men det var i hvert fald et fingerpeg frem imod, at vi må stå sammen om, at vi ikke bliver nedtrådt af de store nationer imod vores egne lovgivninger.

Nu er der allerede blevet sagt meget om vores samarbejdsmuligheder, som jeg også kan tilslutte mig, så jeg vil i korthed nævne et enkelt hverdagsspørgsmål. Man skal ikke så langt tilbage i historien, før det var sådan, at vi færinge fiskede meget oppe ved Island. Og det var endda sådan, at færinge jo boede på Island og fiskede fra land med småbåde. Tiden har ændret sig. Det havde dengang stor betydning for den færøske befolkning, også det har ændret sig. I nyere tid har vi haft en over 10 år gammel overenskomst med Island, som vi har været særdeles glade for, hvor vi fik lov at fiske 17.000 tons bundfisk uden at skulle betale noget igen. Det var nok ca. 1982, at den blev reduceret ned til 8.500 tons, og grunden var jo nedfisket fiskebestand.

Men samtidig var aftalen den, at når fiskebestanden var kommet op igen,

ja, så skulle vi igen kunne komme op på de 17.000 tons. Det har en stor betydning for en del af vore fiskeskibe, nemlig dem, der fisker med kroge. Så jeg vil meget gerne anmode de islandske medlemmer om at tænke på dette spørgsmål, når vi nu ved, at fiskebestanden er kommet op igen.

Når jeg nu har sagt dette, så kan jeg selvfølgelig ikke lade være med at vende mig til de grønlandske medlemmer og bede dem om at tænke på sine vestnordiske medmennesker.

Grønland har jo tildelt Japan 40.000 tons rødfisk, som primært er den samme fiskebestand som ved Island og Færøerne, men der kommer måske til at falde en smule fra de riges bord også til de fattige?

Dette skal ikke — og må ikke — forstås som en kritik, men det er ting, som har meget stor betydning for os færinger. Jeg synes, det er rigtigt at nævne sådanne ting også ved vores møder i dette her samarbejdsudvalg.

Vi har en grønlandsk forening på Færøerne, for der er mange grønlændere, der bor på Færøerne. Jeg vil nævne det her, for de har været misfornøjede med, at det ikke har kunnet lade sig gøre som andre steder, at de får lov at sende julehilsener hjem fra dem, der bor på Færøerne. De siger, at for den færøske radio er alt i orden, men det kniber med den grønlandske radio. Og der vil jeg anmode om, at man prøver at få det i orden, for det er nu engang sådan, at man gerne vil sende en hilsen hjem, når man bor så langt væk som på Færøerne — og særlig til jul.

Jeg vil slutte med alle gode ønsker om et fortsat godt samarbejde til fordel for alle 3 lande.

Tak.

Otto Steenholdt (GL):

Ja, det vedrører det islandske kvindelige medlem Sigríður Dúnas bemærkninger om kvinder. Jeg synes, det er godt, at der kommer et sådant forslag. Vi er så mange mænd her i salen, og vi glemte fuldstændigt, at den slags emner skal man også debattere. Når andet er i orden, så skal man da kunne ordne resten. Jeg synes, det er et godt forslag. Vi har så mange kvindeforeninger i Grønland, landsdækkende blandt andet, og som i disse år også arbejder, skal vi sige, indgående med et problematisk område, det er kvinde-etableringer i Grønland, således at kvinderne, det kan være gifte eller ugifte, har mulighed for at komme et sted, nærmest at flygte hjemmefra. Der findes den slags, også i Danmark, men ikke også i de Nordatlantiske lande. Den slags tanker skal vi også tage i betragtning. Jeg synes da, at det er udmærket, at vi også kan tage kvinder i et samtaleemne, således at vi kan opnå det bedst mulige samarbejde.

Jeg synes, at når grønlandske kvinder hører, at vi også har på tapetet at tale om kvinderne i de nordiske øer, vil det bestemt give varme i hele Grønland.

Jeg siger tak for forslaget.

Preben Lange (GL):

Først til Agnar Nielsen omkring japansk fiskeri ved Grønland. Historien er sådan, at man fra grønlandsk side først har henvendt sig til færingerne. Men på det tidspunkt var fiskene jo væk fra de grønlandske farvande. På et tidspunkt, hvor vi mest har brug for forsøgsfiskeri med de andre fiskearter.

Man havde lavet en aftale med færingerne uden at kræve noget som helst, men så sprang de lige pludselig fra, og så kom japanerne og tilbød at yde en assistance imod betaling af så og så stort et beløb. Derfor er japanerne der.

Med hensyn til julehilsener fra de grønlandske foreninger. At Grønlands radio skulle have været besværlige og ikke accepteret det. Det forstår jeg ikke en pind af. Grønlands Radio har altid stået åben for at kunne yde den slags udsendelser, sågar er der færøske udsendelser på færøsk hver uge af 20 minutters varighed, så der kan ikke være noget i vejen for, at de grønlandske foreninger på Færøerne kan få lov til at lave den slags julehilsener. Jeg skal nok bringe det videre, når jeg kommer hjem til Grønland og undersøge, hvorfor det eventuelt har været umuligt.

Så med hensyn til Sigríðurs bemærkninger omkring kvinderne samt Otto Steenholdts svar til hende. Jeg tror, at vi er meget interesserede i at tage kvinderne med i vores arbejde. Der er forskel mellem mænd og kvinder. Det er min overbevisning. Ikke kun af udseende, men også med hensyn til psyke og tankegang. I politik har vi i mange tilfælde brug for kvindernes kvalifikationer indenfor forskellige emner. Emner, som vi mænd har svaghed for at komme ind i. Derfor, lad os opfordre kvinderne til at gøre noget selv. Vi skal ikke forkæle dem og sige, vær så god, her er min plads, nej, saftsusemig — undskyld —, nej, de må selv komme. De må selv organisere sig ligesom de islandske kvinder har gjort. Tilbageholdenhed fra kvindernes side, som er en ældgammel tradition, må man komme til livs. Vi kan ikke lave det om, det er kvinderne selv, der må gøre det.

Altså en opfordring til kvinderne om at komme frem.

Steingrímur J. Sigfússon (IA):

Hr. formand, ærede forsamling.

Det er ikke så meget, jeg skal sige her under generaldebatten i første omgang i hvert fald. Senere her på mødet vil jeg måske sige noget om nogle af de forslag, der har været fremlagt.

På vores første møde i Nuuk sidste år har jeg nævnt nogle områder, som jeg personligt er meget interesseret i, at vores samarbejde her i Norden drejer sig om. Jeg har der specielt nævnt freds- og nedrustningsagen, og forureningsproblematik. Jeg har også nævnt bevarelsen af de ensartede samfundstyper, vi har i disse lande, som er grundlagt på jagt, fiskeri eller landbrug. Disse er meget stærkt påvirket af de ensartede geografiske og fysiske omstændigheder og kræfter i de 3 lande. Dette er et område, som på islandsk gerne kaldes byggða-politik. Det drejer sig ikke mindst om vores ret til at bo, udnytte ressourcerne og bevare livsmønstrene og kulturerne samtidig med, at vi søger at gøre livet bedre og rigere i disse kommuner. Denne kamp synes jeg må

være stædig, og jeg er sikker på, at vi i de kommende år på en eller anden måde må være optaget af den sag.

Jeg vil som mange andre sige, at jeg glæder mig over, at vi i de sidste år har set fremskridt i samarbejdet mellem de 3 lande. Vi har for første gang set vestnordatlantisk topmøde, som det blev kaldt, på regeringsniveau mellem de 3 lande.

Vi har set forbedrede trafikforbindelser, og vi har set øget kontakt mellem landene i flere sammenhænge.

Det er netop det, jeg vil bemærke, at vi må ikke mindst glæde os over øget kontakt eller samarbejde på de forskellige andre niveauer end det parlamentariske. Vores rolle i det parlamentariske samarbejde er ikke mindst, som Preben Lange har sagt her før, at være idébank, at fremsætte idéer og diskutere muligheder, samt at sætte kursen og etablere de rigtige omstændigheder og muligheder for samarbejdet.

Praktisk udbygning af samarbejdet må siden finde sted mellem mange forskellige parter. Regeringer, selvstændige organisationer, kompanier og ikke sidst det almindelige folk.

Vedrørende forureningsproblemer vil jeg først sige, at jeg er glad for at se et forslag fra Jogvan Sundstein om en protest mod udbygningen af atomkraftværk og dumping af atomaffald i havet i Storbritannien.

Jeg vil gerne foreslå, at vi vedtager en formel rekommandation om at protestere stærkt. Det er noget, som vi ikke kan lide, at en stat dumper forurenende stoffer i havet eller sætter dem ud i luften, uafhængig af de skader, det kan påføre andre. Forurening af hav, luft og vand kan ikke behandles som et lokalt problem. Det har vi jo f.eks. set af Tjernobylyulykken og af pollutionen i Skandinavien, som for en stor dels vedkommende stammer fra luftforurening fra Sydeuropa. Derfor må man have samarbejde til at tage vare på disse sager.

Og til sidst nogle ord om freds- og nedrustningspolitik. Vedrørende atomvåbenfri zoner i Norden, vil jeg sige på dette punkt, at der er 2 punkter, som jeg anser for meget vigtige nu for os her i Vestnorden. Det første er, at vi MÅ deltage i diskussionen om atomvåbenfrit Norden. Der er nu store bevægelser i mange af de nordiske lande, og jeg tror, det ville kunne være meget farligt for os her, nordboerne, hvis vi ikke deltager og følger med i, hvad der sker i den diskussion. Trykket vil sikkert vokse meget på os her i dette område, hvis vi ikke er med inde på det plan. Det kan alle blive enige om, tror jeg. Derfor skal vi passe godt, at vore regeringer eller landsstyrelser følger med i, hvad der sker i diskussionen om atomvåbenfri zoner i Norden, i hele Europa og generelt i verden. Det, tror jeg, er meget vigtigt.

Det er sådan, at man altid kan holde op, hvis man tror, at det ikke er godt at fortsætte, men hvis man stopper, så er det måske for sent at følge med på vejen.

Men dette kan vi diskutere videre, når vi går til næste punkt på dagsordenen, for der er allerede et forslag vedrørende netop dette, som jeg nu har talt om.

Asbjørn Joensen (FL):

Hr. formand.

Dette skal bare være et ganske lille bidrag til den masse, der allerede er blevet sagt herfra, for jeg tror nok, at der alligevel sidder nogle hernede, som alligevel godt vil tage ordet bagefter.

Når man har hørt på debatten her, så er det klart, at så prøver man på at trække linjerne lidt sammen for at høre, hvor langt er vi kommet i forhold til, hvor vi startede i Nuuk sidste år.

Jeg kan forstå på talerne her, at de har en tilfreds indstilling til de resultater, der allerede er opnået. Der er det kommunikationen, efter hvad jeg kan forstå, som man satser meget højt på, som faktisk er ved at komme på plads. Jeg vil faktisk tilslutte mig Steenholdts udtalelse om, at vi også bør kikke lidt på forbindelserne ad søvejen og ikke blot luftvejen.

Det er klart, at vi nok skal bruge mindst 1, 2 eller 3 år, for ligesom at snakke os lidt sammen, således, at vi kan føle hinanden lidt mere på tænderne og vide, hvad det er, vi skal diskutere.

Vi kan f.eks. ikke integrere os fuldkommen ind i hinandens erhvervsliv, men jeg mener, at der i hvert fald er en sektor, som vi bør satse meget på. Det er f.eks. vort erhvervsliv. Vi har jo en erhvervslivsstruktur, som ligner hinandens temmelig meget. Det, jeg tænker på her, er vores salgsskema med hensyn til fiskeprodukter. Var det ikke en idé, om vi satte os ned og ligesom prøvede på at analysere, hvordan vor struktur ser ud i erhvervslivet, hvordan ser vor salgsskema ud, er der tendenser til, at vi har tilbøjelighed til ligesom at tackle hinanden forkert, eller er vi i stand til at finde sammen og herved føre den fornuftige salgspolitik, som kan give et vældigt bidrag til en økonomisk styrkelse af disse øer her i Nordatlanten.

Ellers har jeg noteret mig, at man har satset en hel del på ungdommen, og jeg berørte det spørgsmål i Nuuk for 1 år siden, at jeg syntes, at den bedste PR, vi kunne få, som skulle etablere dette samarbejde, det var netop at satse på, at ungdommen fik kendskab til hinanden, fik lov til at sætte sig ind i hinandens levemåde, tankegang og uanset, om det er undervisningssektoren, eller hvad det er, så er jeg sikker på, at ungdommen er netop det apparat, som bedst kan styrke vores fælles interesser.

Så det er jeg faktisk meget glad for at høre, at man virkelig vil gå ind i den udveksling, der kan ske igennem ungdommen.

Jeg har også noteret mig, at man her har fremført det rimelige i, at vi prøver på at fortælle dem, der aktionerer imod os, vort behov for at udnytte ressourcerne her i havet og prøve på at få dem til at forstå, at det kan ikke være disse 3 nationer, som på nogen som helst måde prøver på at tilintetgøre livet i havet omkring os.

Så har den tanke tangeret mig, at kunne det tænkes, at vi, her i dette forum, nedsatte et kulturudvalg til at tage sig af disse spørgsmål? Og så måske fik medierne til at gøre en indsats med hensyn til, i det dette her fredens år, tror jeg nok det er, at prøve på at fortælle den verden, der er udenfor os, hvor

umådelig stor skade, de kan gøre med de dumpninger og forureninger, som sker fra industrinationerne. Ikke fra os. Fra industrinationerne. Jeg synes, at medierne, både fjernsyn og radioen, burde få en opfordring fra vor side og få de nødvendige midler til at lave det PR-arbejde, der skal til, for at fortælle om den rigtige sammenhæng. Jeg tænker på, at man evt. kunne lave film eller andre ting, som man kunne få eksporteret til andre fjernsyn, i Amerika f.eks., hvor vi har en vældig reaktion i øjeblikket.

Med hensyn til kvindesagen. Det tør jeg faktisk ikke bevæge mig ind på, fordi jeg er ikke helt enig i de synspunkter. Jeg mener, at kvindens plads er i hjemmet. Det har i hvert fald altid været min tanke. Jeg mener, at det er en forudsætning for, at vi i det hele taget kan opbygge et fornuftigt samfund.

Jeg takker for den glimrende modtagelse, vi har fået her på Island, omgivelserne her, synes jeg, er helt enestående, og det gør ikke spor, at man trækker os ud af dette her politiske miljø i nogle dage.

Formanden:

Næste taler er Hans Iversen. Hans Iversen taler ikke dansk, og Alibak Steenholdt vil tolke.

Hans Iversen (GL):

Hr. formand, og mine kolleger. Jeg vil først undskylde, at jeg ikke taler jeres sprog.

I dette samarbejdsråd er vi alle sammen enige om, at de 3 lande har fælles interesser i fiskeri. Når talen drejer sig om vores fisk, så ved vi allesammen i de 3 lande, at vores fisk er verdens bedste, de mindst forurenede fisk i verden. Dette må vi huske i vort samarbejde, således at vi prøver på at undgå, at der forurenes fra andre nationer.

Dette samarbejdsråd, som vi er medlem af, anser jeg for at være så vigtigt, at jeg kan sammenligne det med de store europæiske samarbejdsformer. Jeg kan næsten sige, at jeg anser det for at være lige så vigtigt som EF for Europa.

Vi ved udmærket, at vi ikke kan lukke os inde, og således udelukke andre nationer. Vi skal også være åbne overfor andre nationer.

Det siges ganske vist, at vores område er rigt på fisk, men det er uden tvivl blevet sådan, at vores kvote er blevet så lille, at det måske kan være for lidt.

Vores samarbejde må bygge på, som naboer i Nordatlanten, og dette skal være sådan, at man ikke forfordeler de andre.

På denne måde udtrykker jeg mit ønske om samarbejde, og min glæde over samarbejdet.

Tak.

Sigríður Dúna Kristmundsdóttir:

Hr. formand. Kære kolleger.

Jeg vil kun takke Otto Steenholdt og Preben Lange, for den støtte, de har givet til de synspunkter, som jeg drøftede. Jeg håber, at vi vil se en kvindelig

repræsentant i den grønlandske delegation på rådets næste møde og ligeledes i den færøske delegation. Så ville det være nemt at begynde det arbejde, jeg talte om. Det siger jeg naturligvis med al respekt for de mandlige repræsentanter, og det er mig klart, at det er noget, jeg ikke behøver at forklare for dette råd her.

Tak.

Hans Jacob Debes (FL):

Jeg må sige, at jeg fuldstændig deler de synspunkter, som Sigríður Dúna Kristmundsdóttir har fremsat og som også blev støttet af Otto Steenholdt.

Den bevægelse, som vi har set indenfor de sidste år, hen imod større selvstændiggørelse og myndiggørelse af kvinden i Europa, håber jeg vil fortsætte, selvom vi må erkende, at resultaterne hidtil ikke har været særligt store.

På Færøerne har denne bevægelse nok været størst indenfor vort parti. Vi er det eneste parti, som har et kvindeligt medlem af Lagtinget, som også er medlem af Nordisk Råd for øjeblikket. Vi er det eneste parti, som har været storsindede nok til at give den ene post i landsstyret til en kvinde, hun er nemlig finansminister på Færøerne. Bare som en oplysning og et løfte om støtte i denne kamp.

Tak.

Thomas Arabo (FL):

Hr. formand, kære vestnordiske venner.

Nu er det så 1 år siden, vi mødtes i Nuuk, og det er nu spørgsmålet, hvilken betydning har dette samarbejde, hvordan har det fungeret, hvilke resultater kan vi fremvise. Jeg er af den personlige opfattelse, at samarbejdet her har en stor psykologisk betydning, fordi vi presser andre grupper til at samarbejde mere, og vi kan se ret kraftige resultater, f.eks. fra samarbejdsministermødet. Det ville næppe være kommet i stand, det, der har været nu, uden pres fra denne gruppe.

Hvis vi ser på, hvad der konkret er sket siden, så kan man selvfølgelig se, hvad der er sket udenfor det vestnordiske område, og hvad der er sket indenfor.

Der er selvfølgelig altid problemer og muligheder. Jeg vil personlig sige, at vi fra færøsk side, eller vi fra vort parti på Færøerne er meget skuffede over vore store, formelle venner udenfor os, jeg tænker specielt på USA og Storbritannien, som med meget stor dygtighed har fået deres presse til at dreje opinionsinteresserne fra deres reelle problemer over på os og vores muligheder, som de så slår ihjel.

F.eks. må man sige, at USA overfører den islandske nation møder op og lover handelsmæssige sanktioner, fordi islændingene slår 200 hvaler ihjel, mens der

er andre steder i verden, hvor der bliver slået 200 personer ihjel om måneden, og hvor man ikke vil tage nogle sanktioner.

Hvis vi ser på Storbritannien, så ligger der reelt et skib, som blev udrustet som et halvt krigsskib, som skulle sendes ind i vore farvande for at skade vore folk. Så dér kan man tale om ubehagelige venner. De mennesker dér forstår ikke, at hvis vi bliver sparket for meget, så vil det være at sparke os i en retning, som vi er modstandere af, og som de ikke engang selv ønsker.

Ser vi på udenrigsmulighederne, så vil jeg påpege, at Island som selvstændig nation kan komme med i de internationale kommitteer i Europarådet f.eks. og andre steder, og jeg vil henstille til de islandske parlamentarikere, at man prøver at dække de færøske og grønlandske interesser. Det vil jeg henstille til. Det er et forum, som vi ikke har adgang til.

Så er der andre ting. Det er Nordisk Råds kommitteer. Dem har vi mulighed for at komme ind i, men vi har endnu ikke valgt noget medlem fra færøsk side, og det har man heller ikke fra grønlandsk side. Men det vil nok være en idé, hvis vi talte med Island om det, således at vi kunne fordele mandatene i de kommitteer og vælge ind de steder, hvor det var rigtigt at gå ind, og så dække hinandens interesser hele vejen. Jeg tror, det ville være fornuftigt. Vi ville få dækket et bredt spektrum.

Den mulighed har vi altså, og jeg vil bede de islandske og grønlandske parlamentarikere om at tænke dette igennem.

Hvis vi nu ser på, hvad der er sket indenfor området, siden vi sidst mødtes, så vil jeg specielt først hæfte mig ved, at der er blevet talt meget om transport, og det ser ud til, at transportmønsteret er kommet igang. Men det er sådan med transport, at mønstret kommer først og så frekvensen. Frekvensen er stadig ikke i orden.

Tager vi flytrafikken, så er vi fra færøsk side — og jeg selvfølgelig også rent personlig — glade for, at vi har fået en flyforbindelse direkte mellem Reykjavik og Nuuk, og at Island begynder en beflyvning mellem Reykjavik og Sydgrønland, fordi så får vi et mere vestnordisk mønster i persontrafikken. Vi får fordelingssted i Reykjavik, fordelingssted i Keflavik, i stedet for at bruge Kastrup eller en anden europæisk lufthavn.

Med hensyn til flymønsteret, så kan jeg oplyse for rådet, at jeg er ret sikker på, at vi får en flyforbindelse mellem Færøerne og Bergen i det kommende år. Der er nogle tekniske problemer stadigvæk, men det kommer.

Skibstrafikken ligger det lidt mere tungt med mellem Island og Grønland, men OK, man er begyndt på et mønster mellem Grønland og Island, og vi håber på fra færøsk side, at vi kommer med i det mønster senere.

De muligheder, som ligger oveni transportmulighederne, det er turismen. Den er i meget stærk udvikling i vestnorden for øjeblikket. Der er gjort et meget stort arbejde, siden vi mødtes sidst. Der har været meget gode kontakter mellem islandske turistorganisationer, grønlandske og færøske turistorganisationer, og det vil udmønte sig i et specifikt resultat nu her i efteråret. Midt i september bliver der en turistudstilling her, hvor vi trækker

kunder til fra hele verden, fra USA og fra Europa. Det må vi så se positivt på. Vi må være glade for at få turiststrømmen til at gå tværs over i stedet for altid at gå nord-syd.

Jeg henstiller til alle politikere, alle parlamentarikere, om at bakke den idé op, for turismen giver mange penge til nogle af landene i hvert fald, og der kan være en vis beskæftigelse i det.

Jeg kan nævne, at da man fra færøsk side begyndte søvejstrafikken til Seyðisfjörður, det var i 1975, da transporterede vi 1400 passagerer, og i dag er vi oppe på godt og vel 14.000, så det går meget hurtigt med opbygningen af turismen.

Det ser ud, som om handelsmønstret begynder at blive bedre, men jeg tror, at Grønland og Island specielt, at den handelstrafik begynder at live op. De produkter, der sælges mellem Færøerne og Island, de begynder at ændre mønster. F.eks. er der kommet nogle nye produkter ind i billedet. Det må man bare se lyst på, det skal nok komme.

Så er der samfundssystemet. Nu er det sådan, at vi sidder allesammen i de lovgivende ting. Der er rige muligheder for at få en koordination af den lovgivning, som bliver vedtaget i de forskellige parlamenter.

Jeg tænker specielt på regler og lovgivning for kvalitet og kvalitetsbedømmelse af de produkter, som eksporteres fra Vestnorden-området. Det må være rigtigt at gøre det, sådan at den kvalitet af de produkter, vi eksporterer fra Vestnorden-området, at den bliver bedømt ensartet, så man ved, at et produkt fra Vestnorden er bedømt efter de og de reglementer og den og den kvalitet. Det skulle være sådan. Det skulle være så rimeligt. Det koster ikke mange penge at gøre det. Det er simpelthen et spørgsmål om initiativ for at støtte en gruppe og få de folk sammen, som arbejder med det til daglig, så kan man indrette lovgivningen. Lovgivningen ligger ikke så langt fra hinanden.

Så er der havbeitsforsøg. OK, der er talt meget om fisk, og vi bliver jo altid beskyldt for at tale så meget om fisk, men med alt det vand omkring, hvad skal vi så ellers gøre, ikke sandt?

Jeg tror, at det der bliver vigtigt i fremtiden for os, det er: Vi har hidtil meget hårdt holdt på, at vi har lavet aftaler om grænser. Vi har aftalt, at den og den linje, så meget ejer den og den og ditten og datten på overfladen. Det mønster, tror jeg nok, kommer til at ændre sig i fremtiden, fordi selvom der ingen fisk er her og ingen der, eller megen fisk der, så må vi være klar over, at tiden ændrer sig, der, hvor der har været fisk. Tiden ændrer sig, og vi kommer sikkert alle til at få brug for hinanden med hensyn til havforsøg. Det er jeg slet ikke i tvivl om, det er bare et spørgsmål om udvikling.

Vi kommer nok også til at tvinges ind i et aftalemønster landene imellem, som gør, at vi skal aftale, hvor mange ressourcer, vi kan tage af den stamme. Ikke hvor den og den linje går, eller så meget ejer jeg. Vi kommer til at gå bort fra det system.

Nå, men jeg tror nok, at der er rige muligheder for et samarbejde. Vi skal bare ikke forstørre problemerne, som kommer hen ad vejen. Problemerne

kommer, vi skal blot ikke forstørre dem, men vi skal hellere spekulere lidt mere på mulighederne for at udvikle dem. Så er jeg sikker på, at vi kan få et godt resultat.

Tak.

Pétur Sigurðsson (IA):

Hr. formand,

Jeg er glad for den gode idé, som Thomas Arabo fremsatte her fra talerstolen. Den om, at vi skal prøve på at få vore repræsentanter, f.eks. i Europarådet til at tage de forskellige sager op, som vi har talt om her til dette møde, og også under mødet i Nuuk. Men det er naturligvis gensidigt. Det er ikke kun Island, som har repræsentant i Strassbourg. Det er også Danmark, som har gode repræsentanter dér, og jeg tror, at I begge to, som kommer fra Grønland og Færøerne skulle henvende jer til folketingsmedlemmerne, som rejser til Strassbourg til efteråret. Jeg kan godt huske dengang, da den store debat var i Strassbourg om sæl. Jeg kan også huske besøget fra Grønland, som vi fik. Jeg har i mange år været til de møder i Strassbourg. Jeg kan huske, hvilken opmærksomhed, det vakte hos alle, som var tilstede ved de møder, hvor det blev debateret. Der var også en forestilling, som blev sat op i mødelokalerne, og det hele gjorde en stor og god indsats på de parlamentarikere, som var tilstede ved dette møde.

Men jeg vil gerne takke for den idé. Jeg tror, at vi allesammen, alle 3, skal prøve på også på dette område at fremkomme med, hvad vi synes, at vi må vise verden fra vores kamp i de nordlige dele af verden.

Tak.

Toralvur Mohr Olsen (FL):

Hr. formand. Kære Venner.

Nu er jeg ny i den her forsamling. Det er første gang, jeg møder i dette forum, så jeg har med stor interesse siddet og lyttet til debatten. Når man har lyttet til denne debat, så tror jeg næsten, at fiskeriproblemerne har haft en temmelig fremtrædende plads i det, man har talt om. Det var formanden, Páll Pétursson tror jeg, han hedder, som i sin indledningstale henviste til de problemer, som man har på Island. Jeg tror næsten, at jeg kan sige, at vi har de samme problemer på Færøerne, plus nogle flere. Jeg regner også med, at grønlanderne har sine problemer indenfor fiskeriområdet. Nu er det særligt, fordi torsken er forsvundet fra de vestgrønlandske farvande, men det, tror jeg nok, vil forandre sig i fremtiden.

Så det er helt naturligt, at disse lande, som har så store, fælles interesser, samarbejder på disse områder.

Páll Pétursson nævnte nogle af de problemer, man har her på Island. Det var begrænsningen af hvalfangsten efter tryk, såvidt jeg ved fra USA og desuden fra miljøgrupperne.

Vi har de samme problemer vedrørende hvalfangst på Færøerne, måske på en anden måde. Vi driver vores hvalfangst, vi dræber grindehvalen, men det er bare i husholdningen.

Der er mange andre problemer indenfor fiskerierhvervet. Jeg tænker særligt på forureningen. Jeg tror, at der ligger en stor opgave for dette forum i, at prøve på at finde ud af, hvordan man kan tackle de problemer med forureningen. Havet bliver forurennet, og man hører om atomkraftværkerne, som man bliver ved med at bygge.

Det er sådan, at færinger har haft tradition for at fiske her på Island. Det forandrede sig, da man begyndte at udvide fiskerigrænserne. Jeg tror, det var i 1958, at man satte fiskerigrænsen til 12 sømil. Det kunne vi, som færinger, som fiskede her, det kunne vi leve med at fiske udenfor 12 sømil, men da fiskerigrænsen blev sat til 200 sømil, da var det håbløst. Men så vil jeg sige, at islændingene var så galante, at de tillod os at fiske nogle tusinde tons. Det stabiliserede sig på et tal på 17.000 tons. Men i 1982, tror jeg, det var, det er ca. 4 år siden, var den islandske torskebestand kommet så langt ned, at selv islændingene måtte til at begrænse sit torskefiskeri. Og selvfølgelig måtte vi også afstå en del af vores kvote. Da blev den sat til 8.500 tons, men vi havde indtryk af, at det ligesom lå i luften, at når fiskebestanden kom op igen her på Island, så skulle vi ligesom følge med. Det, håber jeg, at vi kommer til. Jeg håber det.

Det har været sådan, at den kvote, som færingerne har fået, altså som jeg nævnte, 8.500 tons sidste år. Skæringsdatoen, hvor vi har begyndt at fiske, er fra 20. marts. Jeg tror, at den aftale, som Færøerne har med Island, den går fra 20. marts.

For et par år siden delte man denne kvote yderligere op. Man gav f.eks. tilladelse til, hvis jeg kan nævne f.eks. i år. Man gav først tilladelse til at fiske 3.000 tons, efter 1 måneds tid gav man igen tilladelse til at fiske 2.000 tons. I august fik man så først tilladelse til at fiske næste. Jeg vil påpege, at det skaber store problemer for os hjemme på Færøerne, for disse kvoter skal fordeles imellem de skibe, som skal fiske dem. Vi fisker dem kun med krog, langline og håndline. Det, man har prøvet på, er de både, der fisker med håndline, at de kan fiske om sommeren. Det er sæsonen. Det er små skibe. Så har man de store lineskibe, de kan fiske om vinteren.

Men det har altså skabt store problemer for os i fordelingen hjemme på Færøerne. Så hvis man fra dette forum kan forandre noget på dette, så ville vi være glade hjemme på Færøerne.

Jeg ved ikke, om man kan gøre det. Men jeg ville lige nævne dette problem.

Jeg er enig med Agnar Nielsen i, at vi færinger, når torsken igen kommer til Grønland, at vi kommer i betragtning derovre. Det vil jeg ligesom henstille til grønlænderne.

Jeg tror ikke, jeg skal sige mere denne gang.

Tak.

Stefán Benediktsson (IA):

Hr. formand.

En kort replik til dette emne, som lige nu blev nævnt, og som allerede er blevet nævnt af andre færinge.

Det er deres muligheder for at fiske her i islandske vande.

Jeg forstår godt, at I henvender jer til os med jeres problemer, og der er ingen tvivl om, at vi vil forsøge at forlænge jeres bønner, men I må jo også forstå, at den lov, der blev vedtaget, i Island i 1983 om vores kvotefiskeri i islandske farvande har den særlighed, at vor minister er helt alene om at forvalte vores fisk i vore farvande. Vi parlamentarikere har overhovedet ingen indflydelse på, hvordan det sker. Det var jo en af de største grunde til, at mange var imod, at loven blev vedtaget, at man var imod at parlamentet og Altinget overgav hele magten til den ene minister.

Jens Geisler (GL):

Hr. formand, kære nordiske kolleger.

Jeg har nogle tilføjelser til forureningsproblematikken.

Sidste år, da vi startede Vestnordens samarbejdskomité eller -råd i Nuuk, da sagde jeg bl.a. også, at det var meget vigtigt, at vi etablerede dette organ netop for at beskytte os og vore ressourcer, som er en betingelse for, at vi kan eksistere i vore områder og lande.

Vi har jo erkendt — det kan man også høre af de forskellige udtalelser her — at forureningsproblematikken ikke længere kun er de industrielle landes problem, men det er et globalt problem. Det er kommet os nær igen ved den ulykke, som skete i Sovjetunionen med det radioaktive udslip fra et atomkraftværk. Vi er også blevet opmærksomme på i Arktis gennem Inuit Circumpolar Conference, ICC, at industrilandenes forurening i stigende grad flyder over til de grønlandske, canadiske, islandske, atlantiske og sibiriske områder via luften. Det er forurening fra industrilandene, både i øst og vest, som ryger op i luften og gennem forskellige kanaler, også på grund af jordens rotation og magnetiske felter, koncentrerer sig i Arktis og bliver i luften, indtil de kommer ned med sne og regn. Derfor er det vigtigt, at vi ser vort arbejde i dette perspektiv, at vi ikke kun fortsat skal drømme om, at vore lande er forureningsfri, og at vore ressourcer i al fremtid vil være uden forurening. Det er ikke tilfældet. Det er derfor, vi skal gennem samtlige internationale organer for at gøre de industrialiserede lande opmærksomme på, at vi er truet.

Vi er ekstra udsatte specielt i Grønland, idet vi kun har overfladevand at drikke af, idet både dyrene og vi kun har overfladevand at drikke af. I det øjeblik, der sker en højere koncentration af syreregn og sur sne, så ved vi ikke, hvilke konsekvenser, det får.

Vi ved allerede i dag, at Inuit-befolkningen har pådraget sig nogle sygdomme, som var ukendte før i tiden, og vi kan ikke undgå at mistænke de nye sygdomme blandt inuitbefolkningen for at stamme fra den luftforurening, der sker.

Problemet er, at den forurenede luft ikke slipper væk. Den bliver ikke blæst ned til ækvator, pga. jordens rotation bliver den hængende i luften. I lyset af dette er det altså vigtigt, at vi måske starter modbevægelser, at vi starter vore egne miljøbevægelser i vores lande, for at gøre omverdenen opmærksom på vores særligt sårbare situation i det nordatlantiske område.

Derfor er det også vigtigt for mig, at vi tager nogle kontroversielle emner op, også, fordi de berører os, også fordi de rager os, og også fordi vores børns og efterkommeres fremtid er afhængig af de beslutninger, der bliver taget, f.eks. om etablering af atomkraftværker, om placering af atomvåben og nedrustning. Det er noget, der vedkommer os allesammen her i disse områder.

Jeg kan f.eks. fortælle, at vi i Grønland, uden at befolkningen vidste af det, har haft Danmarks første atomkraftværk under indlandsisen i løbet af 50'erne. Vi blev ikke spurgt dengang, og dengang troede man heller ikke, at der var risiko ved atomkraftværker, men nu er det blevet fjernet.

Den klassiske historie om en B-52 bombemaskine, der faldt ned ved Thule i slutningen eller begyndelsen af 60'erne er også noget, der siger os, at det vedkommer os at tage stilling til forskellige spørgsmål, som kan forekomme os fjerne og uvedkommende.

Derfor vil jeg som sagt opfordre stærkt til, at vi laver vores egen kampagne, at vi laver vores egne miljøorganisationer, og at vi laver så megen, hvad skal man sige, lobbyvirksomhed som muligt i de lande, hvor forskellige beslutninger blive taget, og som vi ikke har indflydelse på, men som vi kan få indflydelse på.

Tak.

Formanden:

Da der ikke er flere, der har markeret sig, må vi stoppe her for i dag. I morgen fortsætter vi med et plenum kl. 10 og delegationsmøderne må starte fra kl. 9 eller 9.30 i morgen formiddag, den 28. august.

28. august 1986 kl. 10.

Dagsordenens punkt 8: Inkomne forslag.

Formanden:

Mødet er åbnet.

Jeg vil meddele, at præsidiet på sit møde har bestemt, at forslag, ifølge arbejdsordningen, par. 4 stk. 2, som ønskes behandlet på rådets møde, må være delegationssekretariatet i det kommende værtsland i hænde 1 måned før mødets begyndelse. Præsidiet kan i særlige tilfælde fravige fristen.

Nu var der kun 1 forslag, som var kommet os i hænde 1 måned før mødets

begyndelse. Det var altså forslag til rekommandation vedrørende fiskeriuddannelsessamarbejde. Det er selvskrevet, at det må behandles på mødet, men præsidiet har lige nu bestemt, at også andre fremkomne forslag skal tages op til behandling. Der er det forslag til rekommandation om støtte til ungdommen, til studie- og uddannelsesophold og forslag til rekommandation angående bygning af atomkraftværker i de nordatlantiske områder, forslag til rekommandation af atomvåbenfri zone i Vestnorden, forslag om TV-samarbejde i Vestnorden, forslag om informationskampagne om udnyttelse af havets ressourcer, forslag vedrørende kvindelig repræsentation i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd. Alle disse forslag har præsidiet altså bestemt tages op til behandling.

Dagsordenens punkt 8.1.: Forslag til rekommandation vedrørende fiskeriuddannelsessamarbejde.

Formanden:

Det første forslag, vi tager til behandling, er forslag til rekommandation vedrørende fiskeriuddannelsessamarbejde. Jeg giver talsmanden for den grønlandske delegation, Preben Lange, ordet, som redegør for forslaget.

Preben Lange (GL):

Hr. formand.

Fiskeriuddannelsesområdet er et af de områder, hvor der traditionelt har været et omfattende samarbejde mellem de vestnordiske lande. Et samarbejde, som har haft afgørende betydning for udviklingen af fiskeriet i vort område. Det er den grønlandske delegations opfattelse, at der med etableringen af VPSR — Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd — er skabt mulighed for at etablere en formalisering af samarbejdet på fiskeriuddannelsesområdet og på andre områder indenfor det vestnordiske hovederhverv.

Grønlands delegation skal foreslå, at rådet vedtager sålydende rekommandation:

„Til Færøernes landsstyre, Grønlands landsstyre og den islandske regering.

Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd skal hermed opfordre Færøernes landsstyre, Grønlands landsstyre og Islands regering til at arbejde for en intensivisering og formalisering af det vestnordiske samarbejde på fiskeriuddannelsesområdet.

I en tid, hvor fiskeriet som følge af såvel den tekniske som den ressourcemæssige udvikling stiller stadig større krav til erhvervets udøvere vil et uddannelsessamarbejde mellem de 3 vestnordiske lande kunne være til gavn og glæde for vort vestnordiske hovederhverv, hvorfor rådet opfordrer til, at et sådant samarbejde realiseres.“

Tak.

Formanden:

Der er ingen, der har meldt sig på talerlisten. Debatten er afsluttet. Vi går over til votering.

Den sker ved navneopråb.

Hans Jacob Debes? Siger ja.

Asbjörn Joensen? Siger ja.

Toralvur M. Olsen? Siger ja.

Jogvan Sundstein? Jogvan Sundstein siger ja.

Agnar Nielsen? Agnar Nielsen siger ja.

Thomas Arabo? Thomas Arabo siger ja.

Pétur Sigurðsson? Pétur Sigurðsson siger ja.

Eiður Guðnason? Siger ja.

Steingrímur J. Sigfússon? Steingrímur J. Sigfússon siger ja.

Sigríður Dúna Kristmundsdóttir? Siger ja.

Stefán Benediktsson? Stefán Benediktsson siger ja.

Preben Lange? Preben Lange siger ja.

Jens Geisler? Jens Geisler afstår.

Otto Steenholdt? Otto Steenholdt siger ja.

Peter Ostermann? Peter Ostermann siger ja.

Hans Iversen? Hans Iversen siger ja.

Páll Pétursson siger ja.

Rekommandationen er vedtaget med 16 stemmer for, 1 afstod.

Dagsordenens punkt 8.2: Forslag til rekommandation om støtte til ungdommentil studie- og uddannelsesophold.**Formanden:**

Det næste forslag, som vi skal behandle, er forslag til rekommandation om støtte til ungdommen til studie- og uddannelsesophold.

Jeg giver først ordet til forslagsstiller Hans Jacob Debes.

Hans Jacob Debes (FL):

Jeg har begrundet mit forslag med følgende:

Et vigtigt led i samarbejdet mellem de vestnordiske lande er, at der skabes økonomiske muligheder for, at ungdommen ved studie- og uddannelsesophold i de andre lande end deres eget får et indledende og grundigt kendskab til disse lande. Et kendskab, som de så senere bliver i stand til at udbyde. Da samarbejdsrådet ikke disponerer over bevillinger, og der til de omhandlede ophold kræves økonomiske midler, foreslås, at rådet henstiller til landstyrerne på Færøerne og Grønland og Islands regering, at der tilvejebringes fælles midler til studie- og uddannelsesophold. Det foreslås, at Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd rekommanderer landsstyrerne på Færøerne og i Grønland og regeringen i Island at skabe økonomiske muligheder for

ungdommen til studie- og uddannelsesophold i de andre vestnordiske lande.

Jeg mener, at det er nødvendigt for etableringen og grundlæggelsen af dette samarbejde, at vi tager ungdommen med i vort arbejde som en forudsætning for, at det kan fortsættes og styrkes.

I selve charteret er der udtrykt intentioner som er enslydende med de ønsker, jeg har fremsat.

Eiður Guðnason (IA):

Præsident. Jeg har et meget kort ændringsforslag, som jeg håber, at forslagsstilleren kan godkende.

At man tilføjer et ord i den næstsidste linje og siger, „at skabe økonomiske muligheder for ungdommen til studie-, idræts- og uddannelsesophold i de andre vestnordiske lande“.

Man har allerede idrætssamarbejde mellem disse lande. Og jeg ved, at man har planer om, som det er blevet nævnt, et stort ungdomsmøde på Færøerne næste sommer. Jeg tror, det er vigtigt, at der også skabes mulighed for de unge for at mødes indenfor idrætten, og det behøver man økonomisk hjælp til. Så det er faktisk mit forslag, at man indfører ordet „idræt“.

Hans Jacob Debes (FL):

Jeg er faktisk fuldstændig enig med Eiður Guðnason i, at man kan indføje ordet „idræt“ dér i næstsidste linje, og at det også er hensigtsmæssigt at gøre det.

Formanden:

Ordet er frit. Der har ikke meldt sig andre talere. Debatten er afsluttet.

Vi skal stemme om forslag til rekommandation om støtte til ungdommen til studie- og uddannelsesophold. Der er fremkommet et ændringsforslag fra Eiður Guðnason om, at man indføjer ordet „idræt“ i teksten, både i navnet på forslaget og også i teksten. Det vil så lyde sådan:

„Forslag til rekommandation om støtte til ungdommen til studie-, idræts- og uddannelsesophold“.

Sådan skal det lyde.

De, som kan gå ind for ændringsforslaget, siger ja. De, som stemmer imod, siger nej.

Jeg har forstået arbejdsordningen sådan, at man bliver nødt til at have navneopråb også om ændringsforslag. Der er altså navneopråb nu om ændringsforslag fra Eiður Guðnason om tilføjelse af ordet „idræt“ både i tekst og navn på rekommandationen.

De, som går ind for ændringsforslaget siger ja, de, som er imod siger nej.

Hans Jacob Debes? Hans Jacob Debes siger ja.

Asbjörn Joensen siger ja.

Toralvur M. Olsen? Toralvur M. Olsen siger ja.

Jogvan Sundstein? Siger ja.

Agnar Nielsen? Siger ja.

Thomas Arabo? Thomas Arabo siger ja.

Pétur Sigurðsson? Pétur Sigurðsson siger ja.

Eiður Guðnason? Siger ja.

Steingrímur J. Sigfússon? Ja.

Sigríður Dúna Kristmundsdóttir? Sigríður Dúna Kristmundsdóttir siger ja.

Stefán Benediktsson? Stefán Benediktsson siger ja.

Preben Lange? Preben Lange siger ja.

Jens Geisler? Jens Geisler siger ja.

Otto Steenholdt? Otto Steenholdt siger ja.

Peter Ostermann? Peter Ostermann siger ja.

Hans Iversen? Hans Iversen siger ja.

Páll Pétursson siger ja.

Forslaget er vedtaget. 17 stemte ja, ingen stemte nej. Ingen afstod.

Nu stemmer vi om den ændrede rekommandation, som den nu er ændret.

De, der går ind for rekommandationen, som den nu ser ud, siger ja, de, der går imod siger nej.

Hans Jacob Debes? Hans Jacob Debes siger ja.

Asbjörn Joensen? Siger ja.

Toralvur M. Olsen? Toralvur M. Olsen siger ja.

Jogvan Sundstein? Jogvan Sundstein siger ja.

Agnar Nielsen? Agnar Nielsen siger ja.

Thomas Arabo? Thomas Arabo siger ja.

Pétur Sigurðsson? Pétur Sigurðsson siger ja.

Eiður Guðnason? Eiður Guðnason siger ja.

Steingrímur J. Sigfússon? Han siger ja.

Sigríður Dúna Kristmundsdóttir? Sigríður Dúna Kristmundsdóttir siger ja.

Stefán Benediktsson? Stefán Benediktsson siger ja.

Preben Lange? Preben Lange siger ja.

Jens Geisler? Jens Geisler siger ja.

Otto Steenholdt? Otto Steenholdt siger ja.

Peter Ostermann? Peter Ostermann siger ja.

Hans Iversen? Hans Iversen siger ja.

Páll Pétursson siger ja.

Forslaget er vedtaget med 17 stemmer for. Ingen stemte imod. Forslaget er vedtaget.

Dagsordenens punkt 8.3: Forslag til rekommandation om bygning af atomkraftværker i det nordatlantiske område.

Formanden:

Og nu tager vi forslag nr. 8.3 til behandling. Det er forslag til rekommandation om bygning af atomkraftværker i det nordatlantiske område.

Jeg giver ordet til forslagsstilleren Jogvan Sundstein.

Jogvan Sundstein (FL):

Hr. formand.

Allerførst vil jeg anmode om at ændre en lille smule på selve betegnelsen af forslaget, hovedet. Der står „Forslag til rekommandation om bygning af atomkraftværker i det nordatlantiske område“. Det er det forslag, der er blevet uddelt lige nu.

Jeg vil gerne ændre det til „Forslag til rekommandation om bygning af atomkraftværker, der påvirker det nordatlantiske område“.

I stedet for atomkraftværker „i“ det nordatlantiske område, så atomkraftværker „der påvirker“ det nordatlantiske område.

Da erfaringer fra Tjernobyl-ulykken i Sovjetunionen har vist, at skadevirkningerne kan brede sig over lange afstande, er det færøske landsstyres protest mod udbygningen af atomkraftværket i Dounreay i Caithness i Skotland og at atomaffald dumpes på Stormy Bank blevet forstærket. Hvor langtrækkende skadevirkningerne ved ulykken kan strække sig, er der vist ingen, der med vished kan udtale sig om. Da spredningen kan ske med vinden og mange af havets levende væsener har en vidtrækkende livsvandring, er det ikke mange befolkninger, der kan føle sig sikre. Det ville være en styrke og støtte for de enkelte lande, hvis aktioner mod bygning og udbygning af atomkraftværker og dumpning af atomaffald ikke alene er et enkelt lands, men en fælles holdning fra alle 3 lande. Jeg kan huske, da jeg som ganske lille eller ganske ung gik i skole, dér lige efter krigen, da brugte vi nogle danske lærebøger i fysik, der var af lidt ældre dato. Og dér stod bl.a. beskrevet molekylerne, som den mindste enhed, der kunne spaltes, og at molekylerne altså bestod af atomer, og de kunne altså ikke spaltes. Det var sådan lidt mærkeligt at bruge den bog, lige efter at atombomben var faldet over Hiroshima og Nagasaki, hvor man vidste, hvad der var sket i den videnskabelige udvikling.

Nu kunne jeg personlig godt ønske mig — det er naturligvis ønsketænkning — at man aldrig havde fundet ud af disse videnskabelige udviklinger, men det er jo ikke sådan. Vi må leve i den verden, vi nu en gang lever i, men problemet er at få lov til at leve i den verden.

Hele problematikken vedrørende atomkraft, den kan jo for det første deles op i 2. Den ene er atomkraft til fredelige formål og atomkraft til krigsformål.

Det, jeg her fremlægger forslag om, er vedrørende atomværkerne. Altså det, der skulle være til fredelige formål.

Men jeg tror, at hele menneskeheden i dag føler sig truet af atomkraften, af radioaktivitetens skadevirkninger, der kan fremkomme, uanset hvad man ønsker, eller hvad hensigten er med atomkraftens udnyttelse.

Vi har oplevet Tjernobyl-ulykken for ganske nylig, og bare det, at man ikke fik oplysning om, hvad det var, der foregik, bare det, at man den første dag fik at vide, at man mente, at der var sket en ulykke på et atomkraftværk i Sverige, og så viste det sig — en dag eller nogle timer senere — at det var ikke i

Sverige, det var altså i Rusland, at atomkraftulykken var sket, viser faktisk, hvor lidt hold, man har på det hele. Derfor er der en latent risiko hele tiden for, at disse værker, som i sig selv skulle udnyttes til ganske fredelige og nyttige formål, at de i sig selv er en stor fare, ikke bare for de nærmeste omgivelser, men for hele jordkloden.

Når man tænker på, at radioaktiviteten fra Midttrusland, Hviderusland, for det første spreder sig med vinden op til Skandinavien, og i vores tilfælde — for lidt egocentrisk skal man nok være — i vores tilfælde på Færøerne var vi så heldige til at begynde med, at vindretningen gik en anden vej, men nogle dage senere kommer vinden og nedbøren ned over os med en stigende radioaktivitet til følge.

Der er mange ting, der ikke er undersøgt endnu. Blandt andet bliver de færøske får undersøgt i øjeblikket for, om de har øget radioaktivitet.

Når man tænker på, hvad man hører fra samerne med deres rensdyr, så kan man også blive lidt betænkelig dér.

Når der så yderligere sker det, at det radioaktive affald på en eller anden måde skal anbringes, og at man i visse tilfælde dumper det i havet, så er det klart, at det, som ikke gennem luften ødelægger livet i havet, det vil gøre det gennem dumpningen, fordi affaldet kommer direkte ned dér.

Derfor tror jeg, at den eneste udvej på længere sigt simpelthen er afskaffelse af atomkraftværker, og at man må finde ud af anden alternativ energiforsyning.

Derfor er rekommandationen, som jeg har foreslået, delt op i 2 dele. Den ene er generel og den anden er speciel imod det atomkraftværk, som det færøske landsstyre har protesteret imod, værket i Skotland. Den lyder sådan — med formandens tilladelse:

„Med baggrund i den fare for menneskeheden og alt andet liv på jordkloden, der er forbundet med drift af atomkraftværker, rekommanderer Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd, det færøske landsstyre, det grønlandske landsstyre og den islandske regering, at arbejde imod oprettelse af nye atomkraftværker, og at medvirke til, at de eksisterende atomkraftværker bliver nedlagt og imod dumpning af radioaktivt affald i havet. I den aktuelle situation rekommanderer Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd Grønlands landsstyre og Islands regering at støtte Færøernes landsstyres henvendelse til regeringen i Danmark om at protestere imod at atomkraftværket i Dounreay i Caithness i Skotland udbygges, og at affald fra værket dumpes på havområdet ved Stormy Bank.“

Tak.

Pétur Sigurðsson (IA):

Der er en bemærkning, som jeg vil gøre til den sidste rekommandation.

Hvorfor skal den islandske regering støtte en eller anden, som henvender sig til regeringen i Danmark? Hvorfor skal vi lade regeringen i Island slippe

for at protestere også imod det, som siges i den gode rekommandation, som Sundstein her har talt om, og som jeg er helt enig i? Ville det ikke være godt, hvis vi tager frist i nogle minutter og finder ud af et nyt udtryk, hvor vi også kan komme ind på, at den islandske regering også skal protestere? Jeg synes, det ville være det rigtige.

Tak.

Jogvan Sundstein (FL):

Hr. formand.

Jeg takker Pétur Sigurðsson for hans udtalelser. Jeg har ikke noget imod at ændre teksten, således, at hvis man fra islandsk side hellere vil have, at den islandske regering direkte protesterer, tager vi det som en endnu kraftigere støtte til det færøske landsstyres holdning. Jeg for mit vedkommende er altid åben for ændringer i teksten, men jeg tror ikke, at det gør noget, at debatten fortsætter lidt, og så kan man måske, når debatten er ved at ebbe ud, sætte sig ned med alle synspunkterne, der er kommet frem og evt. ændre i teksten.

Hans Jacob Debes (FL):

Jeg synes, det var nogle interessante bemærkninger, som Pétur Sigurðsson kom med her. Ellers støtter jeg rent idealt dette forslag og især dets forslag til rekommandation, især forslaget sidste adresse til Dounreay i Caithness i Skotland. Men jeg vil gerne oplyse — det ved jeg ikke, om alle er klar over — at dette værk i Caithness, Dounreay, det er ikke noget almindeligt atomkraftværk, det er noget helt specielt. Det er jo et værk, som skal tage imod affald fra andre atomkraftværker og reprocessere, „reproces“, som de kalder det, dette affald til plutonium, som jo er en vigtig ingrediens, ikke mindst i atombombefremstillingen. Jeg har selv personlig forbindelse med The Shetland Movement, og havde fornylig besøg af generalsekretæren for The Shetland Movement, Mr. John Goodlad, og fik fra ham nogle oplysninger om karakteren af det værk, som man har planlagt at oprette. De er i gang allerede, men kun på forsøgsbasis. Men nu er det altså meningen, at det skal udbygges til et plutoniumfremstillende værk, altså som tager imod affald fra atomværker overalt i Europa, og måske også fra andre verdensdele. Og i det skotske område, såvel på Shetland som Orkney-øerne, på Hebriderne, Isle of Man og Nordskotland i det hele taget, er der ved at komme en meget, meget stor opposition imod dette projekt. For affaldet — et affald som er meget farligere end det, som kommer fra traditionelle atomkraftværker — vil blive ledt ud i Pentland Firth? og vil derfra brede sig også til vores område. Hovedintentionen i vort charter er faktisk at bevare det levende eksistensgrundlag, som vi har, i nutiden og i fremtiden, og så kan jeg ikke se andet, end at det er naturligt at protestere imod dette specielle projekt, samtidig med, at vi tager en generel holdning til udbygningen af atomkraftværker.

Der er faktisk en formaliseret bevægelse i det nordskotske område, som kaldes „CADE campaign against Dounreay expansion“.

Jeg gør bare opmærksom på, at det er store ting, som kan ske, hvis et værk af denne karakter får lov til at forurene det havområde, som vi skal leve af i al fremtid. For vores opgave er at bevare og ikke at destruere.

Formanden:

Formanden vil foreslå, at man nedsætter en arbejdsgruppe vedrørende dette forslag, men jeg tror, at det er rigtigt, at de andre på talerlisten kommer med — ja, og man har ret til at komme med sine bemærkninger, før arbejdsgruppen nedsættes.

Næste taler er Otto Steenholdt.

Otto Steenholdt (GL):

Hr. formand.

Jeg synes, det er et meget fornuftigt forslag og meget støtteværdigt. Det er klart, at vi skal være imod den slags forureningskilder, hvor de end kommer fra. Jeg sammenligner forslaget med den danske indstilling til det svenske atomværk Barsebäck, og hvor meget det ønskedes, at det skulle nedlægges. Det er efter min mening hele Danmarks ønske. Jeg sammenligner også den færøske, islandske og grønlandske ængstelse for, hvad der kan ske, hvis dette atomkraftværk udbygges, og i den forbindelse dumpning i vore have. Jeg sagde i går, at vore have er vore marker i Nordatlanten, og hvis de forurenes, så står vores eksistensmuligheder i fare.

Men i den forbindelse synes jeg, hr. formand, at det næste punkt på dagsordenen, det er forslaget fra Grønlands delegation om atomvåbenfri zone, jeg synes bestemt, at de 2 har nøjagtig samme mening.

Jeg kunne godt tænke mig at høre, hvad de andre delegationer ville sige til den grønlandske delegations forslag. Hvis man siger ja til 8.3, så er man efter min mening også nødt til at sige ja til 8.7.

Hvorfor skal vi nedlægge dem langt væk i Skotland og være bange for dem, hvis vi accepterer atomvåbenbærende fartøjer, fly i vore territorier. De 2 forslag vil jeg gerne tale samlet om. De ligner hinanden meget. Som jeg sagde, forslaget er meget fornuftigt og meget støtteværdigt, men for mig er det vanskeligt at sige ja til det første og eventuelt nej til det næste. Det er derfor, jeg gerne vil foreslå, at de 2 forslag drøftes samtidigt.

Jens Geisler (GL):

Hr. formand.

Jeg finder det fremlagte til rekommandation meget vigtigt og støtteværdigt, men jeg har lagt mærke til, at overskriften indskrænker sig til kun at snakke om atomkraftværker, der påvirker det nordatlantiske område, hvorimod indledningen snakker om atomkraftværker generelt, om nedlæggelse af eksisterende atomkraftværker og dumpning af radioaktivt affald og oprettelse af nye atomkraftværker.

I erkendelse af, at vi taler om en global forurening, en grænseløs forurening

fra atomkraftværker, som er set ved ulykken i Tjernoby, så vil jeg foreslå, at overskriften ændres, så der kun kommer til at stå:

„Forslag til rekommandation om bygning af atomkraftværker“. Der er ingen grund til at være egoistisk i denne her sammenhæng. Vi bliver allesammen ramt og påvirket af en eventuel ulykke i Stillehavet, Sydpolen, eller hvor der sker en ulykke af den art. Det har vi jo set.

Jeg vil også gerne henvise til, at Inuit Circumpolar Conference har vedtaget en lignende rekommandation, men også er gået imod udnyttelse eller udvinding af atom- og plutoniumholdige mineraler i vores områder i Inuitlandene i Canada, Alaska og Grønland. Altså set i et større perspektiv har vi ikke råd til at være egoistiske og tale om Nordatlanten. Uanset hvor, der sker en ulykke af større art, så vedrører det os allesammen. Det er et globalt problem. Det mener jeg også står i den første indledning her.

Derfor vil jeg altså foreslå, at man stryger dels „i det nordatlantiske område“ og ændringsforslaget, der siger: „der påvirker det nordatlantiske område“. Således at overskriften kun lyder:

„Forslag til rekommandation om bygning af atomkraftværker“.

Hans Jacob Debes (FL):

Jeg er sådan set ret enig med Geisler i de mere almene betragtninger.

Imidlertid mener jeg, at det ligesom ville svække effekten i et forslag af denne karakter, hvis vi udtrykker et håb, et ønske om, at det, vi vedtager i en forsamling som denne, skal gælde for hele verden. Men jeg er helt klar over, hvad han mener, og jeg er sådan set enig i filosofien.

Men rent politisk mener jeg, det er klogere, at vi koncentrerer os om det område, vi repræsenterer, for at give vore rekommandationer større politisk effekt.

Jens Geisler (GL):

Hr. formand.

Med al respekt for Færøernes ængstelse, så vil jeg godt sige, at vi er ligeså ængstelige ved udbygningen af atomkraftværker i Nordatlanten, som Færøerne er, og jeg mener, at sidste del af forslaget til udtalelsen her, at den helt klart påviser, at det er en protest, en direkte protest til Skotlands udbygning af atomkraftværker og dumpning af affald ved Stormy Bank, men jeg mener, at det er vigtigt, at vi også bevarer den første, som en generel udtalelse herfra. Så vi skal se udtalelsen som en helhed, der generelt er imod oprettelse af nye atomkraftværker, og at man også nedlægger eksisterende atomkraftværker, Barsebäck, og generel protest mod dumpning af radioaktivt affald i havet. Fordi, f.eks. sådan et dyr som hvalen opholder sig ikke kun i Nordatlanten, den bevæger sig også sydpå. Det er jordkloden, vi taler om og menneskene og dyrene, der lever dér.

Så jeg mener, at selve indholdet af forslaget til udtalelse må være generel i første omgang, og så dernæst selvfølgelig protestere imod den aktuelle

situation, der er ved at ske i Skotland, og de faktiske forhold der foregår ved Stormy Bank.

Jeg håber, at Hans Jacob Debes forstår, hvad jeg mener her.

Stefán Benediktsson (IA):

Hr. formand.

Dette møde her, vort første møde efter stiftelsen, er efter min mening et meget vigtigt møde, fordi vi her begynder at forme, at skabe form til vort samarbejde. Vi begynder nu her med at skabe traditioner. Udfra dette møde vil man bygge på og udbygge vort samarbejde.

Jeg ser stort set 3 muligheder for rekommandationer, som vi antager her. Det er rekommandationer, som angår vort interne samarbejde, som finansiel støtte til ungdomsarbejdet, som vi før havde. Jeg ser en rekommandation som denne her, som ligger her, det er en rekommandation om, at et eller to af de 3 lande støtter det 3. i en eller anden interesse, som det har, imod tredie-part udenfor vort område. Og så ser jeg det som rekommandation af et generelt indhold, hvor vi alle 3 fattede en beslutning angående sager, som ikke kun vedrører os, men vedrører hele verden, hele kloden, hvis vi vil.

Jeg ser denne rekommandation, som vi behandler her, som af 2. grad, som jeg nævnte. Dvs., nu skal vi, Grønland og Island, støtte Færøerne i et arbejde, som de allerede har begyndt: at protestere mod atomkraftværket i Skotland og dumpningen af atomaffald på Stormy Bank. Det er denne støtte, det er dette at vise denne støtte, denne samhørighed, som jeg tror er vigtig. Og rekommandationen er klar i den betydning, at her kommer Island og Grønland til støtte for Færøerne. Det viser verden omkring os, at vi føler os som partnere, og at vi vil hjælpe hinanden.

Alle vores bestræbelser imod atomudnyttelse, hvad enten det er kraftværker eller atomvåben, er vigtige, men vores protester imod atomkraftværker af den art, som vi har i dag, er særlig vigtige pga., at vi har andre muligheder for at producere energi. Vi er på tærsklen af den mulighed at producere energi med kernefusion, som ikke er farlig for mennesket og naturen. Vi kunne presse på, overalt i verden, for at man hurtigt finder frem til denne mulighed og begynder at bruge den, at man føler overalt i verden, at man må finde den alternative mulighed.

Det, Pétur Sigurðsson sagde angående Islands regerings rolle angående denne rekommandation, er jeg helt enig i. Jeg tror, at Islands regering også skulle protestere direkte til Skotland vedrørende atomkraftværket og dumpningen.

Jens Geisler (GL):

Hr. formand.

Jeg tror slet ikke, vi er uenige om, hvad vi gerne vil udtrykke her. Jeg synes, at vi bør være praktiske, forstået på den måde, at vi vedtager en udtalelse, en opfordring af 2. og 3. grad samtidig, der generelt udtaler sig om atomkraftvær-

ker og dumpning af atomaffald, fordi den anden afdeling har karakter af 2. grad, der støtter Færøernes protest af udbygning af atomkraftværker i Skotland og dumpning af affald i havet ved Stormy Bank.

Jeg håber, vi kan nå frem til en enighed, der er så praktisk, at den både udtrykker vor generelle holdning til atomkraftværker og forsøg på at dumpe eller bortskaffe atomaffald. Og så støtte Færøernes protest mod forholdene i Skotland for ikke at være egoistiske.

Asbjørn Joensen (FL):

Hr. formand.

Jeg kan måske starte med at takke forslagsstilleren for det forslag, der er kommet, men jeg tror, at jeg samtidig kan tilslutte mig de bemærkninger, der er forbundet med det forslag, der er fremsat her. Jeg tror, at det er nok et af vore jobs som politikere at beskæftige os med ting, der ikke har en chance for at blive gennemført. Sådan ser jeg i hvert fald dette her forslag. Det er uanset, om vi henvender os til damen på Filippinerne eller til den konservative dame i Downing Street, så tror jeg ikke, at de accepterer at nedlægge noget som helst af dette her. Men derfor kan dette her selvfølgelig have en vis berettigelse, at man gør opmærksom på, at man føler sig lidt utilpas med at bo så tæt på et atomkraftværk.

Jeg tror, at hvis vi ikke kan komme med et alternativ til olien eller den vedvarende energi, så må vi bare se i øjnene, at dette her er vejen frem. Det er at bruge atomkraften, til vi, som det blev sagt her, finder frem til andre stoffer, som er mere ufarlige i deres brug.

Det er beklageligt, men det er en kendsgerning, at det er ulykkerne, der faktisk skaber mulighederne. Vi har igennem tiderne fundet frem til, at vi er nødt til lave nogle fejl, nogle grove fejl, for at finde frem til de direkte løsninger. Det, tror jeg også, vil blive atomværkernes vej.

Man nedlagde ikke atomkraften i Amerika, selvom der skete en ulykke på 3-mile Øen. Jeg tror, at det ligger så fjernt, at det kunne man aldrig forestille sig. Det er helt sikkert, at vi kan godt henvende os til den danske regering, men når de ikke kan magte at nedlægge Barsebäck, hvorfor i alverden skulle de så beskæftige sig med dette her forslag. Det tror jeg heller ikke på. Eller Barsebäck-værket, som ligger i Sverige.

Men OK, jeg har ikke spor imod at stemme for dette forslag, men jeg kan bare ikke se nogen som helst mulighed for, at der kommer noget som helst ud af det. Det tror jeg ikke på.

At forslaget skal i udvalg, er jeg faktisk glad for, fordi jeg tror personligt, at hvis vi omformer forslaget her til noget mere moderat, noget mere menneskeligt, noget mere sandsynligt, så er der en mulighed for, at det kan sive ind et eller andet sted. Men hvorhenne, det ved jeg ikke, jeg kan bare ikke se muligheden i øjeblikket.

Det, forslaget indebærer med hensyn til dumpningen, det, synes jeg, er noget meget væsentligt, og det, som er det væsentligste i forslaget efter min

opfattelse, det er dumpningen af affaldet, fordi det netop er dér, vi har en mulighed for at gøre omverdenen opmærksom på vores eksistens, vores berettigelse. At man ikke ødelægger de ressourcer, som vi skal opretholde vores nationer på.

Der er en anden ting, som jeg kunne tænke mig, at man tog med i udvalgsarbejdet, det er: I tilfælde af, at der sker en ulykke, altså, det her værk bliver ikke nedlagt, det er jeg fuldstændig klar over, det bliver ikke nedlagt. Og man kan sandsynligvis få en hel masse viden af den ulykke, der er sket, både på 3-mile Øen og i Tjernobyl, men det er, hvis der skulle ske noget, og det går ud over vort territorium, hvad så? Hvor er statens krav henne? Har vi muligheder for, allerede på nuværende tidspunkt, at rejse spørgsmålet om erstatningen i tilfælde af, at der sker noget? Eller skal vi sidde og vente, til der er sket noget, og så håbe på, at vinden blæser sydover, så vi får nogle højtryk fra Grønland, eller skal vi satse på det omvendte? Dér synes jeg, at man eventuelt allerede på nuværende tidspunkt kunne gøre det fuldstændig klart. Dem, der beskæftiger sig med at lave energi af atomkraften, at de må være opmærksomme på, at der kan opstå situationer, hvor det kommer til at dreje sig om kroner og ører, og det forstår de. Det forstår de, det er helt sikkert, men det, at atomkraften, at nogle af disse nationer vil påstå, at de ikke er i stand til at lave et atomkraftværk, som er mere sikkert end de 2 andre, der har lavet noget lort, for at sige det, som det er, den tror jeg s'gu ikke på.

Men som sagt, det, jeg kunne tænke mig, er, at I tog det med i udvalgsarbejdet: erstatningsspørgsmålet, dumpningen, den er meget væsentlig, og så omformer dette her, så det bliver mere sandsynligt, end det er i øjeblikket.

Jogvan Sundstein (FL):

Hr. formand.

Det er en ganske kort replik til Asbjørn Joensen.

Jeg har indtrykket af, at hans hovedmotiv, eller hovedindholdet af det, han sagde, det var, at det nytter ikke noget alligevel. Sådan opfattede jeg det. Det er selvfølgelig en filosofi, man kan have, at det er ligegyldigt, hvad vi gør, og hvad jeg gør, det nytter ikke noget alligevel. Det er bare ikke en filosofi, der kan klare at løse nogen som helst problemer.

Vi har nogle helt eksakte problemer med nogle atomkraftværker, der indebærer en latent fare for at ødelægge liv og helbred for menneskeheden. Derfor må vi prøve at gøre det, som står i vores magt, for at kunne undgå disse følger.

Jeg ved, at den svenske statsminister har udtalt for nogle få dage siden, at han ønsker at nedlægge alle atomkraftværker i Sverige. I Tyskland er der meget stærke tanker fremme om at nedlægge de tyske atomkraftværker. Jeg er helt klar over, at de ikke kan nedlægges fra dag til dag, men det, som mit forslag går ud på, det er, at man tilkendegiver holdningen, tilkendegiver det, man ønsker at arbejde for og frem imod, nemlig, at atomkraftværker bliver nedlagt, dér, hvor de er.

Og lige med hensyn til det nordatlantiske område. Jeg synes, at når der står, at dette påvirker det nordatlantiske område, det er så vidtfavnende, at selvom der skulle være et atomkraftværk nede i Australien eller et eller andet sted, det påvirker måske også det nordatlantiske område. Så det kan vel nok stå alligevel, men det kan vi snakke om.

Med hensyn til erstatning. Ja, jeg ved ikke. Altså, når vi alle sammen er ramt af radioaktiviteten, så tror jeg ikke, at det bliver så aktuelt med nogen erstatning alligevel.

Preben Lange (GL) overtog ledelsen af mødet.

Páll Pétursson (IA):

Hr. formand.

Uden hensyntagen til damen i Downing Street tror jeg, at dette er et meget støtteværdigt og fornuftigt forslag.

Man prøver jo at gøre verden lidt bedre hele tiden, og hun bliver nu ikke i Downing Street til tid og evighed.

Vedrørende navnet på forslaget. Jeg synes, det lyder lidt misvisende. Jeg ville gerne rekommandere, at det var lidt mere negativt om bygning. Vi rekommanderer altså ikke at bygge. Man må slå fast, at vi er imod udbygning af atomkraftværker. Det er jo meningen, og det fremgår tydeligt af teksten, men navnet på rekommandationen, kan det godt være, lyder lidt misvisende.

Derfor er det måske tilrådeligt at sige „Rekommandation om atomkraftværker, der påvirker . . .“ eller måske tilføjer noget, som er mere negativt eller markerer vores stilling. Vi er imod bygning af atomkraftværker.

Jeg tror, det er meget vigtigt, at vi konkretiserer det hele. Vi kan måske ikke prøve at stoppe al djævelskab i verden, men jeg tror, at vi må konkretisere det og lægge den største vægt på at stoppe udbygning af atomkraftværket i Skotland. Jeg vil desuden gerne, som Pétur Sigurðsson, rekommandere eller øve pres på den islandske regering, at den prøver eller protesterer mod op- og udbygning af dette atomkraftværk.

Jens Geisler (GL):

Hr. formand.

Jeg må indrømme, at jeg er positivt overrasket over den konstruktivitet, der er i Vestnorden med hensyn til sådan nogle spørgsmål som dette her. I tilknytning til Jogvan Sundsteins bemærkninger, da vil jeg sige, at det hjælper at tage stilling. Grønland har taget stilling på den måde i dette spørgsmål, at de har sagt nej til videre udforskning og udnyttelse af uran i Grønland i erkendelse af, at der kan være risiko forbundet med udvinding, og at det brændstof kan anvendes til farlige våben, og at erfaringen har vist, at det ikke er risikofrit med atomkraftværker. Så det hjælper at give sin mening til kende

og tage stilling til dette spørgsmål. Jeg håber, at arbejdsgruppen vil lave en generel udtalelse om brugen af atomkraft og dumpning og så bibeholde den direkte protest til Skotland.

Hans Jacob Debes (FL):

Jeg mener, at der skulle være mulighed for at få dette forslag til rekommandation vedtaget i sin substans, og der er måske kun tekniske ting, som kan afpudses. Jeg må sige, at jeg deler ikke Asbjörn Joensens pessimisme om, at det ikke kan nytte noget at protestere. For hvis det ikke kan nytte noget, så kan man ligeså godt opgive på forhånd at tage stilling til noget som helst. For realiteten er jo, og det er ikke romantik, at der rundt omkring i verden er ved opstå en bevægelse af mennesker, som ønsker at overleve, som vil have livet hellere end døden.

Jeg tror bestemt, at det nytter, at man i forsamlinger af forskellig slags, som f.eks. i denne, tager stilling til de kræfter og udviklinger, som truer alt liv på jorden.

Jeg kom bare i tanke om en mulighed for ændring af overskriften. Når der står „Forslag til rekommandation om bygning af atomkraftværker, der påvirker det nordatlantiske område“, og hvor Jogvan Sundstein ikke har stillet det specielt, mens Geisler tilråder, at vi vedtager en generel rekommandation, så kunne jeg tænke mig, at vi måske, når vi skal arbejde videre med det, kunne ændre overskriften til at lyde sådan:

„Forslag til rekommandation om protest mod bygning af atomkraftværker“.
Dette kun til overvejelse.

Agnar Nielsen (FL):

Hr. formand.

Det er allerede blevet sagt her før i dag, at vi er på et begynderstadium i dette arbejde, og vi er nu kommet ind på at diskutere forslag.

Jeg synes, vi bør se på de forskellige forslag, der nu ligger til debat idag.

Fra det grønlandske forslag kan man se, at der står hele vejen igennem „den grønlandske delegation“. Det viser, at de har gjort et arbejde hjemme, i deres egen delegation. Her — og andre med — her er det enkelte personer, der kommer med et forslag. Dvs., de har ikke gjort noget arbejde hjemme hos sig selv. Og det har denne debat vist.

Indenfor vores delegation er der kommet flere ændringer til dette. Hvis man havde gjort sit arbejde, ville man have fundet frem til en ordlyd, som man kunne enes om indenfor delegationen.

Derfor vil det hjælpe, eller spare meget på arbejdskraft, hvis vi gjorde mere arbejde hjemme hos os selv, således at det var delegationen fra det og det land, der kom med forslag.

Jeg vil . . . ja, Hans Jacob Debes var heroppe og sagde, at han ville støtte forslaget. Jeg vil støtte det forslag, der er kommet fra formanden om at nedsætte et udvalg, og så vil jeg se, hvordan det vil lyde, når det kommer

igennem fra udvalget, og så tage stilling til, om jeg støtter forslaget.

Stefán Benediktsson (IA):

Hr. formand.

Jeg skal fatte mig i korthed.

Det er lidt sent, jeg kommer ind i debatten. Jeg ville egentlig kun opmuntre Asbjörn lidt i hans pessimisme.

Vi har al grund til at være optimistiske. Vi har også al grund til ikke at være bange for at bruge kæft i verden. Jeg kan kun minde om Islands rolle i udbyggelsen af 200 sømiles zonen, som man nu har vedtaget næsten overalt i verden. Det begyndte som en lille krig mellem Island og England.

Jeg tror, vi har al grund til at være optimistiske, når vi bruger kæft her i Norden.

Hvad hans tanker om erstatning angår, så er det virkelig et punkt i diskussionen. Man kunne måske påpege, at hvis en eller anden skulle give os, disse 350.000 mennesker her i Vestnorden, erstatning for vort livsgrundlag, så drejer det sig årligt om 4-4,5 mia. dollars.

Asbjörn Joensen (FL):

Hr. formand.

Jeg er sikkert noget klodset i mine udtalelser, men det er der så ikke noget at gøre ved. Det må jeg leve med.

Som jeg indledte, har jeg ikke spor imod at stemme for dette forslag for at fortælle dem, der fremstiller energi ved hjælp af atomkraften, at de beskæftiger sig med noget farligt noget. Men resultatet, det er jeg fuldstændig overbevist om.

Formanden:

Nu er der ikke flere, der har meldt sig på talerlisten, og vi har fået mange vigtige synspunkter.

Jeg foreslår, at man nedsætter en arbejdsgruppe med 2 medlemmer fra hvert land.

Jeg vil først foreslå, at man nedsætter en arbejdsgruppe.

Kan man enes om det?

Det kan man.

Så foreslår jeg, at i arbejdsgruppen indgår forslagsstilleren, Jogvan Sundstein og Hans Jacob Debes, Pétur Sigurðsson, Stefán Benediktsson, Jens Geisler og Otto Steenholdt.

Der er fremkommet forslag om medlemmer af arbejdsgruppen fra de respektive lande.

Fra Island: Pétur Sigurðsson og Stefán Benediktsson.

Fra Grønland: Jens Geisler og Otto Steenholdt.

Fra Færøerne: Jogvan Sundstein og Asbjörn Joensen.

Kan man enes om denne arbejdsgruppe. Arbejdsgruppen arbejder i lunchpausen og måske lidt efter lunch. Men jeg tror, at det er nødvendigt, at vi også prøver at diskutere de andre forslag, så mange, vi kan nå, før lunch, fordi måske bliver man nødt til også at nedsætte arbejdsgrupper omkring de andre forslag.

Dagsordens punkt 8.4: Forslag til rekommandation om informationskampagne om udnyttelse af havets ressourcer.

Formanden:

Jeg går over til forslag 8.4, forslag til rekommandation om informationskampagne om udnyttelse af havets ressourcer. Jeg giver ordet til forslagsstiller Eiður Guðnason.

Eiður Guðnason (IA):

Hr. formand.

Jeg kan fatte mig meget i korthed. Idet jeg redegjorde for dette forslag i min tale under generaldebatten i går, tror jeg ikke, jeg behøver sige mere om hverken det første — samarbejde om informationskampagne eller forslag 8.5, som jeg også tillader mig at nævne her, om at nedsætte et arbejdsudvalg med en embedsmand fra hvert land for at igangsætte samarbejde mellem radio og TV i Vestnorden. Det har jeg faktisk forklaret mine synspunkter om i generaldebatten i går, og det er en selvfølge, at man kan have visse meninger om ændringer i dette, men de er forholdsvis enkle og ukontroversielle, håber jeg.

Páll Pétursson (IA):

Jeg vil gerne støtte dette forslag, men jeg synes ved nærmere eftertanke, at det måske også ville være titrådeligt, at forskningen indgår i dette forslag. Altså, hvis man kunne komme til enighed om en lidt bredere formulering, der dækkede både forsknings- og informationskampagne, baseret på resultater af forskningen. Hvis man også kunne basere informationskampagnen på forskning, så ville det give mere tyngde.

Páll Pétursson (IA) overtog ledelsen af mødet.

Otto Steenholdt (GL):

Hr. formand.

Fra Grønlands delegations side finder vi også forslaget meget støtteværdigt. Vi har allerede sat oplysninger i gang udadtil, om hvor vigtigt det er for Grønland, hvor en fjerdedel af befolkningen lever af sælfangst. Da de bliver ramt så hårdt, har vi startet information udadtil. Jeg tror nok også, at det er lykkedes efterhånden.

Så synes vi, at informationen fra Grønland om sælfangst udadtil kan styrkes med den information, som bliver foreslået fra islandsk side. Vi hilser den information med glæde, og som også formanden nævnte, med udforskning, videnskabelige undersøgelser. Vi synes også, at den slags skal med, at det er vigtigt at tage den side af sagen med. Vi støtter fra Grønlands side det fremkomne forslag.

Formanden:

Ordet er frit.

Jeg foreslår med hensyn til det, der her er blevet sagt, at man nedsætter en arbejdsgruppe på 3 personer. Jeg vil bede om forslag fra Færøerne og Grønland. Jeg foreslår fra islandsk side, at forslagsstilleren indgår i arbejdsgruppen.

Replik fra Eiður Guðnason.

Eiður Guðnason (IA):

Jeg synes ikke, der er fremkommet så stor uenighed om dette her, at man behøver en arbejdsgruppe.

Formanden har foreslået, at man indsætter ordet „forskning“, og jeg kunne godt forestille mig, at man kunne sige således:

„At indlede en aktiv informationskampagne i USA og Vesteuropa om vigtigheden af udnyttelse af havets ressourcer baseret på grundig videnskabelig forskning og vigtigheden af dette for det færøske, grønlandske og islandske folk.“

Jeg fandt det faktisk en selvfølge, at informationskampagnen bliver baseret på den forskning, som man allerede har.

Jeg kan faktisk ikke se, at man behøver en arbejdsgruppe til dette. Så kan vi jo ende med at have 6 eller 7 grupper, og hver enkelt skal sidde i 2 eller 3.

Formanden:

Jeg vil gerne støtte forslaget, som Eiður har formuleret det nu, men jeg synes på en måde, at det er vigtigt, at vi tilkendegiver, at vi vil samarbejde på forskningsområdet også.

Jeg kan støtte forslaget, som Eiður nu har formuleret det. Hvis der ikke kommer ønsker om en arbejdsgruppe, så tror jeg, at man kan stemme om forslaget med det samme.

Vi skal stemme om forslag til rekommandation om informationskampagne om udnyttelse af havets ressourcer.

Forslagsstilleren har selv foreslået ændring af teksten.

Forslaget lyder sådan:

„Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd henstiller til den islandske regering og til det grønlandske og færøske landsstyre om, i samarbejde, at indlede en aktiv informationskampagne i USA og Vesteuropa, baseret på

videnskabelig forskning, om vigtigheden af udnyttelse af havets ressourcer for det grønlandske, færøske og islandske folk.“

De, der kan støtte dette forslag, siger ja. De, som er imod, siger nej.

Hans Jacob Debes? Ja.

Asbjörn Joensen? Ja.

Toralvur M. Olsen? Ja.

Jogvan Sundstein? Ja.

Agnar Nielsen? Ja.

Thomas Arabo? Ja.

Pétur Sigurðsson? Ja.

Eiður Guðnason? Ja.

Steingrímur J. Sigfússon? Ja.

Sigríður Dúna Kristmundsdóttir? Ja.

Stefán Benediktsson? Stefán Benediktsson ikke tilstede.

Preben Lange? Ja.

Jens Geisler? Jens Geisler siger ja.

Otto Steenholdt? Otto Steenholdt siger ja.

Peter Ostermann? Peter Ostermann siger ja.

Hans Iversen? Hans Iversen siger ja.

Páll Pétursson siger ja.

Forslaget er vedtaget. 16 stemte for, ingen imod, 1 var fraværende.
Forslaget er vedtaget.

Dagsordens punkt 8.5: Forslag til rekommandation om TV-samarbejde i Vestnorden.

Formanden:

Næste punkt er forslag til rekommandation om TV-samarbejde i Vestnorden. Forslagsstilleren har allerede gjort rede for forslaget.

Ordet er frit om forslag 8.5.

Ingen har bedt om ordet. Vi skal stemme og votere om forslag til rekommandation om TV-samarbejde i Vestnorden.

Teksten lyder således: „Vestnordens parlamentariske samarbejdsråd henstiller til den islandske regering, det grønlandske og det færøske landsstyre at nedsætte et arbejdsudvalg med en embedsmand fra hvert land for at igangsætte samarbejde mellem radio og TV i Færøerne, Grønland og Island med hensyn til øget nyhedstjeneste og udveksling af programmer om landets kultur, natur og erhvervsliv.“

De, som støtter forslaget, siger ja.

De, som er imod forslaget, siger nej.

Hans Jacob Debes? Hans Jacob Debes siger ja.

Asbjörn Joensen? Asbjörn Joensen siger ja.

Toralvur M. Olsen? Toralvur M. Olsen siger ja.

Agnar Nielsen? Agnar Nielsen siger ja.
Thomas Arabo? Thomas Arabo siger ja.
Jogvan Sundstein? Jogvan Sundstein siger ja.
Pétur Sigurðsson? Fraværende.
Eiður Guðnason? Eiður Guðnason siger ja.
Steingrímur J. Sigfússon? Steingrímur J. Sigfússon siger ja.
Sigríður Dúna Kristmundsdóttir? Sigríður Dúna Kristmundsdóttir siger ja.
Stefán Benediktsson? Stefán Benediktsson siger ja.
Preben Lange? Preben Lange siger ja.
Jens Geisler? Jens Geisler siger ja.
Otto Steenholdt? Otto Steenholdt siger ja.
Peter Ostermann? Peter Ostermann siger ja.
Hans Iversen? Hans Iversen siger ja.
Páll Pétursson siger ja.
16 stemte for, ingen imod, 1 fraværende. Forslaget er vedtaget.

Dagsordenes punkt 8.7: Forslag til rekommandation om kvindelig repræsentation i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd.

Formanden:

Jeg foreslår, at vi tager pkt. 8.7, inden vi tager punkt 8.6. Pkt. 8.7 er forslag til rekommandation om kvindelig repræsentation i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd.

Jeg giver ordet til forslagsstilleren, Sigríður Dúna Kristmundsdóttir.

Sigríður Dúna Kristmundsdóttir (IA):

Hr. formand.

Det forslag, som jeg her har fremlagt, er det, som jeg har drøftet i generaldebatten i går, og jeg tror ikke, det behøver yderligere forklaring. Det er meget enkelt, og lyder sådan med formandens tilladelse:

„Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd udtrykker sit ønske om, at der skal findes i det mindste en kvindelig repræsentant i hver delegation og beslutter, at der i rådet dannes en arbejdsgruppe for at behandle kvindernes vilkår i Vestnorden og fremme forslag til forbedring.“

Jeg tror ikke, vi har noget at vente på i disse sager, og derfor har jeg foreslået dette nu.

Agnar Nielsen (FL):

Hr. formand.

Vi bliver med dette forslag sat i en lidt pinlig situation. Det er nemlig sådan, at vi har fået en ny formand for vor delegation, som hedder Hans Jacob Debes. Hvis vi nu skal stemme ja for dette forslag, vil det sige, at vi må smide vores formand ud af delegationen, for det eneste parti på Færøerne, der har

en kvinde indenfor vort lagting, det er Tjóðveldisflokkurinn, hvor Hans Jacob Debes kommer fra, og derfor er vi i en sådan lidt pinlig situation overfor vores formand, så jeg tør ikke love noget om, at jeg stemmer ja til dette forslag.

Hans Jacob Debes (FL):

Ja, jeg forstår godt, at det først og fremmest kan være mig, som dette forslag kan gå ud over, men vi er ikke nervøse for at have en stærk kvindelig opbakning i vort parti, tværtimod. I forslaget står, såvidt jeg kan huske „ønske om“, og i hvert enkelt tilfælde bliver det jo partiet, som udpeger sin repræsentant til denne forsamling. Det står som et ønske og ikke som noget andet. Så hvis mit parti hellere ser en kvinde end mig, ja, så accepterer jeg det som demokrat.

Otto Steenholdt (GL):

Hr. formand.

Den grønlandske delegation er åben for forslaget. Vi er så vant til i arbejdet i Grønlands landsting, og hver gang man støder på dette problem, har man altid mulighed for de såkaldte tilforordnede, så de kan indkaldes og danne bestemte udvalg, hvis det er nødvendigt.

Den færøske ængstelse over, at en af dem skal tages ud og erstattes med en kvinde, synes jeg, ikke er nødvendig. Hvis der er sådant et emne i dagsordenen i god tid, som vedrører kvinder i Norden, hvorfor kan udvalget så ikke supplere eller tilkalde selv udpegede kvinder, så de kan behandle disse særlige emner. Det, synes jeg da, er helt i orden, hvis man er åben for forslaget, at give den mulighed, at de kunne mødes og behandle kvindesager, skal vi sige det, men det er måske lidt forkert. Jeg tror ellers, at når man bliver valgt, så skal man da kunne behandle både kvinder og mænds sager, men i den forbindelse vil vi gerne være åbne for forslaget.

Jens Geisler (GL):

Hr. formand.

Jeg vil sige det på den måde, at vi kraftigt støtter det forslag, der er fremkommet fra Kristmundsdóttir om kvindelig repræsentation i hver delegation, fordi vi i vort eget parti i Grønland har stor erfaring og meget stor positiv erfaring med at have kvindelige repræsentanter på alle led af partiets organer. Vi er nok de første i Nordatlanten, bortset fra kvindepartiet, der har besluttet, at der skal være en ligelig repræsentation af mænd og kvinder indenfor vort parti og i de repræsentative organer, om det så er kommunalråd eller landstinget, så jeg synes, dette forslag er støtteværdigt, selvom det måske først kan få indflydelse ved næste valg på Færøerne, ved næste valg i Grønland osv., af repræsentanter til denne delegation.

Vi støtter dette her forslag og håber også gerne at få nedsat en arbejdsgruppe. Vi har ret til ifølge forretningsordenen at nedsætte arbejdsgrupper, som

ikke nødvendigvis repræsenterer samarbejdsrådets medlemmer her, så jeg håber, at formandsskabet vil medvirke til, at der bliver nedsat en arbejdsgruppe af kvindelige parlamentarikere i Vestnorden, som specielt vil beskæftige sig med alt relevant arbejde.

Formanden:

Vi kan desværre ikke nå at uddebattere dette forslag før lunch.

Jeg udsætter mødet til kl. 14.00.

Det ville være ønskeligt, hvis der er mulighed for, at arbejdsgruppen om atomkraftværker kunne træde sammen i lunchpausen.

Hvis der gives mulighed. Ellers må vi tage sagen til behandling.

Mødet er hævet til kl. 14.00.

Nu har arbejdsgruppen arbejdet, og den har fuldført sit arbejde, men man venter på lidt mere maskinskrivning.

Dagsordenens punkt 8.6: Forslag til rekommandation om Vestnorden som atomvåbenfri zone.

Formanden:

Jeg har bestemt at tage forslag til rekommandation vedrørende Vestnorden som atomvåbenfri zone op, fremsat af den grønlandske delegation.

Jeg giver ordet til Preben Lange.

Der er også et ændringsforslag fra Eijður Guðnason. Han er den næste taler.

Preben Lange (GL):

Hr. formand.

Som vi, de tilstedeværende, ved fra sidste år, så har vi jo behandlet det emne i Nuuk under vores konstituerende samling, men på grund af Grønlands nedlæggelse af veto, har man udsat det, bl.a. fordi man først ville afvente den kongres, der skulle finde sted i København, som Anker Jørgensen arrangerede for at gøre Norden til atomvåbenfri zone.

Men diskussionen i de forskellige nordiske lande og de forskellige nordiske partier er langt fra afsluttet. Derfor synes vi i dag, at vi må bidrage til at fremme bestræbelserne på at gøre Norden til en atomvåbenfri zone. Vi har i dag en organisation, der svarer nogenlunde til Nordisk Råd, og det er Inuit Circumpolar Conference. Vores frænder mod vest arbejder vi også sammen med, Inuit i Alaska og Inuit i Canada. Der har man vedtaget, at de arktiske områder bør og skal være atomvåbenfri zone.

Nu, da vi synes, at vi bør bidrage til at fremme bestræbelserne, da har vi jo fremsat et forslag til rekommandation vedrørende Vestnorden som atomvåbenfri zone.

Vi har formuleret det sådan:

„Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd opfordrer Færøernes landstyre, Grønlands landstyre og den islandske regering til i fredens og den globale sameksistens interesse snarest at arbejde for, i videst muligt omfang, at sikre, at der ikke hverken i krigs- eller fredstid i det vestnordiske områdes land-, luft- eller havterritorium befinder sig atomvåben eller fartøjer, som medfører sådanne våben.“

Eiður Guðnason (IA):

Hr. præsident.

Som den sidste taler, Preben Lange, nævnte, så kom denne sag også op på vort sidste møde i Nuuk, og det viste sig, at der var lidt uenighed om, hvordan og om den overhovedet skulle behandles på vort sidste møde. Jeg var blandt dem, der pegede på, at man i fremtiden skulle holde et parlamentarisk møde om denne sag i København.

Nu er det igen sådan, at man igen har haft et parlamentarisk møde i København om Norden som atomvåbenfri zone, og der er stor, kan man sige, uenighed om, hvordan sagen skal behandles, for der var ganske mange partier, som slet ikke deltog i det forberedende møde, som blev holdt i København nu i denne uge.

Men nu er den grønlandske delegation altså enedes om et forslag, og det er altid godt, når man kan enes om noget, men jeg må ytre en vis skepsis til det forslag her, som det foreligger nu. Jeg vil blot nævne her, at det er et meget vigtigt, et meget omstridt og et meget sensitivt område, hvor der er delte meninger, ikke bare i de ulige lande, men også indenfor partierne. I Island enedes man om en fælles beslutning i nedrustningsspørgsmål den 23. maj 1985. Og det var først efter lange forhandlinger mellem alle partierne, at man kunne enes om dette forslag.

Derfor må jeg rent ud erkende, at det er lidt svært for mig, som en islandsk politiker, at tilslutte mig en anden opfattelse af det her med nedrustning og atomvåbenfri zone, end man har gjort i det islandske Alting. Det er bl.a. svært for mig af hensyn til mine partibrødre og søstre.

Tilfældigvis er jeg gruppeformand i den socialdemokratiske gruppe i Altinget i Island, og jeg kan altså ikke sige ja til noget her på et så omstridt område, som man ikke har diskuteret i de enkelte partier i Altinget i Island.

Så må jeg også erkende, at i det grønlandske forslag siger man „i fredens og den globale sameksistens interesse snarest at arbejde for i videst muligt omfang at sikre, at der ikke, hverken i krigs- eller i fredstid i det vestnordiske land-, luft- eller havterritorium befinder sig atomvåben eller fartøjer, som medfører sådanne våben“.

Det er meget svært for mig at se, hvordan vore regeringer kan sikre, at der ikke kommer flyvemaskiner eller u-både med disse våben. Jeg tror simpelthen, at vore regeringer slet ikke kan sikre dette her. Desværre må jeg derfor sige, at det forslag efter min mening er en smule urealistisk.

Derfor har jeg tilladt mig personligt — og det gør jeg ikke på den islandske

delegations vegne — at lægge et ændringsforslag frem, som med præsidentens tilladelse lyder sådan:

„Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd opfordrer Færøernes landstyre, Grønlands landstyre og den islandske regering til i fredens og den globale sameksistens interesse“ — og det er altså samme ordlyd som i det grønlandske forslag — „snarest at undersøge, om der er enighed om og grundlag for aftale om atomvåbenfri zone i Nordeuropa og Grønland, såvel på land som i luften og havet som et led i at reducere oprustning og formindske spænding“.

Det, jeg har tilføjet til den grønlandske begyndelse på forslaget, er ordret fra Altingets resolution om dette emne. Og det kan jeg godt tilslutte mig, men jeg må sige rent ud, at hvis noget andet bliver vedtaget her, vil jeg fremlægge en reservation, som bygger på det, som det islandske Alting har vedtaget.

Steingrímur J. Sigfússon (IA):

Hr. formand.

Lad mig sige, at jeg er meget glad for at se det forslag fra vores grønlandske venner, og jeg kan kort sige, at jeg kan støtte det, som det er, men jeg ville måske sige, at en lille ændring af overskriften eller navnet på forslaget ville være på sin plads.

I stedet for at sige „Forslag til rekommandation vedrørende Vestnorden som atomvåbenfri zone“ sige „Vedrørende Vestnorden uden atomvåben“. Jeg synes nemlig, at vi kan få problemer med begreber, hvis vi kalder det et forslag om atomvåbenfri zone, men selve forslaget forklarer ikke, hvad man tænker sig under det begreb, atomvåbenfri zone. Jeg synes også, at det bliver lidt lettere for os alle at nå til enighed om, at det er åbent, hvordan man skal nå frem, komme frem til det mål, som forslaget drejer sig om. Om det i fremtiden skal kaldes atomvåbenfri zone, om der skal være forskellige lovgivninger i de forskellige lande, eller hvordan man skal nå frem til målet, har vi altså stående åbent.

Jeg foreslår, hr. formand, at vi har denne lille ændring.

Vedrørende Eidiurs forslag, eller ændringsforslag, vil jeg kun sige, at forskellen mellem de 2 ikke i mine tanker er ret stor, men det grønlandske forslag orienterer sig til os lige her i Vestnorden. Det er altså ikke fastknyttet til en anden del af verden eller resten af verden, Norden eller Europa eller noget i den retning. Det, må jeg sige, at jeg tror er på sin plads, at vi har det, som det er i det grønlandske forslag, at det orienteres specielt mod disse 3 lande, og hvad vi kan gøre, for vi har jo ikke magt til at sige, hvad de andre skal gøre.

Jeg må også sige til Eidiur, at jeg tror, at der intet er i det grønlandske forslag, som går imod Altingets resolution fra 1985. Situationen er jo sådan, at i Grønland og Færøerne har tingene allerede taget en beslutning om, at de lande ikke skal have atomvåben, og i Island er situationen, at man har den, som mange gange er forklaret, regeringspolitik, at der ikke skal være

atomvåben i Island.

Man har ikke besluttet, Altinget har ikke besluttet noget om det, men vores udenrigsminister og statsminister har mange gange forklaret det som regeringens politik, at vi ikke skal have atomvåben. Det forklaredes også sidste år, da jeg spurgte om det i Altinget, at det også skal gælde for vores havområder og vores havne. Så der er faktisk intet i vejen for, at Island følger med på grundlag af denne regeringspolitik.

Så jeg synes godt om, at vi prøver at blive enige om det forslag, hvis vi kan, og jeg støtter altså det grønlandske forslag, som det står med den lille ændring, jeg har forklaret.

Hans Jacob Debes (FL) overtog ledelsen af mødet.

Páll Pétursson (IA):

Det er kun en kort replik til det, Steingrímur sagde. Han sagde, at Altinget ikke havde taget stilling, eller jeg forstod det sådan, at han sagde, at Altinget ikke havde taget stilling til atomvåben i Island. Det har Altinget jo gjort med sin resolution fra 1985. I resolutionen siger man: „Idet Altinget understreger den islandske politik, at der i Island ikke skal opbevares atomvåben, tilskynder det til at undersøge, om der er enighed om og grundlag for at tale om atomvåbenfri zone i Nordeuropa, såvel på land som i luften og på havet“. Jeg synes, det fremgår helt klart af den tekst, at Altinget har understreget den islandske politik. Altinget har besluttet ikke at give lov til opbevaring af atomvåben i Island.

Páll Pétursson overtog ledelsen af mødet.

Formanden:

Vi har kun lidt tid tilbage endnu. Vi skal have pressemøde kl. 16.30, og vi har masser af uafgjorte sager. Jeg anmoder om, jeg beder om korte taler, hvis man har mulighed for det.

Otto Steenholdt (GL):

Det er, som vi har hørt, landstingets vedtagelse, vi har som baggrund her. Vi er klar over, at vort hjemmestyre har ingen kompetance, hvad udenrigsanliggender angår, men vi havde dog udtrykt vort ønske til rigsmyndighederne i Danmark, da det har berøringsflade med forsvaret, Nato-pagten og udenrigsanliggender i det hele taget.

Vi har her under generaldebatten i går, understreget, hvor sårbare vore landområder er, som jeg har sagt vores marker, havet, er vort eksistensgrundlag. Og jeg har den opfattelse, at alle tilstedeværende fra Færøerne og Island, disse politikere, er enige om, at vi vil forsvare vore ressourcer uden indblanding udefra. Ej heller vil vi, at vores miljø forurenes fra den globale, industrielle forurening. Det er vi blevet enige om.

Det er min oprigtige mening, at denne gode enighed og beslutning skulle følges op med det nuværende forslag. En ulykke ombord i et fartøj i vort havterritorium kan fuldstændig udlette vor eksistens. Vi har ingen jord, som kan skræbes, som de gør det nu i Rusland, og fjerne den pga. radioaktivitet ved ulykkestilfælde for at kunne starte helt forfra. Sådant jord har vi ikke, i hvert fald ikke i Grønland.

Hvis vi accepterer en trafik med atomvåben ombord i vore territorier, accepterer vi risikoen for vores eventuelle udslættelse. Hvorfor skulle vi prøve på at give en god information, udmærket forslag fra den islandske side, om vores hvalfangst, sælfangst og grindefangst til de lande, som tilbyder dyreværnsforeninger, hvis vi i samme sekund giver atomvåben placering i vore territorier? Skal vi sige det ironisk: Hellere udrydde hval og sæl og grindebestanden, inden den bliver udsluttet af radioaktivitet. Det er måske det bedste argument, vi har, for at tackle det pres, vi får udefra af dyreværnsforeningerne i disse år.

Det fremkomne ændringsforslag fra Island tror jeg heller ikke ligger så langt fra vort oprindelige forslag. Mon ikke vi kan stoppe det og se, hvor vi kan mødes. Jeg tror, mulighederne er tilstede, hvis vi analyserer de 2 forslag.

Pétur Sigurðsson (IA):

Hr. præsident.

Jeg vil begynde med at erklære mig helt enig i det ændringsforslag, som kom fra Eiður Guðnason. Jeg kan ikke rejse fra Reykjavík eller det islandske Alting, hvor jeg har stemt for et synspunkt og komme til et andet sted, hvadenten det hedder Selfoss eller Nuuk og have en anden mening med det samme. Det kan jeg ikke. Jeg tror, at det, der findes i Eiðurs ændringsforslag, er imod, hvad vi andre tænker på om atomvåben. Vi har for nogle minutter siden været i et arbejdsudvalg og talt om atomkraftværker, og vi er enige om, at ulykker, som den der skete i Tjernoby, berører hele verden. Det er ikke kun i de vestnordiske havområder, at vi kan vente at „smage på ulykkerne“, kan jeg sige, hvis der bliver en ulykke med en atombombe her i Nordatlanten. Vi kan måske få at føle og smage Tjernoby-ulykken. Der behøves ikke at sejle med atomvåben indenfor de territorielle vande i Island, Grønland eller Færøerne. Der kan ske ulykker lige udenfor, og de vil affekttere hele verden.

Det er derfor, vi må arbejde på en anden måde. Vi må prøve at få det igang, at de ikke bruges, at de ikke findes mere, så der som følge deraf ikke kommer til at ske ulykker.

Jeg tror, at det islandske Altings resolution, som alle de islandske altingsmedlemmer, som er tilstede her, stemte for, og som alle var enige om i Altingets udenrigspolitiske udvalg. Alle deltagerne der var enige om den resolution. Det, Eiður har gjort er, at han tager en del af den resolution og lægger den frem som ændringsforslag til grønlandernes rekommandation.

Det er naturligvis ikke rigtigt, som min gode kammerat Steingrímur siger, at der ikke er forskel, ikke en stor forskel, mellem de 2 forslag. Jeg har allerede

sagt, at ændringsforslaget fra Eiður. Vi var enige på det tidspunkt om at stemme for det, og vi stemte for det allesammen. Det er rigtigt, som det kom frem fra præsidenten, Páll Pétursson, — og det er en anden forskel Steingrímur, ærede kollega — at det siges i den resolution, og nu læser jeg op af resolutionen: „Idet Altinget understreger den islandske politik, at der i Island ikke skal opbevares atomvåben, tilskynder det til at undersøge, om der er enighed „ osv., som det kommer frem i ændringsforslaget hos Eiður.

Jeg vil også erklære, at hvis den grønlandske rekommandation bliver samtykket, eller der bliver flertal for den her, så vil jeg reservere mig rettigheden til at lade alle vide, at jeg er ikke enig heri.

Tak.

Jens Geisler (GL):

Hr. formand.

Jeg vil gerne lige gøre opmærksom på, at dette år er af FN, Forende Nationer, erklæret som fredens år. Jeg synes, det har en vis forpligtigelse for os alle, der har noget at sige her på denne jord. Vi respekterer selvfølgelig den interne islandske diskussion, men jeg synes ikke, at vi kan blive ved med at udskyde og udvande en opfordring til vore respektive ting og landsstyrelser eller regeringer om at gøre vores for, at det bliver lidt mere fredeligt og mindre risikabelt at leve i vores områder og lande. Vort formål her i denne forsamling er at komme med idéer og inspiration til vores Landsting, vores Lagting og Alting samt til vores regeringer, fremkomme med forslag om forskellige ting. Det, synes jeg, er ret positivt, og at det skal vi fastholde. Derfor kan jeg respektere og acceptere, hvis folk kan stemme for, hvad skal man sige, en udvikling i deres tanker i denne forsamling. Hvis de kan ændre deres meninger, som vi andre også kan være nødt til at ændre vores meninger hen ad vejen. Det vil være acceptabelt og respektabelt.

Jeg synes, at det grønlandske forslag i sig selv ikke er — hvad skal man sige — snævert eller stærkt nok. Der står jo kun det, at man snarest skal arbejde for i videst muligt omfang at sikre osv. osv. Det er en meget vagt formuleret opfordring at arbejde for, men det tager udgangspunkt i, at vi har ansvar i vores eget område, at vi har noget at sige, og at vi har pligt til at sige nej til noget, som vi er imod. At vi har ret til at sige, at vi ikke vil have atomvåben, at vi ikke ønsker atomvåben indenfor vores huse, indenfor vores grunde, indenfor vores områder her. Det, synes jeg, er en pligt og en rettighed, vi har. Hvorimod jeg ikke rigtigt kan støtte Eiður Guðnason og Pétur Sigurðsson's ændringsforslag, fordi det er endnu mere vagt, endnu mere udvandet end det grønlandske forslag.

Jeg kan huske, at Eiður Guðnason var imod en lignende erklæring i 1985, ud fra den betragtning, at man også ville inddrage jorden i en erklæring. Nu kan jeg se, at ændringsforslaget i dag går ud på, at man taler om Nordeuropa osv. osv. Selvfølgelig har jeg også medansvar for, hvad der sker i Nordeuropa, men helt aktuelt er det Vestnorden, vi taler om. Jeg synes, det er for udvandet at tale om at undersøge mulighederne for, om der er enighed, og om der er

grundlag for osv. osv. Det kan jeg ikke være med til.

Men jeg håber, at et flertal her i denne forsamling kan komme frem til en udtalelse eller rekommandation, som også siger noget om, at vi også har ansvar, at vi også gerne vil tage det ansvar, og at vi ikke ønsker disse dødsvåben her i vores områder.

Pétur Sigurðsson (IA):

Præsident.

Jeg tror ikke, at der er nogen herinde, som har hørt det fra mig eller Eiður Guðnason, at vi er imod, at synspunkter kommer frem, eller at de andre fra Grønland eller Færøerne og Island kan og skal have sine meninger og lade os andre høre dem, og også deres synspunkter.

Det var ikke det, der kom frem i min tale. Det kom måske ikke stærkt nok frem i min tale, at jeg er her medlem af det islandske Alting, og vi tilhører en delegation fra det islandske Alting, som er valgt til at deltage i denne gruppe, Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd, og vi er naturligvis bundet med den ene hånd, fordi vi nyligt har lagt vores synspunkter frem i et enigt Alting i Island, hvor vi har diskuteret de emner frem og tilbage i mange måneder. Så I kan måske forstå, at vi ikke er helt glade for, at nogle kommer til os og siger, at nu skal vi skifte mening. Nu skal vi måske skifte mening og bruge helt andre ord, end vi brugte før. Noget, som det tog os mange måneder at blive enige om.

Nej, jeg har ikke noget imod, at mine kolleger fra Grønland eller Færøerne fremsætter sine synspunkter, men I må ikke kræve, at vi altid kan blive enige om det hele.

Tak.

Formanden:

Vi har endnu nogle på talerlisten. Ja, der er 4 på talerlisten nu. Men jeg tror, at det bliver nødvendigt med en arbejdsgruppe også i denne sag. Jeg synes, man skal stræbe efter at komme til en endelig beslutning. Jeg tror, det er nødvendigt, at man nedsætter en arbejdsgruppe, men før man gør det, er det nødvendigt, at man får lov til at fremsætte sine synspunkter.

Jeg beder om korte bemærkninger.

Næste taler er Hans Jacob Debes.

Hans Jacob Debes (FL):

Hr. formand.

I præamplen til charter for Vestnordens parlamentarisk Samarbejdsråd står der, at landene ved at styrke og udvikle samarbejdet giver sit bidrag til fremme af forståelse og fredelig sameksistens i verden. Jeg accepterer fuldt ud, at der er forskellige opfattelser af, hvordan man kan sikre freden i verden og god og fredelig sameksistens. Det gør jeg faktisk.

På den anden side er jeg medlem af Færøernes Lagting, og Færøernes

Lagting vedtog — jeg tror, det var i 1984 — med stor majoritet, jeg tror kun, der var et parti, som ikke var med plus eet medlem af et andet parti, som ikke var med, men det er muligt, at det ikke er helt korrekt, men det kan undersøges og verificeres, hvis det ønskes. Altså Lagtinget vedtog at erklære Færøerne som atomvåbenfri zone. Denne holdning er i fuld overensstemmelse med 2 andre vedtagelser i Lagtinget, én i 1961 og én i 1970, om, at det er det færøske lagtings holdning, at landet skal holdes udenfor militære alliancer. Mit parti har faktisk været det parti, som har ført an i denne politik, så på dette område falder lagtingets og mit partis og min personlige holdning sammen. Jeg vil ikke gå i gang med at fortolke vedtægten i det islandske Alting eller det grønlandske landsstyre, og jeg vil ikke blande mig i grønlandske eller islandske holdninger, jeg vil fuldt ud acceptere det, der kommer frem, men jeg bemærkede med interesse, at Eiður Guðnason og Pétur Sigurðsson ikke kunne gå hjem til deres Alting igen med en anden stilling end den, som de havde taget i Altinget. Det accepterer jeg sådan set som en demokratisk ret og en pligt.

På den anden side står jeg i den situation, at jeg ikke kan tage hjem til et lagting, som jeg er medlem af efter at have været med til at tage en anden stilling til disse vitale problemer end den, som er lagtingets officielle, og som er mit partis officielle og åbenlyse politik.

Derfor, når man ser på de 2 forslag, så er jeg bange for, at ændringsforslaget, det anbefaler at undersøge, om der er enighed, og det er muligt, at det er nødvendigt i det islandske Alting og det grønlandske landsstyre at undersøge, om der er enighed, men for vores vedkommende er det ikke nødvendigt. En meget stor majoritet i det færøske lagting har allerede vedtaget at erklære Færøerne som atomvåbenfri zone. Der kan jeg ikke i denne forsamling tage en anden stilling end at stemme for det oprindelige grønlandske forslag.

Otto Steenholdt (GL):

Hr. formand.

Det er mig, der har foreslået, da jeg opdagede, at vort forslag og ændringsforslaget ikke er langt fra hinanden. Jeg tror, det er derfor jeg har foreslået, om vi kunne finde hinanden. Men da jeg hørte den sidste replik fra islandsk side, opfatter jeg det på den måde, at de holder fast ved at ville stemme imod det oprindelige forslag. Derfor synes jeg, at det bliver nødvendigt at danne et udvalg. Jeg tror nok, at formandens bemærkning for et øjeblik siden skal benyttes. Dermed henviser jeg til par. 7. Hvis islændingene skal stoppe det forslag, kræves enighed af alle delegationens medlemmer. Ellers kan de ikke stoppe afstemning ifølge vores par. 7. Jeg synes bestemt, at vi skal have en sådan afstemning.

Tak.

Jogvan Sundstein (FL):

Hr. formand.

Der foreligger 2, eller rettere sagt nu foreligger der faktisk 3 forslag, et yderligere fra Stefán Benediktsson. Jeg har prøvet at studere de 3 forslag her. Det er rigtigt, som Hans Jacob Debes siger, at i det færøske lagting er der gjort en vedtagelse, der går ud på at erklære, at Færøerne skal være atomvåbenfri zone. Samtidig står der, at man anmoder den danske regering om at tilkendegive det overfor atommagterne. Forudsætningen for i det hele taget at kunne opnå en status som atomvåbenfri zone er, at man får nogle aftaler, nogle garantier fra dem, som har atomvåben.

Når jeg sidder og ser på forslagene, som ligger på bordet her, så må jeg sige, at det, som kommer fra Eiður Guðnason og for såvidt også fra Stefán Benediktsson, præciserer, at man skal finde ud af at få aftaler, der garanterer, at området/områderne kan blive atomvåbenfri. Det må være det essentielle i situationen. Én ting er, at man proklamerer og siger, at man skal være det, et andet er, at man rent praktisk skal udføre det. Såvidt jeg kan se — nu må jeg lige finde ud af senere, om vi skal bruge udtrykket „det vestnordiske område“ eller „Nordeuropa“, det ved jeg ikke, om man kan blive enige om fra islandsk side — men såvidt jeg kan se, så indeholder de islandske forslag både det, at man proklamerer, at man vil være atomvåbenfri, og at man skal få en aftale om, at man er det. Og først derved har man gjort det, som er menneskeligt muligt for at kunne etablere realiteten i det her. Derfor er jeg tilbøjelig til at gå ind for — det var i hvert fald i første omgang Eiður Guðnasons forslag, det er muligt, at det kan kombineres med det fra Stefán Benediktsson, det ved jeg ikke rigtigt. Men det er i hvert fald den tanke, der ligger i de 2 forslag dér, som jeg synes, er nærmere realiteten, og i virkeligheden er mere vidtgående end det grønlandske forslag.

Stefán Benediktsson (IA):

Hr. formand.

Jeg vil begynde med at sige, at jeg er egentlig parat til at stemme for Grønlands forslag. Jeg ser ikke deri, at jeg går imod Altingets vedtagelse, som det er blevet nævnt her af Eiður og Pétur. Jeg ser sådan på det, at Altingets vedtagelse handler om det nordiske område, såvel det østnordiske som det vestnordiske og alt der imellem. Så må det også være rigtigt at vedtage noget specielt for en del af det nordiske område. Jeg ser det også sådan, at når man udtaler sig imod atomvåben, så er det ikke så vigtigt, om man kalder det en atomvåbenfri zone, eller om man snakker om, at der ikke befinder sig atomvåben eller fartøjer, som medfører sådanne våben i et vist territorium. Jeg ser ikke den store forskel dér.

Men jeg ville også gerne se, at vi stemte enstemmigt allesammen her. Og det viser sig, at der hovedsagelig i den islandske delegation er delte meninger, om man kan stemme for det grønlandske forslag eller ikke. Eiður har fremlagt et ændringsforslag, som har netop den samme ordlyd som vores vedtagelse i det islandske Alting, men jeg fandt ordene Nordeuropa og Grønland lidt forstyrrende, så jeg lavede en lille ændring i dette forslag, deri, at vi taler om

dette som det vestnordiske område. Vi er her i et vestnordisk samarbejde, ikke øst-, syd- eller nordnordisk, vi er vestnordiske på parlamentarisk niveau, og at vi henvender os direkte til dette begreb, vestnordisk område.

Nu har formanden forslået, at vi tager en kort pause og måske forsøger at finde frem til et forslag, men hvis det ikke lykkes, så er det måske lidt skidt for grønlænderne, at vi voterer først om Eišurs forslag som et ændringsforslag og så om deres. Hvis man kunne behandle det som 2 forslag, tror jeg måske, det ville være lidt bedre for begge parter.

Tak.

Eiður Guðnason (IA):

Hr. formand.

Ja, jeg tror faktisk, at det er helt umuligt for os her at komme frem til et kompromis i denne sag, hvor vi har delte meninger, på så kort tid, som vi har til rådighed. Det er en erkendt sensitiv og omstridt sag i sine fine nuancer, både inde for partier og lande, og det var ikke tilfældigt, at der i det islandske forslag står — og i mit — „Nordeuropa“, og jeg tilføjede Grønland, for geografisk tilhører Grønland jo Amerika. Derfor tilføjede jeg Grønland. Men hvis man bare siger „Vestnorden“, som Stefán Benediktsson, sidste taler, sagde, hvad så? Hvad nytter det os at erklære en atomvåbenfri zone i Vestnorden, men have Kolahalvøen i Nordatlanten som verdens allerstørste atom-arsenal. Det er en realitet, vi må se i øjnene. Det er derfor, jeg i mit forslag siger, som det siges i Altingets forslag, og som man enedes om i Island, at vi taler om hele Nordeuropa. Vi må være realister, og jeg tror, at det er umuligt for os, som kommer fra 3 forskellige lande, fra mange forskellige politiske partier, at vi skulle kunne enes om en så kompliceret og en så vigtig sag, som vi har her, på nogle få minutter. Hvis vi vil enes, må vi tage tiden til det, og vi må have tid til at konsultere og tale med vore partifæller i vore partier i det islandske Alting, i Grønland og i lagtinget på Færøerne.

Vi sidder her, valgt af Altinget, og jeg gentager her, at jeg ikke kan stemme for det grønlandske forslag, som det foreligger, uden at diskutere det med mine partibrødre i Altinget. Det må man tage, som det er. Det er min politiske overbevisning, at jeg kan ikke, og vil ikke, tage stilling til sådanne sager uden at konsultere med mine partibrødre.

Sigríður Dúna Kristmundsdóttir (IA):

Hr. formand.

Jeg har et ændringsforslag til Eiður Guðnasons ændringsforslag.

Det vil sige til overskriften i det. I stedet for „ændringsforslag“ skal det blot være „forslag“, for jeg kan ikke se, at Eiður Guðnasons forslag udelukker den grønlandske delegations forslag. At det ene udelukker det andet. Jeg støtter begge. Jeg har støttet den islandske vedtagelse, som Eiður Guðnasons forslag er lig med, i Altinget, og jeg har ingen grund til at gå imod det nu. Tvært imod. Men jeg støtter også den grønlandske delegations forslag og tror, at det

er meget vigtigt, at vi her i Vestnorden tager specielt hensyn til vores område.

Kort sagt, jeg kan ikke se, at disse forslag kan udelukke hinanden, og derfor forslår jeg, at Eidiur Guðnasons ændringsforslag bliver et selvstændigt forslag og voteres sådan. Så vil jeg sige ja til det, som jeg har gjort i det islandske Alting, og jeg vil også sige ja til den grønlandske delegations forslag.

Stefán Benediktsson (IA):

Hvis man går ind på Sigríður Dúnas forslag, så trækker jeg naturligvis mit ændringsforslag tilbage. Der er allerede alt for mange på bordet.

Formanden:

Jeg synes nu ikke, der er så stor forskel på de fremkomne forslag, at man kan afskrive muligheden for at finde frem til en fælles løsning, og det ville ud fra mit synspunkt være langt det bedste. Jeg kan ikke gå ind for Sigríður Dúnas forslag om, at vi laver 2 rekommandationer om samme emne her. Jeg synes, det er lidt for meget.

Jeg tror, vi skal prøve at finde frem til en fælles løsning.

Det er helt rigtigt, som Eidiur Guðnason sagde, at vi ikke har så lang tid til rådighed. Vi har bebudet journalister fra Reykjavík om nogle minutter, men vi har en enkelt mulighed. Det er at indkalde til et møde i morgen, i morgen tidlig, og det kan man altså gøre i nødstilfælde.

Men til sagen igen.

Thomas Arabo (FL):

Hr. formand.

Dette forslag om atomvåbenfri zone, det er et meget farligt område, vi debatterer. Når man siger, at man skal hjem og tale med sine partier, så vil jeg minde folk om, at dette emne var debatteret på sessionen sidste år. Det brændte sammen, og vi udsatte det i et år. Jeg vil ikke være med til at udsætte det 1 år til. Jeg mener, at det grønlandske forslag går ud på, at man laver en vedtagelse om disse ting. Det islandske forslag går ud på, hvordan man gør det. Det er noget af en forskel. Jeg vil sige, at personligt går jeg indfor det grønlandske forslag, at man i videst muligt omfang gør det. Hvordan man gør det, kan man komme til næste år. Jeg vil stemme for det islandske forslag næste år og det grønlandske forslag i år.

Tak.

Steingrímur J. Sigfússon (IA):

Hr. formand.

Kun en lille forklaring. Jeg takker Páll Pétursson, vores formand, for, at han forklarede stillingen bedre mellem regeringspolitikken i Island med hensyn til forslaget eller resolutionen, vi havde i Altinget, men det er netop sådan, at resolutionen tager hensyn til regeringspolitikken, som det siges i forslaget.

Jeg ville forklare, at vi har ikke en speciel eller selvstændig resolution eller lov i Altinget, men det er en del af den nedrustningsresolution, vi havde vedtaget.

Om de atomvåbenfri områder eller zoner her i Vestnorden, vil jeg sige, at det er jo sådan, at man håber, at det kan udvikles. Man håber også, og man skal arbejde på at nå aftaler mellem supermagterne. Men det er sådan ærede kollega, Pétur Sigurðsson, at alle rejser begynder et sted, og man når aldrig frem til et mål, hvis man aldrig tager det første skridt. Så begynder rejsen aldrig. Jeg ser det som en begyndelse af en rejse til større områder uden atomvåben. Ligesom man tænker sig, nordisk atomvåbenfrit område kan udvikles til hele Europa eller ned gennem centrum i Europa, så kan man også tænke sig, at vores lille vestnordiske atomvåbenfrie område kan udvikles. Det vil vi håbe på.

Så mit partis politik er ren og klar: vi støtter denne bevægelse, og derfor er jeg parat til at stemme. Jeg er ikke imod, at vi prøver at nå frem til enighed lidt længere, men hvis vi ikke får den om nogle få minutter, så foreslår jeg, at vi har afstemning.

Jogvan Sundstein (FL):

Hr. formand, en ganske kort bemærkning.

For det første er jeg meget enig i og vil gerne holde møde i morgen, hvis det er muligt. Det er den ene side af sagen.

Men så er det Eidiur Guðnasons forslag. Jeg vil foreslå, at det ændres en lille smule, således at det ord, der hedder „snarest“, „i fredens og den globale sameksistens interesse SNAREST at undersøge“, at „snarest“ udgår, og simpelthen „at undersøge“. „Snarest“, det er ligesom, at så kan det vente til næste år. Når der blot står „at undersøge“, så er det nu.

Hans Jacob Debes (FL):

Jeg må sige, at jeg er fuldstændig uenig med min kære landsmand, Jogvan Sundstein i dette her. Det eneste positive i det ændringsforslag er faktisk ordet „snarest“. For at man skal undersøge det, er én ting. Man kan også vedtage det. Man kan også undersøge, om man skal undersøge sagen, men hvis man også udopererer ordet „snarest“, så er der meget, meget lidt tilbage.

Preben Lange (GL):

Diskussionen omkring Norden som atomvåbenfri zone er sat i gang og er stadigvæk under udvikling. Derfor synes jeg, at den grønlandske delegations forslag til rekommandation er klarere end det, som Eidiur er kommet frem med af ændringsforslag.

Jeg betragter det grønlandske forslag som et bidrag til, at vi fra Vestnorden erklærer, at vi ønsker, at Vestnorden skal være atomvåbenfri zone. Det med at undersøge, hvordan og hvorledes det skal klares, det kan tage længere tid. Men når vi siger her og nu, at vi ønsker, at det skal være atomvåbenfri zone,

så er det en klar erklæring overfor vores andre nordiske venner, at det er et krav, vi er fremkommet med. Det vil naturligvis bidrage til debatten omkring det ellers så alvorlige spørgsmål.

Det ville da være ærgerligt, hvis forslaget faldt fra. Det ville da være ærgerligt, hvis forslaget blev nedstemt. Og så må det jo vente et år til. Det ville da faktisk være uholdbart for vore venner i resten af Norden, som har de samme tanker, for, med deres bestræbelser, at komme frem til afspænding og nedrustning.

Vi er jo allesammen her i salen fuldstændig enige om, at vi ikke ønsker atomvåben i vores områder, derfor vil jeg anbefale eller indstille, at man stemmer for den grønlandske delegations fremsatte forslag.

Formanden:

Der er fremkommet et forslag til dagsordenen fra Sigríður Dúna Kristmundsdóttir og Stefán Benediktsson, og det foreslås, at det grønlandske forslag og Eiður Guðnasons forslag om atomvåbenfri zone bliver behandlet i voteringen som 2 forskellige forslag. Det kan jeg næppe gå ind for, og jeg synes ikke, det er akkurat i takt med eller efter charteret og arbejdsordningen. Vi må enten udsende forslag på forhånd eller præsidiets kunne tillade Eiður Guðnason at komme med et selvstændigt forslag, men jeg er ikke helt sikker på, at det ville være rigtigt at gøre det sådan i slutningen af mødet. Jeg tror, at man må behandle det som ændringsforslag og ligeledes Stefán Benediktssons ændringsforslag.

Kort replik fra Eiður.

Eiður Guðnason (IA):

Mit forslag er fremlagt som et ændringsforslag, og det står jeg fast ved, for jeg tror ikke, det er rigtigt at vedtage 2 forslag indenfor så at sige samme felt. Jeg kan ikke tilslutte mig det forslag, at de skal votes som 2 ulige forslag. Det var derfor, at jeg skrev et ændringsforslag. Jeg ville ændre det grønlandske forslag.

Formanden:

Jeg tror, man er nødt til at udsætte denne sag, i det mindste i et stykke tid, og prøve at få enighed om et fælles forslag, . . . eller undersøge muligheden for i fredens og sameksistensens interesse, om der findes grundlag for aftale om et endeligt forslag om atomvåbenfri zone.

Preben Lange (GL):

Først må jeg indrømme, at jeg har svært ved at kunne se forskellen eller stridighederne fra den islandske regerings og altingets beslutning om atomvåbenfri zone. Hvad er forskellen mellem det grønlandske forslag og den islandske beslutning? Derfor går jeg ind for, da det er et meget alvorligt spørgsmål, at vi holder en pause, så vi kan drøfte det sammen „i korridorerne“.

Pétur Sigurðsson (IA):

Hr. formand.

Forskellen, som Preben Lange spørger om, er bl.a. den, at i den grønlandske delegations forslag siges der „det vestnordiske område“, og som Eiður har understreget, så siger vi i det islandske Alting „Nordeuropas“ og „Grønlands“, efter hans forslag har vi inkluderet „Grønlands“ område. Måske kan vi finde en løsning, og jeg vil prøve at sige til formanden, at hvis det kommer til afstemning, og Eiðurs forslag ikke når frem, så vil jeg komme med et andet forslag om ændring til det grønlandske, om at lade „de vestnordiske områder“ udgå og i stedet sætte „Nordeuropas og Grønlands område“ ind i stedet for.

Der er naturligvis ingen fornuft i, at vi ikke tager hele Atlanterhavet og også Kolahalvøens område ind i den diskussion. Jeg spørger dem fra Færøerne og vore grønlandske venner, hvad har I imod det?

Hr. formand. Hvis det kommer til afstemning i dag eller om en time, og Eiðurs forslag ikke når frem, så vil jeg komme med et andet ændringsforslag til det grønlandske forslag.

Formanden:

Vi udsætter denne sag til senere på mødet.

Dagsordenens punkt 8.3: Forslag til rekommandation om bygning af atomkraftværker i det nordatlantiske område. — Fortsat behandling.

Formanden:

Vi går over til forslaget om rekommandationen om bygning af atomkraftværker, der påvirker det nordatlantiske område.

Hvem er talsmand for arbejdsgruppen?

Jøgván Sundstein (FL):

Hr. formand.

Arbejdsgruppen har behandlet dette forslag, og en majoritet i arbejdsgruppen er for de ændringer, som jeg her skal oplyse om.

For det første til betegnelsen af forslaget 8.3 er man enige om, at der skal stå „Forslag til rekommandation om protest mod bygning af atomkraftværker, der påvirker det nordatlantiske område“.

Siden kommer rekommandationen til at lyde sådan:

„Med baggrund i den fare for menneskeheden og alt andet liv på jordkloden, der er forbundet med drift af atomkraftværker, rekommanderer Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd det færøske landsstyre, det

grønlandske landsstyre og den islandske regering at arbejde imod oprettelse af nye atomkraftværker og medvirke til, at eksisterende atomkraftværker bliver nedlagt og imod dumpning af radioaktivt affald i havet.

I den aktuelle situation rekommanderer Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd Grønlands landsstyre og Islands regering i lighed med Færøernes landsstyre at protestere imod, at atomkraftværket i Dounreay i Caithness i Skotland udbygges, og at affald fra værket dumpes på havområdet ved Stormy Bank.“

Det lyder sådan, og jeg skal lige tilføje, at et mindretal, Asbjörn Joensen, ikke er enig i den første del af ordlyden, men at han går ind for sætningen om dumpning.

Jeg ved ikke, om det er muligt at stemme om den sætning for sig. Hvis det er det, så ønsker Asbjörn Joensen det.

Formanden:

Ordet er frit.

Vi går over til afstemning om forslag til rekommandation om protest mod bygning af atomkraftværker, der påvirker det nordatlantiske område. Her foreligger et ændringsforslag fra arbejdsudvalget. Vi skal tage stilling til ændringsforslaget. Jeg tror ikke, det er muligt at skære det ned. Jeg tror, man må tage stilling til det i sin helhed. Men det kunne måske have været, hvis vi havde haft længere tid, at vi af dette forslag kunne lave 2 forslag, det ene om dumpning og det andet om det skotske djævelskab.

Men vi går til afstemning om ændringsforslaget.

De, som går ind for ændringsforslaget, siger ja, arbejdsgruppens forslag.

Arbejdsgruppens ændringsforslag er det, vi stemmer om.

De, som støtter arbejdsgruppens ændringsforslag, siger ja, de, som går imod, siger nej.

Hans Jacob Debes? Hans Jacob Debes siger ja.

Asbjörn Joensen? Asbjörn Joensen afstår.

Toralvur M. Olsen? Toralvur M. Olsen siger ja.

Jogvan Sundstein? Jogvan Sundstein siger ja.

Agnar Nielsen? Agnar Nielsen afstår.

Thomas Arabo? Thomas Arabo siger ja.

Pétur Sigurðsson? Pétur Sigurðsson siger ja.

Eiður Guðnason? Eiður Guðnason siger ja.

Steingrímur Sigfússon? Steingrímur Sigfússon siger ja.

Sigríður Dúna Kristmundsdóttir? Sigríður Dúna Kristmundsdóttir siger ja.

Stefán Benediktsson? Stefán Benediktsson siger ja.

Preben Lange? Preben Lange siger ja.

Jens Geisler? Jens Geisler siger ja.

Otto Steenholdt? Otto Steenholdt siger ja.

Peter Ostermann? Peter Ostermann siger ja.

Hans Iversen? Hans Iversen siger ja.

Páll Pétursson sigur ja.

Afstemningen faldt således ud: 15 stemte ja, 2 afstod fra at stemme. Rekommandationen er vedtaget af rådet.

Jeg anser det sådan, at ændringsforslaget er den endelige rekommandation. Vi har vedtaget rekommandationen, som den lyder nu.

Preben Lange (GL) overtog ledelsen af mødet.

Dagsordenens punkt 8.6: Forslag til rekommandation om kvindelig repræsentation i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd. — Fortsat behandling.

Formanden:

Vi går nu til pkt. 8.6, forslag til rekommandation om kvindelig repræsentation i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd, fremlagt af Sigríður Dúna Kristmundsdóttir.

Páll Pétursson (IA):

Hr. formand.

Jeg vil forelægge et ændringsforslag til dette forslag. Jeg synes, at vi ikke kan og nødvendig vil sætte hinanden i klemme, og jeg fremlægger et ændringsforslag, som lyder sådan:

„Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd beslutter at danne en arbejdsgruppe for at behandle kvindernes vilkår i Vestnorden og fremme forslag til forbedring af vilkårene. Rådet lægger stor vægt på øget deltagelse af kvinder i politik.“

Det har altså næsten den samme mening, som i Sigríður Dúnas forslag. Det er en beslutning, som jeg har peget på. At det ikke er en rekommandation, som det står i Sigríður Dúnas forslag, det er en beslutning, som rådet kan tage selv, og det bliver rådet som sådant, som beslutter at nedsætte en arbejdsgruppe for udredning af sagerne og for at fremlægge forslag.

På den anden side er det et lidt andet ordvalg, som jeg bruger om kvindernes deltagelse i vore respektive møder. Vi lægger jo i det hele taget stor vægt på øget deltagelse af kvinder i politik, ikke kun i vore respektive møder.

Sigríður Dúna Kristmundsdóttir (IA):

Hr. formand.

Jeg vil gøre rådet opmærksom på, at det oprindelige forslag ikke er bindende på nogen måde. Det siges i forslaget, at „rådet udtrykker sit ønske om, at der skal findes i det mindste en kvindelig repræsentant i hver delegation“. Det er ikke bindende. Det oprindelige forslag er i grunden det samme, som Páll Péturssons forslag. Jeg ser ikke, at det gør nogen forskel.

Hvis det er vigtigt for Páll Pétursson at få sin version af forslaget vedtaget, så kan jeg godt efterlade ham det.

Men hvis man vil vedtage den version af forslaget, så har jeg 2 ændringsforslag til den.

I den første linje af Páll Péturssons forslag siges, at „Vestnordens parlamentariske samarbejdsråd beslutter at danne i rådet“, man skal indsætte „i rådet“ dér.

Desuden i slutningen, hvor det siges „rådet lægger stor vægt på øget deltagelse af kvinder i politik“. Her vil jeg ændre igen og tilføje „og i det Vestnordiske parlamentariske Samarbejdsråd“, men det er meget enklere, og vi har ikke megen tid til at vedtage det oprindelig forslag, og det foreslår jeg, for der er ikke nogen vigtig forskel.

Páll Pétursson (IA):

Jeg kan godt gå ind for begge ændringsforslagene fra Sigríður Dúna og tage dem ind i mit forslag.

Steingrímur J. Sigfússon (IA):

Hr. formand.

Jeg foreslår, at vi støtter Sigríðurs forslag. Jeg kan ikke se, at vi kan have mindre ønsker end ønsket om, at der findes en kvinde i hver deltageisesgruppe. Hvis man har mindre ønsker, er det ønsket om, at der ikke skal findes kvinder i grupperne. Og det tror jeg ikke, vi har her. Så jeg tror, at det er det mindste ønske, vi kan have. Jeg foreslår, at vi tager det oprindelige forslag op, som det var fremsat af Sigríður Dúna her først.

Agnar Nielsen (FL):

Hr. formand.

Det, som foreligger i hvert fald skriftligt til ændringsforslag, er det fra Páll Pétursson, og det drejer sig om kvindernes vilkår, at behandle kvindernes vilkår. Jeg mener og ser sådan på det, at kvinderne har i dag samme vilkår som mændene, så hvis man skal til at diskutere og behandle disse vilkår, så må der stå „at behandle kvindernes og mændenes vilkår“, for de er de samme i dag, og jeg mener ikke, at man med sådant et forslag skal komme og sætte splid imellem nogen, som det er i dag. For de har samme vilkår i dag som mændene. De skal være hjertelig velkomne, om der så bliver mere end halvdelen og endnu mere, hvis det kun bliver kvinder. Så jeg kan ikke gå ind for dette ændringsforslag.

Otto Steenholdt (GL):

Hr. formand.

Jeg har i første omgang sagt, at man sagtens kan tilkalde dem, hvis der er nogle særlige punkter, der angår kvinder i det vestnordiske område. Om dette har jeg ikke fået bemærkninger fra de andre, og i øvrigt den sidste sætning

„rådet lægger stor vægt på øget deltagelse af kvinder i politik“. Den er meget tom. Er det nødvendigt at tage den med? De går selv ind i politik, men vi kan ikke gøre for, hvis de ikke bliver valgt. Derfor, så længe vi eksisterer her i vores valgperiode, hvis vi gerne vil tage kvinder ind i arbejdet, kan vi tage dem som tilforordnet, således at de kunne tilkaldes allerede til næste år, i stedet for at vente, skal vi sige for vores vedkommende 4 år. Det er det, jeg meget gerne vil have kommenteret, så mulighederne bliver bedre for kvinderne for allerede til næste år at kunne indkaldes, hvis der er nogle særlige punkter, som vedrører kvinderne i Vestnorden.

Formanden:

Må jeg lige gøre opmærksom på, at efter et forslag fra Sigríður Dúna Kristmundsdóttir til Páll Péturssons ændringsforslag, er ændringsforslaget blevet ændret til „Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd beslutter at danne en arbejdsgruppe i rådet for at behandle kvindernes vilkår i Vestnorden og fremme forslag til forbedring af vilkårene. Rådet lægger stor vægt på øget deltagelse af kvinder i politik og i det Vestnordiske Samarbejdsråd“.

Dette er Páll Péturssons forslag.

Jens Geisler (GL):

Hr. formand.

Jeg henviser til mit indlæg om det spørgsmål her, som jeg kom med i denne forsamling i formiddags, og jeg håber, at nogle kan huske det.

Jeg har en enkelt kommentar til det der med, om man nu skal sikre kvinder specielle pladser i Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd. Det er rigtigt, som det bliver sagt med hensyn til, at vi på papiret og i lovgivningen har lige vilkår, i hvert fald i de fleste lande. Men jeg synes, at det, at man har været så undertrykkende overfor kvinder, gør, at kvinder er nødt til at have en positiv særbehandling i en lang periode og i mange sammenhænge.

Derfor støtter jeg kraftigt Sigríður Dúna Kristmundsdóttirs forslag om, at man bestræber sig for, eller at man tager principbeslutning om, at opfordre delegationerne til at have en kvindelig repræsentant med, hvis vedkommende er valgt i det respektive ting.

Vi kan også indføje, at der bliver oprettet en arbejdsgruppe for at behandle kvindernes vilkår i vores lande, og det kan vi jo gøre under vores råd her, og de kan have kvindelige medlemmer, hvilket jeg finder mest rigtigt — at det primært er kvinder, der behandler kvinders vilkår. Det har vi en mulighed for at gøre. Selvom de ikke er medlemmer af parlamentet, kan vi nedsætte en gruppe af kvinder med repræsentanter fra alle lande.

Jeg vil i hvert fald stemme for det oprindelige forslag, som i sit udtryk er mere forpligtende overfor os.

Thomas Arabo (FL):

Hr. formand.

Nu kommer jeg fra et parti på Færøerne, hvor vi går ind for principiel ligeret både for mænd, kvinder, sorte og hvide osv. Vi kan konstatere i Lagtinget — det er problemet i det forslag, der ligger fremme, at vi kan konstatere, at i lagtinget har vi kun én kvinde. Det parti, som har denne kvinde som medlem, har besluttet, at hun skal være hjemmegående, hun er altså ikke her i dag.

Så vi må gøre noget til næste valg, så vi får en kvinde i samarbejdet her.

Jeg går ind for forslaget fra Sigríður Dúna. Jeg vil aldrig gå ind for ændringsforslaget. For det med at behandle kvindernes vilkår i Vestnorden. Det lyder, som om de er meget undertrykte. Det kan jeg ikke gå ind for. Jeg går ind for det første forslag.

Formanden:

Hvis der ikke nu er andre, der ønsker at tage ordet, så går vi til afstemning. Først om ændringsforslaget, fremsat af Páll Pétursson. Det er det ændrede, forbedrede ændringsforslag.

Ændringsforslaget lyder sådan:

„Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd beslutter at danne en arbejdsgruppe i rådet for at behandle kvindernes vilkår i Vestnorden og fremme forslag til forbedring af vilkårene. Rådet lægger stor vægt på øget deltagelse af kvinder i politik og i det Vestnordiske Samarbejdsråd“.

Så går vi til afstemning.

Hans Jacob Debes? Hans Jacob Debes afstår.

Asbjörn Joensen? Asbjörn Joensen afstår.

Toralvur Mohr Olsen? Toralvur Mohr Olsen afstår.

Jogvan Sundstein? Jogvan Sundstein siger ja.

Agnar Nielsen? Agnar Nielsen siger nej.

Thomas Arabo? Thomas Arabo siger nej.

Páll Pétursson? Páll Pétursson siger ja.

Pétur Sigurðsson? Pétur Sigurðsson siger nej.

Eiður Guðnason? Eiður Guðnason afstår.

Steingrímur Sigfússon? Steingrímur Sigfússon siger nej.

Sigríður Dúna Kristmundsdóttir? Sigríður Dúna Kristmundsdóttir siger nej.

Stefán Benediktsson? Stefán Benediktsson siger nej.

Jens Geisler? Jens Geisler siger nej.

Otto Steenholdt? Otto Steenholdt afstår.

Peter Ostermann? Peter Ostermann afstår.

Hans Iversen? Hans Iversen afstår.

Preben Lange afstår.

2 siger ja til ændringsforslaget. 7 siger nej. 8 afstod. Dermed er ændringsforslaget forkastet.

Dernæst går vi over til et fremlagt forslag fra Sigríður Dúna Kristmundsdóttir.

Fremlagt forslag fra Sigríður Dúna Kristmundsdóttir lyder:

„Vestnordens parlamentariske samarbejdsråd udtrykker sit ønske om, at der skal findes i det mindste en kvindelig repræsentant i hver delegation og beslutter, at der i rådet dannes en arbejdsgruppe for at behandle kvindernes vilkår i Vestnorden og fremme forslag til forbedring“.

Afstemningen begynder.

Hans Jacob Debes? Hans Jacob Debes siger ja.

Asbjörn Joensen? Asbjörn Joensen afstår.

Toralvur Mohr Olsen? Toralvur Mohr Olsen siger ja.

Jogvan Sundstein? Jogvan Sundstein afstår.

Agnar Nielsen? Agnar Nielsen afstår.

Thomas Arabo? Thomas Arabo siger ja.

Páll Pétursson? Páll Pétursson afstår.

Pétur Sigurðsson? Pétur Sigurðsson siger ja.

Eiður Guðnason? Eiður Guðnason siger ja.

Steingrímur Sigfússon? Steingrímur Sigfússon siger ja.

Sigríður Dúna Kristmundsdóttir? Sigríður Dúna Kristmundsdóttir siger ja.

Stefán Benediktsson? Stefán Benediktsson siger ja.

Jens Geisler? Jens Geisler siger ja.

Otto Steenholdt? Otto Steenholdt siger ja.

Peter Ostermann? Peter Ostermann siger ja.

Hans Iversen? Hans Iversen siger ja.

Preben Lange siger ja.

13 stemmer for forslaget, 4 afstod, ingen stemte imod. Dermed er forslaget vedtaget.

Ja, så har vi gennemgået så godt som alle rekommandationer, undtagen forslaget fra Grønlands delegation omkring Vestnorden som atomvåbenfri zone. Præsidiets har besluttet, at vi tager det punkt op igen i morgen. Vi mødes kl. 8.30 her i salen.

Mødet er slut for i dag.

29. august 1986.

Dagsordens punkt 9.6: Forslag til rekommandation om Vestnorden som kernevåbenfri zone. — Fortsat behandling.

Páll Pétursson (IA) overtog ledelsen af mødet.

Formanden:

Mødet er åbnet.

Vi har kun et forslag under behandling. Det er forslaget fra den grønlandske delegation. Forslag til rekommandation vedrørende atomfri zone.

Der er fremkommet 2 ændringsforslag.

Det første fra Eiður Guðnason, og det andet fra Stefán Benediktsson.

Jeg vil spørge, om man har nogle idéer til flere forslag eller til ændringer i de fremkomne forslag, som man muligvis kunne enes om.

Ordet er frit.

Otto Steenholdt (GL):

Fra Grønlands delegation kan jeg kun sige, at vi har set på det oprindelige forslag endnu en gang og sammenlignet det med de andre ændringsforslag, men resultatet bliver sådan, at vi holder fast ved det forslag, som vi har fremsat, uændret.

Formanden:

Må jeg forstå det sådan, at den grønlandske delegation har bestemt at holde fast ved forslaget, og at ændringsforslag ikke kommer på tale?

Det er altså min opfattelse, at den grønlandske delegation holder fast ved sit oprindelige forslag og ikke er modtagelige for ændringsforslag. Eller at man fra Grønlands side ikke kan tænke sig at ændre forslaget.

Eiður Guðnason (IA):

Præsident, nordiske venner.

Jeg må sige, at den holdning, som den grønlandske delegation har i denne sag er lidt forbavsende for mig.

Nu drejer det sig om en meget alvorlig sag og en meget omstridt sag, og vi sidder her fra 3 lande, vi sidder her fra 10–12 forskellige partier, som ikke alle har samme syn på dette. Det er et spørgsmål, som har været meget drøftet i alle vore lande, og i Island lykkedes det efter lange forhandlinger at nå til enighed om en resolution, men her er sagen sådan, at om eftermiddagen på den første mødedag, så kommer der et forslag fra Grønland. Hvis man altså forventer, at vi kan enes om det efter en kort diskussion og et møde på et par timer. Det kan vi ikke gøre. Desværre. Og det må vi erkende.

Vi har en forretningsorden, som siger, at man skal have nye forslag i hænde en måned inden mødet. Men den forretningsorden var ikke vedtaget, da vi begyndte her. Derfor fraveg man den. Hvis det var et ordinært møde, så skulle vi alle have haft det grønlandske forslag i hænde en måned inden, og vi skulle have haft lejlighed til at drøfte det i vore partigrupper for at overveje ændringer i det, men det har vi altså ikke haft.

Derfor så jeg det som min eneste udvej at skrive et ændringsforslag med samme ordlyd, som jeg allerede har sagt ja til i det islandske Alting.

Der er intet underligt ved, at vi ikke kan enes om en sådan sag på så kort tid. Det er helt naturligt.

Sidste år var det Grønland, som nedlagde veto til behandlingen af denne sag. Det skal man huske på. Jeg vil advare imod — for vort fremtidige samarbejde — at man vedtager en resolution med en lille majoritet om atomvåbenfri zone, når vi ikke har gjort virkelige forsøg på at nå til enighed om en resolution.

Jeg tror, det vil have alvorlige konsekvenser for samarbejdet i Vestnorden, hvis man altså i kraft af majoritet vedtager en resolution på dette her område. Fra mit synspunkt er det helt klart.

Derfor er det mit forslag, eftersom vi kun har — og jeg skal ikke holde en lang tale, så vi kan høre så mange som muligt. Det er mit forslag, hvis man vil være en realist, og hvis man vil komme det fremtidige samarbejde til gode, så er den eneste mulighed, man nu har, at nedsætte en arbejdsgruppe, et arbejdsudvalg, som holder et møde inden vort næste møde.

Jeg ved, at det koster penge at holde et møde fra nationer, som skal betale for rejser mellem disse 3 lande. Det er den eneste mulighed, at vi nedsætter en sådan gruppe, som forsøger at nå frem til et kompromis, og at inden vort næste møde i Torshavn, mindst 1 måned inden, så har vi alle et forslag i hænde, forhåbentlig et forslag, som en arbejdsgruppe kan enes om. Men jeg tror altså, det er helt unødvendigt at tvinge en resolution frem på dette møde.

Jeg tror faktisk også, det er meget uklogt for vort fremtidige samarbejde.

Otto Steenholdt (GL):

Jeg er også lige så forbavset over, at den islandske delegation skal begynde at true, lige så snart deres ønsker ikke kan opfyldes. Jeg forstår det ikke. Hvorfor skal man også holde samarbejdsånd med trusler for det fremtidige samarbejde? Jeg synes, det er usmageligt. Vi skal da kunne finde sammen. Og dette emne har jo også været drøftet sidste gang, vi mødtes i Godthåb. Det er ikke nyt. Men vi har jo brugt et helt år til at tænke på, hvordan og hvorledes man kan behandle det. Det har vi gjort fra Grønlands side. Vi er kommet med klare meninger. Og der er ikke nogen diskussion. For vi vidste allerede for et år siden, at det nok ville komme frem til Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråds møde i år. Derfor forstår jeg heller ikke, at man skal begynde med dette med, at det er forhastet. Det tror jeg ikke. Vi har haft det i hånden hele det sidste år. Det er derfor, vi har tænkt over det, og vi har ingen ændringer. Vi har også vedtaget det i Grønlands Landsting. Det er vores baggrund. Vi sagde i går, at vi er modtagelige for evt. ændringer, men med de ændringer, vi har kikket på i går og i dag, kan vi se, at der ikke er så meget forskel fra vort oprindelige forslag. Det er derfor, vi holder fast ved det. Vi er kedede af, hvis man skal true os med den vanskeligere samarbejdsånd i fremtiden i dette arbejdsråd.

Preben Lange (GL):

Hr. præsident.

Jeg er også blevet noget forbavset over den reaktion, som Eidiur Guðnason fremkom med. Blandt andet først om, at selve forslaget til rekommandation skulle komme en måned før mødets åbning.

Jamen, det kom jo samtidig med de 2 forslag, der kom fra hr. Eidiur Guðnason. Hans forslag blev vedtaget, rekommandation om informations-

kampagne om udnyttelse af havets ressourcer, rekommandation om TV-samarbejde i Vestnorden. Vi har vedtaget dem.

Men først nu, for et øjeblik siden, kom han og sagde, at vi ikke kan behandle sådan en sag som denne, når den er kommet så sent.

Sidste år i Nuuk behandlede vi jo akkurat det samme emne, hvor vi ville opfordre vore 3 regeringer til at arbejde hen imod, at Vestnordens områdes land-, hav- og luftterritorium skal være atomvåbenfri. Den islandske regering og Altinget har truffet en beslutning om, at de territoriale områder i Island skal være sådan. Det er da helt i orden. Og det støtter vi, og vi er glade for, at et samlet Alting har truffet en sådan beslutning. Det færøske lagting har gjort lige sådan. I hvert fald har det truffet en beslutning om det emne, vi drøftede sidste år i Nuuk. Det grønlandske landsting har allerede for nogen tid siden drøftet og truffet en beslutning om, at det grønlandske og de arktiske områder skal være atomvåbenfri zone. Altså med andre ord, det er vi fuldstændig enige om.

Nu drejer det sig kun om aftaletekster til rekommandationen. Jeg har kikket på de forskellige indkomne forslag og når frem til, at det eneste, der kan bruges som det mest opfordrende, og som udtrykkes klarst, det er det grønlandske.

Derfor har jeg svært ved at kunne forstå den reaktion, som Eiður Guðnason er kommet frem med.

Først vil jeg sige nogle få ord. Jeg ved det, men jeg har også en replik til disse to talere.

Formanden:

Det er som sagt rigtigt, hvad Eiður Guðnason sagde, at det ville have været mere ønskeligt, hvis dette forslag havde været fremsat i tide, og man havde kunnet behandle det og udsende det indenfor den rigtige tidsfrist. Men præsidiet har formelt givet lov til, at dette forslag er blevet behandlet på dette møde, og derfor kan det behandles her.

Jeg vil anmode om ikke at starte en lang diskussion. Jeg vil gerne høre korte bemærkninger vedrørende sagen, og når denne diskussion er afsluttet, har jeg tænkt mig at hæve mødet i nogle minutter, så delegationerne kan snakke sammen indbyrdes, og derefter gå til votering.

Jeg har fået et ændringsforslag fra Pétur Sigurðsson i hænde. Det lyder således, at i stedet for „vestnordiske områder“ kommer „Nordeuropas og Grønlands områder“.

Det er et ændringsforslag til det oprindelige forslag.

Jens Geisler (GL):

Hr. formand.

Jeg synes, det er på sin plads at præcisere, at grunden til, at et forslag til rekommandation om atomvåbenfri zone i Vestnorden ikke blev vedtaget, var, at den grønlandske delegation sidste år af taktiske hensyn og af vennehensyn

var nødt til at tage ad notam at den islandske delegation ikke kunne nå til enighed om dette spørgsmål. Det er derfor, at vi gik med til, at man tog en udtalelse ud. Såvidt jeg forstod sidste år var alle enige om, at man skulle tage det op igen. Jeg synes, det er rigelig tid, vi har haft, et helt år, til at tænke over tingene. Der er ikke kommet noget fra Færøerne, heller ikke noget fra Island. Ganske vist er vi kommet i sidste øjeblik, men det er også på grund af, at der ikke kom andre forslag om dette emne. Vi har, som formanden har sagt, fået vedtaget i denne forsamling, at vi kunne drøfte dette emne.

En af den islandske delegations argumentationer sidste år for ikke at tage det op var jo netop, at man ville afvente en nedrustningskonference i København osv. osv. Så jeg finder, at det er på sin plads, at vi tager stilling på denne session, fordi, hvis vi bliver ved med at vente, og hvis vi bliver ved med at vande det hele ud, så er det det samme som at sige, at vi ikke tager initiativ at vi ikke gør noget, at vi er fuldstændig lige glade med, om der findes atomvåben og andre dødbringende våben i vores områder. Det er vi jo ikke. Det er derfor, vi fremsætter et forslag i denne forsamling. Det er fuldt ud accepteret, at man ifølge vores forretningsorden kan få etableret, stablet et flertal på benene på tværs af landene, bare der er et kvalificeret flertal. Det må man acceptere. Det accepterede vi i går i mange sammenhænge. Vi var mange, der stemte for eksempel for kvindespørgsmålet, det var der flertal for, og det blev accepteret, at der var flertal for, at vi skal opfordre vore lande til at have mindst en kvindelig repræsentant i vores vestnordiske samarbejdsråd.

Jeg tror ikke, at man skal vende tilbage til den argumentation om, at det kun er et knebent flertal, der afgør nogle ting. Vi har vedtaget, at sådan er det, og at vi kan vedtage nogle ting, hvis der er flertal for det i den her forsamling.

Og det er ikke noget, der er bindende. Det er opfordringer til landene, til tingene og til regeringerne. Det er ikke noget, der tvinger vore lande til at gøre noget.

Tak.

Formanden:

Jeg vil minde om par. 7 i forretningsordenen. „Rådets beslutninger træffes ved almindelig stemmeflertal efter afstemning. Dog kan ingen beslutning træffes imod en samlet delegations ønske. Afstemning foretages ved navneopråb“.

Eiður Guðnason (IA):

Det skal være meget kort, hr. præsident.

For det første har jeg måske ikke udtrykt mig klart nok i min første tale. Med henvisning til det, som Otto Steenholdt sagde, så er det min mening, at vi ikke har gjort forsøg på at komme overens. Man har talt om det her fra talerstolen, vi har ingen mindre møder haft til at nå til enighed.

Jeg tror altså, at vi skal gøre endnu videregående forsøg på at få en

resolution, som alle kan enes om. Det kan man ikke kalde nogen slags trussel. Jeg tror faktisk, det er meget uheldigt, hvis vi ikke kan enes. Det vil komme til at præge det fremtidige samarbejde, hvis man vedtager en resolution i en så vigtig sag, uden at gøre alt muligt for at få en overenskomst. Jeg tror, det er vores pligt at forsøge at nå til enighed. Den pligt har vi ikke opfyldt endnu, desværre.

Til Preben Lange vil jeg blot sige, at alle forslag med undtagelse af et eller to kom for sent. Det var ikke nogen som helst kritik af det, for det var jo helt naturligt så tidligt i samarbejdet, men det ville have været ønskeligt ved et så vigtigt forslag, hvis man kunne have haft det i hænde tidligere. Det var det, jeg mente, og ikke andet.

Tak.

Stefán Benediktsson (IA):

Hr. formand.

Jeg ville kun lade det komme frem, at der findes også andre meninger i den islandske delegation. Jeg må minde om, at vi er et rådgivende apparat, vi er ikke et udførende apparat. Vi er, som Otto Steenholdt sagde her i begyndelsen, en idébank. Jeg tror ikke, det er særligt vigtigt, hvis vi ikke alle er enige. Jeg tror ikke, at det truer vores fremtidige samarbejde, hvis vi ikke alle er helt enige om noget, som vi forhandler om her. Derfor ser jeg ikke på det som så alvorlig en sag, som Eiður Guðnason skildrer her.

Jeg må så spørge Eiður Guðnason på grund af det, som han sagde i går. Han taler nu om at danne en arbejdsgruppe. Som jeg forstod det i går, så var han ikke parat til at ændre sin mening og det ændringsforslag, som han havde lagt frem. Han mente, at det var det eneste, som han kunne votere. Så jeg kan ikke helt se grunden. Ja, det var det, du sagde.

Jogvan Sundstein (FL):

Hr. formand.

Må jeg have lov, ganske kort, at citere en udtalelse fra sidste session i Grønland. Det var Jens Lyberth, der udtalte sådan, da disse spørgsmål var debatteret sidste år. Han siger, at „flertallet i den grønlandske delegation har besluttet at gå bort fra forslaget og anmoder derfor om, at denne tekst tages ud i denne omgang. Det er ikke, fordi vi vil gå imod, at samarbejdsrådet skal gå imod denne problematik. Vi ser gerne, da der er divergerende opfattelser, at vi i første omgang lytter til den kommende diskussion i København, hvor alle partier er repræsenteret, og derefter genoptager denne diskussion, således at vi seriøst og gennearbejdet kan komme med et forslag til udtalelse på næste session. Det er derfor, at vi gerne vil have, at der skal være tid, således at vi ikke forhaster os om dette vigtige spørgsmål.“

Jeg synes faktisk, at det er meget kloge ord, der blev sagt dengang. Såvidt jeg erindrer handlingsforløbet sidste år, så var den islandske delegation i hvert fald kommet til det standpunkt, at man ville godkende det forslag til udtalelse.

der forelå, men man kom så fra den grønlandske delegations side og anmodede om at få det ud og at få det udsat.

Det, at det skal arbejdes seriøst, og at det skal være gennemarbejdet, det betyder selvfølgelig først og fremmest, at forslagsstilleren gennemarbejder det, men i så vigtige spørgsmål som det her, så synes jeg, det har meget stor betydning, at der virkelig er en bred enighed om de udtalelser, man kommer med. Der er stor forskel på at have et lovforslag til behandling i et parlament, og så få det vedtaget med en stemmes flertal, og så er det gældende lov, og så er det noget, der skal fungere fremover. Hvis man får en hensigtserklæring vedtaget med et lille flertal i et råd som det her, der er rådgivende, der ikke i sig selv kan udføre de vedtagelser, som man har gjort, så mister det en del af sin kraft.

Når man i det islandske Alting har vedtaget en resolution om spørgsmålet, når man i det grønlandske Landsting har vedtaget en anden resolution, og når man i det færøske Lagting har vedtaget en resolution om atomvåbenfri zone, så ligger det interessante i disse vedtagelser i og for sig ikke i, at de er blevet vedtaget, men det ligger i, at de er blevet vedtaget med et massivt flertal. Det er en meget stor del af de parlamentariske forsamlinger, der har vedtaget disse ting. Deri ligger styrken i det. Deri ligger det, at omverdenen kan se, at her er det trods alt noget, man har en mening med.

Derfor synes jeg, at det ville sætte skår i samarbejdet her; der er i hvert fald risiko for, at det ville kunne virke ødelæggende for det fremtidige samarbejde, hvis man vedtager en resolution med et relativt lille flertal. Så kommer man ud for, at som tiden går, så er der nogle misstemninger, der lige som får lov til at fæstne sig i samarbejds klimaet. Den risiko, synes jeg, man bør undgå.

På den anden side. Hvis det bare totalt falder til jorden og ikke kommer videre til behandling, så er risikoen for noget lignende med modsat fortegn selvfølgelig også tilstede.

Derfor synes jeg kun, der er to muligheder for at komme ud af det her. Den ene er, at man i en arbejdsgruppe her indenfor nogle få minutter næsten kan komme frem til et resultat, som alle — eller så godt som alle — kan gå ind for, eller at man nedsætter en arbejdsgruppe, der får hele det kommende år til at arbejde i og virkelig har, som Jens Lyberth siger, seriøst gennemarbejdet forslaget, altså gennemarbejdet fra alle sider, ikke fra den ene delegation, men fra alle sider, til behandling, som man så er nogenlunde sikre på, at når det så først kommer, så bliver det vedtaget med et bredt flertal.

Jens Geisler (GL):

Tak hr. formand.

Jeg synes, der er grund til at understrege endnu en gang, at årsagen til, at den grønlandske delegation ønskede emnet udsat sidste år, det var hensyntagen til Islands delegation, som var splittet i spørgsmålet. Det var rent ud sagt en gigantisk, taktisk brøler, at vi udsatte spørgsmålet sidste år. For det kunne have gået igennem sidste år.

Men jeg vil også endnu en gang sige, at hvis hver delegation eller hver nation mener, at det er et vigtigt og meget afgørende emne, så burde man jo faktisk have gennemarbejdet forslaget et helt år igennem. Men der er ikke kommet noget. Der er ingen, der har taget det op igen undtagen vores delegation, der i sidste øjeblik erkendte, at det var noget, vi havde lovet at vende tilbage til. Det er også det, vi har gjort her.

Selvfølgelig kunne vi ønske os, at vi alle er 100% enige om ting, men jeg tror ikke, at det lader sig gøre i dette spørgsmål. Jeg vil hellere foreslå, at vi tager en afstemning, for jeg tror ikke, at vi kan nå til enighed heller i en arbejdsgruppe. Hvis vi skal tage Nordeuropa med. For os at se er Nordeuropa også Holland, Belgien og Vesttyskland. De påstår i hvert fald, at de er med i Nordeuropa, og de har været med til at beslutte, at der bliver opstillet missiler i nogle af de respektive lande dér, så det bliver en altfor, hvad skal man sige, udvandet udgave, hvis vi tager dem med også.

Hans Jacob Debes (FL):

Jeg er faktisk lidt ked af, at vi efter to dages inspirerende debatter og meget gode møder på alle måder måske skal slutte med en mislyd i det ellers positive og gode samarbejde, vi har haft. Jeg tror, at en del af misstemningen har sit grundlag i det faktum, at der her er tale om en selvstændig stat og to uselvstændige områder indenfor et andet rige. Jeg forstår godt, at man fra visse medlemmer i den islandske delegation er skeptiske i en situation, hvor to områder, som faktisk ikke har en selvstændig udenrigspolitik formelt, skal kunne pålægge en stat en politisk holdning.

Derfor er problemet jo kompliceret. Det ville være meget nemmere at stå i det færøske Lagting eller på et politisk møde på Færøerne eller måske også andre steder og tage stilling til dette meget, meget politisk komplicerede problem.

Jeg gjorde mig faktisk i går visse tanker om, at man måske kunne nå til en formulering, som vi alle kunne støtte, men det har jeg faktisk af politiske og måske også principielle årsager opgivet. Det var kun tanker, det var ikke noget forslag.

Jeg har forstået, at vi ikke er enige i den færøske delegation i vores holdning til det grønlandske forslag, og jeg er heller ikke enig med Jogvan Sundstein i hans fortolkning af den principielle færøske politiske holdning til dette spørgsmål, idet færøernes Lagting har taget stilling til spørgsmålet med en meget stor majoritet. I denne konsekvens, og også i konsekvens af mit partis holdning principielt her, så tror jeg, at jeg på nuværende tidspunkt her i hvert fald må støtte det oprindelige grønlandske forslag. Jeg synes ikke, det er nødvendigt, at det, at vi er uenige, skal skade dette samarbejde i fremtiden. Det er normalt i alle forsamlinger, at der ikke er enighed på alle punkter, der kommer på dagsordenen, og det er sådan set intet unormalt, at der er forskellige holdninger og indstillinger til et stort problem som dette. Måske er vi i grunden meget enige, men i politiske forsamlinger er man måske nødt til at være sådan lidt mere formel end måske privat, og at konstatere en uenighed

på en civiliseret måde, det må ikke kunne skade et fremtidigt samarbejde nogen steder og heller ikke i dette forum.

Det var også det, Stefán Benediktsson var inde på, at vi kan godt fortsætte et godt samarbejde, selvom vi konstaterer uenigheder på visse punkter. Det kræver naturligvis lidt politisk og intellektuelt mod, civil courage, at konstatere det, og det kan være beklageligt, men jeg tror godt, vi kan fortsætte dette gode samarbejde uden altid på alle punkter at være enige.

Steingrímur J. Sigfússon (IA):

Hr. formand.

Jeg vil også pege på, at det kan være farligt for vort samarbejde i fremtiden, hvis vi ikke kan tage en stilling, til trods for, at vi ikke er helt enige om en ting. Hvilken samling skal det så blive til i fremtiden, hvis vi hele tiden tager de ting, vi ikke er helt enige om, og sætter dem til side.

Det er helt normalt, at man ikke altid er enig. Hvis der nogle, som afstår, så er det ikke så alvorligt, hvis man kan behandle det ikke at være helt enige. Det er derfor, at jeg blev meget ked af de ord, som min kollega, Eiður Guðnason, fra den islandske delegation har sagt om de mulige, alvorlige konsekvenser vedrørende den resolution nu.

Jeg er ked af, at han sagde det på den måde, at det lød som lidt af en trussel. Jeg synes i hvert fald, at flertallet i den islandske delegation, flertallet af dem, der har udtalt sig, er parate til at tage til stilling til sagen.

Formanden:

Desværre går tiden så hurtigt, at jeg må begrænse taletiden og diskussionen. Der er kun en enkelt på talerlisten nu, og om to minutter lukkes talerlisten.

Asbjörn Joensen (FL):

Hr. formand.

Jeg skal fatte mig i korthed. Jeg har meget svært ved at forstå, hvad det er, der skiller vore synspunkter her. Jeg har et indtryk af, at man i det islandske Alting har debatteret disse ting, og man er ikke nået til enighed, og derfor er det helt klart, at man ikke her tør stå op og stemme for noget, som man ikke gjorde i Altinget. Det er jeg med på.

Men jeg har fantastisk svært ved at forstå, at man ikke kan samles om og ikke kan leve med det her grønlandske forslag. I går stod man heroppe og påstod, at vi skulle nedlægge atomkraftværkerne i fredens interesse, til fredelige formål, og det var vi faktisk helt enige om. Men i denne situation her, hvor det drejer sig om, at atomet skal bruges til udryddelse af hinanden, dér kan vi simpelthen ikke være enige. Altså, jeg forstår ikke, hvad det er, der skiller parterne, og jeg synes, at man fra islandsk side — jeg er ikke interesseret i, at vi vedtager noget her og trækker noget ned over hovedet på hinanden, men fortæl virkelig, hvad er det for noget? Hvad drejer det sig om? Jeg fatter det ikke rigtigt.

Vi kan ikke stoppe atomværkerne i England og så samtidig give tilladelse til, at vi har atomerne her i overmål til udryddelsesformål, jeg kan ikke trække den ind, det må I meget undskylde. Så jeg vil absolut tilslutte mig dette her grønlandske forslag, og ikke mindst ud fra de bevingede ord, der blev sagt af samtlige deltagere fra Christiansborg, jeg tror det var sidste eller forrige år, med hensyn til fredelige zoner og faktisk for at få nedlagt atomernes integration på disse områder.

Jeg synes, da man sad og lyttede til den debat, så var det uanset om man var højre- eller venstreorienteret, så var man helt, helt, helt enige om, at vi må prøve på i fællesskab at få et forbud imod, at atomerne bliver brugt til udryddelsesformål i vores område.

Formanden:

Diskussionen er afsluttet. Nu hæver jeg mødet i 5 minutter, hvis man vil rådføre sig med hinanden, og om 5 minutter er vi nødt til at genoptage mødet og gå til afstemning.

Delegationerne vil nu få lejlighed til at konferere indbyrdes.

Mødet begynder påny.

Såvidt jeg ved, er der desværre ikke kommet nogle ændringsforslag frem, som man kan blive enige om. Så jeg tror, at man må gå til afstemning.

Først går vi til afstemning om ændringsforslag fra Eidiur Guðnason, som lyder sådan:

„Vestnordens parlamentariske samarbejdsråd opfordrer Færøernes Landsstyre, Grønlands Landsstyre og den islandske regering til i fredens og den globale sameksistens interesse snarest at undersøge, om der er enighed og grundlag for aftaler om atomvåbenfri zone i Nordeuropa og Grønland, såvel på land som i luften og på havet, som et led i at reducere oprustning og formindske spænding“.

Der skal voteres med navneopråb. Hvis nogen vil markere sit standpunkt med en replik i navneopråbet, hvorfor han siger det og det, da vil jeg tillade det, men kun en kort bemærkning, men den skal komme fra talerstolen.

Vi går til afstemning om Eidiur Guðnasons forslag.

Hans Jacob Debes? Hans Jacob Debes siger nej.

Ashjörn Joensen? Ashjörn Joensen afstår.

Toralvur M. Olsen? Toralvur M. Olsen afstår.

Jogvan Sundstein? Jogvan Sundstein er ikke tilstede.

Agnar Nielsen? Agnar Nielsen afstår.

Thomas Arabo? Thomas Arabo siger nej.

Pétur Sigurðsson? Pétur Sigurðsson siger ja.

Eidiur Guðnason? Eidiur Guðnason siger ja.

Steingrímur J. Sigfússon? Steingrímur J. Sigfússon siger nej.

Sigríður Dúna Kristmundsdóttir? Sigríður Dúna Kristmundsdóttir siger nej.

Stefán Benediktsson? Stefán Benediktsson siger nej.

Preben Lange? Preben Lange siger nej.
Jens Geisler? Jens Geisler siger nej.
Otto Steenholdt? Otto Steenholdt siger nej.
Peter Ostermann? Peter Ostermann siger nej.
Hans Iversen? Hans Iversen siger nej.
Páll Pétursson siger ja.

Ændringsforslaget blev nedstemt med 10 stemmer imod, 3 for, 3 afstod og en var ikke tilstede.

Vi må votere om det oprindelige forslag, forslag til rekommandation vedrørende Vestnorden som atomvåbenfri zone, fremsat af den grønlandske delegation.

„Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd opfordrer Færøernes Landsstyre, Grønlands Landsstyre og den islandske regering til i fredens og den globale sameksistens interesse snarest at arbejde for i videst muligt omfang at sikre, at der ikke hverken i krigs- eller i fredstid i det vestnordiske områdes land-, luft- eller havterritorium befinder sig atomvåben eller fartøjer, som medfører sådanne våben.“

Er der fremsat nogle ændringsforslag, som ikke er blevet trukket tilbage. Jeg tror, vi blot behøver at votere om den oprindelige tekst.

De, som støtter forslaget siger ja, de, som er imod, siger nej.

Hans Jacob Debes? Hans Jacob Debes siger ja.
Asbjörn Joensen? Asbjörn Joensen siger ja.
Toralvur M. Olsen? Toralvur M. Olsen siger ja.
Jogvan Sundstein? Jogvan Sundstein afstår.
Agnar Nielsen? Agnar Nielsen siger ja.
Thomas Arabo? Thomas Arabo siger ja.
Pétur Sigurðsson? Pétur Sigurðsson afstår.
Eiður Guðnason? Eiður Guðnason motiverer sit svar.

Eiður Guðnason (IA):

Hr. formand.

For det første kan jeg ikke gå ind for et forslag fra en delegation, som siger, at de ikke godkender nogle ændringer i forslaget. Det er et principspørgsmål fra min side.

For det andet er det forslag her fra den grønlandske delegation urealistisk efter min mening af 2 grunde. Man kan aldrig sikre det, som man siger, at man skal sikre. Det er det første. Det andet er, at det er begrænset til det vestnordiske område. Med andre ord siger man, at man kan have alverdens atomvåben på Kolahalvøen, og det berører også dem.

Derfor er det spørgsmål efter min mening urealistisk, og jeg afstår fra at stemme.

Eiður Guðnason afstår.

Steingrímur J. Sigfússon? Steingrímur J. Sigfússon siger ja.

Sigríður Dúna Kristmundsdóttir? Sigríður Dúna Kristmundsdóttir siger ja.

Stefán Benediktsson? Stefán Benediktsson siger ja.

Preben Lange? Preben Lange siger ja.

Jens Geisler? Jens Geisler siger ja.

Otto Steenholdt? Otto Steenholdt siger ja.

Peter Osterman? Peter Ostermann siger ja.

Hans Iversen? Hans Iversen siger ja.

Páll Pétursson siger ja.

Forslaget er vedtaget med 14 stemmer. 3 afstod fra at stemme.

Dagsordenens punkt 9: Næste møde.

Formanden:

Nu er vi kommet til pkt. 9, næste møde. Jeg giver ordet til Hans Jacob Debes.

Hans Jacob Debes (FL):

Når vi nu skal til at slutte denne session i forsamlingen, så vil jeg benytte lejligheden til at takke den islandske delegation for den gode forberedelse af sessionen og ikke mindst for den store gæstfrihed og venlighed, vi har mødt overalt. Vi har fået talt sammen, vi har set hinanden, og vi kan så være enige eller uenige, men alligevel er der en basis for en fortsættelse af dette samarbejde.

Jeg vil gerne takke formanden for en god og charmerende ledelse af møderne. For mig i hvert fald — og nu tror jeg, at jeg taler på den samlede færøske delegations vegne — tillægger vi dette samarbejde meget, meget stor betydning. Vi vil så have et år til at glæde os til at se jer på næste session på Færøerne næste sommer. Vi ser faktisk frem til denne begivenhed med store forventninger og håber på, at vi ses de samme mennesker — eller næsten de samme mennesker — også i vores land, så I kan lære vort folk og vort land at kende, og hvor vi sikkert får nye problemer at drøfte, men også problemer, som vi må være i stand til at løse og tage en stilling til, for det er jo vores simple pligt.

Så velkommen til Færøerne næste sommer.

Formanden:

Tak.

Jeg vil takke for invitationen til Færøerne. Jeg vil takke for gode ord til den islandske delegation for forberedelse af mødet, jeg håber, det hele er gået, som det skulle, at alt har fungeret godt.

Jeg er helt enig med sidste taler. Jeg tror, at den islandske delegation er af den opfattelse, at det er et meget betydningsfuldt samarbejde, som vi har sat igang. Jeg tror, at vi har truffet i det mindste nogle fornuftige beslutninger her på dette møde, som vil komme til gavn i vort fremtidige samarbejde.

Mødet er afsluttet. Jeg takker alle vore gæster og alle deltagerne for dette møde.

Vedtagne rekommandationer på 2. møde i Vestnordens parlamentariske samarbejdsråd.

Rekommandation nr. 1/1986.

I overensstemmelse med charterets kapitel 1, art. 2 har Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd vedtaget følgende rekommandation med 16 stemmer. Ingen stemte imod, en afstod og ingen var fraværende.

Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd skal hermed opfordre Færøernes Landsstyre, Grønlands Landsstyre og Islands regering til at arbejde for en intensivering og formalisering af det vestnordiske samarbejde på fiskeriuddannelsesområdet.

I en tid, hvor fiskeriet som følge af såvel den tekniske som den ressourcemæssige udvikling stiller stadig større krav til erhvervets udøvere, vil et uddannelsessamarbejde mellem de tre vestnordiske lande kunne være til gavn og glæde for vort vestnordiske hovederhverv, hvorfor rådet opfordrer til, at et sådant samarbejde realiseres.

Rekommandation nr. 2/1986.

I overensstemmelse med charterets kapitel 1, art. 2 har Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd vedtaget følgende rekommandation med 17 stemmer. Ingen stemte imod, ingen afstod, og ingen var fraværende.

Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd rekommanderer landsstyrene på Færøerne og på Grønland og regeringen i Island at skabe økonomiske muligheder for ungdommen til studie-, idræts- og uddannelsesophold i de andre vestnordiske lande.

Rekommandation nr. 3/1986.

I overensstemmelse med charterets kapitel 1, art. 2 har Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd vedtaget følgende rekommandation med 15 stemmer. To var fraværende, ingen stemte imod, og ingen afstod.

Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd henstiller til den islandske regering, det grønlandske og færøske landsstyre om i samarbejde at indlede en aktiv informationskampagne i USA og Vesteuropa baseret på videnskabelig forskning om vigtigheden af udnyttelsen af havets ressourcer for det færøske, grønlandske og islandske folk.

Rekommandation nr. 4/1986.

I overensstemmelse med charterets kapitel 1, art. 2 har Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd vedtaget følgende rekommandation med 16 stemmer. Ingen stemte imod, ingen afstod, og en var fraværende.

Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd henstiller til den islandske regering, det grønlandske og færøske landsstyre om at nedsætte et arbejdsudvalg med en embedsmand fra hvert land for at sætte gang i samarbejdet mellem radio og TV på Færøerne, Grønland og Island med hensyn til øget nyhedstjeneste og udveksling af programmer om landenes kultur, natur og erhvervsliv.

Rekommandation nr. 5/1986.

I overensstemmelse med charterets kapitel 1, art. 2 har Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd vedtaget følgende rekommandation med 15 stemmer, ingen stemte imod, to afstod og ingen var fraværende.

Med baggrund i den fare for menneskeheden og alt andet liv på jordkloden, der er forbundet med drift af atomkraftværker rekommanderer Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd det færøske landsstyre, det grønlandske landsstyre og den islandske regering at arbejde imod oprettelse af nye atomkraftværker og at medvirke til, at eksisterende atomkraftværker bliver nedlagt og imod dumpning af radioaktivt affald i havet.

I den aktuelle situation rekommanderer Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd Grønlands landsstyre og Islands regering til i lighed med Færøernes landsstyre at protestere imod, at atomkraftværket i Dounreay i Caithness i Skotland udbygges, og at affald fra værket dumpes på havområdet The Stormy Bank.

Rekommandation nr. 6/1986.

I overensstemmelse med charterets kapitel 1, art. 2 har Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd vedtaget følgende rekommandation med 13 stemmer, 4 afstod, ingen stemte imod og ingen var fraværende.

Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd udtrykker sit ønske om, at der skal findes i det mindste en kvindelig repræsentant i hver delegation og beslutter, at der dannes en arbejdsgruppe i rådet for at behandle kvindernes vilkår i Vestnorden og fremme forslag til forbedring.

Rekommandation nr. 7/1986.

I overensstemmelse med charterets kapitel 1, art. 2 har Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd vedtaget følgende rekommandation med 14 stemmer, 3 afstod, ingen stemte imod, og ingen var fraværende.

Vestnordens parlamentariske Samarbejdsråd opfordrer Færøernes landsstyre, Grønlands landsstyre og den Islandske regering til — i fredens og den globale sameksistens interesse — snarest at arbejde for i videst muligt omfang at sikre, at der ikke hverken i krigs- eller i fredstid i det vestnordiske områdes land-, luft- eller havterritorium befinder sig atomvåben eller fartøjer, som medfører sådanne våben.